

نقطه ي عطف

بخش دوم

نقشه هاي جهاني: مفاهيم اساسي

سند مورخ ۲۹ اکتبر ۲۰۰۵

تهيه شده توسط:

لجنة ي مخصوص کارگاه نمايشي ارائه شده در

مرکز جهاني بهايي

ترجمه:

مهندس خسرو دهقاني

فهرست مندرجات

مقدمه ي مترجم.....	۲
مقدمه ي ناشر.....	۴
بخش دوم.....	۷
نقشه هاي جهاني: مفاهيم اساسي.....	۷
.....	۳۹
پيشرفت جريان دخول افواج مقلين.....	۸
.....	۴۰
دو جنبش ضروري.....	۱۱
.....	۴۱
ياد گيري حين عمل.....	۱۶
.....	۴۲
ياد گيري اقدام سيستماتيک.....	۲۰
.....	۴۳
ياد گيري حفظ تمرکز.....	۲۹
.....	۴۴
يادگيري توسعه ي منابع انساني براي ترويج و تحکيم.....	۳۸
.....	۴۵
يادگيري فتح ابواب جامعه ي بهايي به روي ديگران.....	۴۹
.....	۴۶
يادگيري دسترسي به جمعيت هاي مستعد (پذيرا).....	۵۴
.....	۴۷
ياد گيري کاربرد منظم قوه ي ابتکار و مشارکت در اقدام جمعي.....	۵۹
.....	۴۸
يادگيري مديريت رشد.....	۶۷
.....	۴۹
يادگيري نقشه طرح کردن و تحرک بخشیدن.....	۷۶

مقدمه ي مترجم

آستان الهي را شكر مي گويم كه بنده ي حقير را موفق به ترجمه ي اين اثر جليل نمود. قدري هم غبار تأسف بر قلبم نشست كه چرا بايد چنين اثر ثميني اين قدر دير در دسترس فعالين عرصه ي خجسته ي رشد در کشور مقدس ايران قرار گيرد. حقير خود با تأمل در مفاهيم آن، تغيير ي عمده در اندیشه و عمل احساس كردم. يقين دارم اگر رشد گرايان و رشد دوستان، و حتي كساني كه آشنائي چنداني با مفاهيم و موازين رشد ندارند، نيز در فقرات و صفحات آن تأملي، بخصوص به صورت گروه ي، بنمايند؛ چنين تغيير ي را احساس خواهند كرد.

همان گونه كه در مقدمه ي ناشر آمده است، در بخش اول مجموعه، سي و شش فقره از پيام هاي بيت العدل اعظم كه مستقيماً مربوط به موضوعند گنجانیده شده و در بخش دوم نيز ۲۳۶ مرتبه به انواع پيام هاي موجود در بخش اول و اسناد مندرج در بخش سوم استناد گشته و در بخش سوم هم چهار مورد از اسناد شهيره ذكر شده است. از آنجا كه ترجمه ي معدودي از پيام هاي بخش اول در سنوات گذشته در اختيار جامعه قرار گرفته و در مباحث متنوع بخش دوم فقرات بسياري از آن ها نقل شده، و ترجمه ي همه ي اسناد مذکور در بخش سوم نيز كاملاً فراهم آمده، در اين ترجمه، فقط روي بخش دوم تمرکز گشته است. كل مطالب اين بخش، ذخيره اي غني از تجربيات مبتني بر هدايات را در اختيار خواننده قرار مي دهد؛ و درك و فهم او را از ضروريات رشد روشن و متقن مي سازد و ميل مشاركت را در قلب و روحش بر مي انگيرد و بخصوص، جلوه اي پرچلا از شكوه و عظمت آنچه دنياي بهايي، با اتحاد روحاني و اقدام زير بنايي، در حال ساختن است، نمودار مي نمايد و اطمينان قلبي او را نسبت به قطعيت تحقق و عود الهي از طريق مجاهدات متحدانه ي اهل بهاء در سراسر دنيا افزون مي سازد. درست است كه از اشتباهات حين عمل، به شرطي كه در احوال و علل آن تفكر رود، مي توان چيز آموخت؛ اما متون و اسناد و هداياتي چون اين، ثابت مي كند كه از تفكر و تأمل گروه ي در چنين مجوعه ها، و البته قيام به عمل بر اساس آن ها، بيشتر مي توان چيز آموخت؛ در غير اين صورت با اين حجم و دقت و صحت، تهيه و منتشر نمي شدند. قطعاً مطلب زير كه برگرفته از متن خود سند است، اين نکته را روشن تر مي سازد. بيت العدل اعظم در مکتوبي از جانب خود، مورخ آگوست ۲۰۰۲، در اشاره به نقشه هاي جهاني، تصريح مي نمايند كه چالش موجود در برابر دوستان در هرجايي اين است كه "از يك سو به مطالعه ي هدايات صادر از بيت العدل اعظم بپردازند و از سويي ديگر، هنگام تلاش در جهت به كارگيري آن هدايات، از تجارب خود مطلب بياموزند."^۱ رقيمه ي ديگري نيز كه چندي قبل صادر شد، مشتمل بر اين اميد بيت العدل اعظم است كه "پيام هاي عمومي گهگاهي صادر از ناحيه ي آن مرجع مصون و نيز رقائمي كه بعضي جنبه هاي اين تحولات جديد را توضيح مي دهد، به احبا كمك كند مسائل و مبهمات را در عمل روشن سازند و پيوسته در جهت وحدت نظر و عمل حركت نمايند."^۲ (ترجمه)

سعي شده ترجمه در عين رواني و شيوايي، حد اكثر انطباق را با متن اصلي داشته باشد؛ اما اين، عرصه اي است كه همواره نظريات صائب اهل فن را مي طلبد و پيوسته در مسير بهبودي به پيش مي رود. به همين جهت، مترجم، از نظريات اين عزيزان استقبال مي نمايد و اصلاحاتشان را با دیده ي منت مي پذيرد.

^۱ مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۴ آگوست ۲۰۰۲، خطاب به يكي از مؤمنين

^۲ مکتوب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۲ آگوست ۲۰۰۲، خطاب به يكي از مؤمنين

فقراتي از پیام ها و اسناد که در ذیل آن ها عبارت "ترجمه ي رسمي" ذکر گشته، از منابع و متون ترجمه شده، تا آنجا که در دسترس بوده اند، اخذ و تایپ شده است؛ و مواردی که زیر آن ها واژه ي "ترجمه" آمده است، کار شخص مترجم است.

امید است این مجموعه بدیعه، مفید اذهان و ارواح و اقدام فعالین عرصه رشد در سرزمین مقدس ایران واقع شود و آنان، هنگام بهره گیری از محتویات عالیه ي آن، برای مؤلف موفق و مترجم محتاجش دعا بفرمایند.

مهندس خسرو دهقانی

آبان ماه ۱۳۸۹ شمسی

مقدمه ي ناشر

قريب نود سال قبل (اکنون ۹۴ سال - م) حضرت عبدالبهاء الواح طرح ملکوتي (مشهور به الواح يا فرامین تبليغي - م) را نازل فرمودند؛ نقشه اي بديع "با منشأی الهي"؛ "برنامه اي عظيم براي تسخير روحاني سپاره ي ارض"؛ طرحي که در خود "هسته ي تجديد حيات روحاني عالم و نجات بني آدم" را جاي داده است. حضرت عبدالبهاء براي ترويج و تحکيم امرالله در سراسر دنيا و استقرار نهايي ملکوت الله بر بسيط غربا، با لساني "تصويري" و "عباراتي مشخص"، هدايتي را عرضه فرمودند که حضرت باب قبلأ آن را آغاز نموده و حضرت بهاءالله تقويتش فرموده بودند. اين طرح ملکوتي، نخست تحت هدايت حضرت شوقي افندي و اکنون تحت قيادت بيت العدل اعظم الهي، طي مراحل که "تا آستانه ي" عصر ذهبي ادامه خواهد يافت، ظاهر و عيان گشته و خواهد گشت.

حضرت شوقي افندي به جهت آغاز اجراي منظم طرح الهي، جامعه هاي بهايي را هدايت فرمودند نقشه هاي عملي ملي تنظيم کنند و اين کار در سال ۱۹۳۷، با اولين نقشه ي هفت ساله در آمريکاي شمالي شروع شد. به تدريج کشورها، يکي پس از ديگري، به مرحله اي رسيدند که هر کدام توانستند نقشه ي خود را طرحي نمايند. اين جريان به همکاري بين المللي شش ملت و مشارکت آنان در جهاد آفريقا در سال هاي ۱۹۵۳ - ۱۹۵۱ منتهي شد، و عاقبت به اولين نقشه ي جهاني، جهاد کبير اکبر، که در سال ۱۹۵۳ آغاز و مساعي متحد دوازده محفل روحاني ملي موجود را در برمي گرفت منجر گشت. در نتيجه ي اجراي اين نقشه ها، امرالهي به روستاها، شهرک ها، شهرها، و استان هاي داخل ممالك و نيز سراسر جهان سرايت کرد؛ و بدین ترتيب، تعداد محافل روحاني محلي افزايش و اساس نظم اداري استحکام يافت. همچنين، بخصوص به سبب ظهور پديده ي دخول افواج در اوگاندا، اندونزي، و کشورهاي ديگر - ممالکي که در آن ها مردمان نه فقط به صورت جرياني مستمر از مصدقين جديد، بلکه به گونه ي گروه هاي صد، و هزار، و عاقبت ده ها هزار نفري، به امرالهي اقبال نمودند - حجم و تنوع عضويت در جامعه ي بهايي افزايش فراوان يافت.

حضرت شوقي افندي پيش بيني نموده اند "مقدّر است در عهود آتي... بيت العدل اعظم الهي، نقشه هاي تهوّر آميز جهاني به اجرا در آورد؛ نقشه هايي که فعاليت هاي محافل مليه را هماهنگ و متحد خواهد کرد و جلوه اي از اتحاد و همبستگي آن ها را نمودار خواهد ساخت." بعد از جهاد ده ساله، نقشه هايي که تحت هدايت بيت العدل اعظم به اجرا در آمدند، همچنان هدف انتشار امرالهي به مناطق جديده و تأسيس محافل روحانيه ي محليه و مليه را تعقيب کردند و به تدريج نيز در راستاي تنوع بخشيدن و تقويت نمودن ظرفيت دنياي بهايي، اهدافي تازه به آن افزودند. نقشه ي ئه ساله (۱۹۷۳ - ۱۹۶۴) دو هدف در بر داشت: اول، افزايش گسترده ي اعضاي جديد و دوم، مشارکت عمومي افراد در حيات امرالله. نقشه ي پنج ساله (۱۹۷۹ - ۱۹۷۴) توجّه مخصوص به توسعه ي محافل محليه و فعاليت هاي مربوط به حيات جامعه، مثل رعايت منظم ضيافت نوزده روزه و ايام محرمه معطوف داشت. نقشه ي هفت ساله (۱۹۸۶ - ۱۹۷۹) اهميت مشارکت در امور اجتماع را تأکيد کرد و پيگيري پروژه هاي اجتماعي و اقتصادي را مطرح نمود. نقشه ي شش ساله (۱۹۹۲ - ۱۹۸۶) براي پيشرفت دنياي بهايي هفت هدف اصلي را به هم آميخت و روشي را ابداع نمود که با آن و طي مشاورات محافل ملي با مشاورين قاره اي، نقشه هاي ملي تنظيم شدند و اين در حالي بود که نقشه ي سه ساله (۱۹۹۶ - ۱۹۹۳) سه گام جديد را که به تحقق آن هفت هدف کمک مي کرد مطرح نمود، که عبارت بودند از تقويت روح ايمان فردي، توسعه ي منابع انساني، و ترتيب عمل کرد صحيح تشکيلات امري.

طی این دوره ی سی ساله، جریان دخول افواج که در زمان حضرت شوقی افندی آغاز شده بود به افزایش تحرك خود در ممالك دیگر ادامه داد. بسیاری از کشورها، ده ها هزار نفر مؤمنین جدید را ثبت نام نمودند و در معدودی، این رقم از یکصد هزار نفر هم گذشت؛ و این در حالی بود که جامعه ی مؤمنان هندوستان به صدها هزار نفر و عاقبت به دو میلیون نفر رسید. این رشد سریع، که اغلب، توسط گروهی نسبتاً کوچک از مؤمنین مخلصه صورت می گرفت، فاقد الگویی مناسب برای تحکیم بود؛ الگویی که بتواند معارف تعدادی چنین کثیر را عمق بخشد؛ کودکانشان را تربیت کند؛ موسسات امریه را برپا دارد؛ و اساس حیات جامعه را مستقر سازد. در نتیجه، هرچند توسعه ی بزرگ مقیاس در کشوری بعد از کشور دیگر آغاز شد؛ اما نتوانست پایدار بماند. چالش رودرو فقط این نبود که بر فعالیت های تحکیمی تأکید نهاده شود، کاری که به تنهایی، به حالتی درون نگرانه و به تورّم توان بالقوه در جامعه بهایی منتهی می گشت. در واقع، نیاز مبرم، حصول توانایی در این مورد بود که از طریق الگویی از اقدام سیستماتیک، تعادل میان ترویج و تحکیم در طول زمان حفظ شود.

ترسیم زنجیرواری که فوقاً از تحولات گسترده به عمل آمد، زمینه را برای دهه ی ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۶، که مورد تمرکز این کتاب است، فراهم می آورد. بیت العدل اعظم با نقشه ی چهار ساله (۲۰۰۰-۱۹۹۶) شروع کردند و دنیای بهایی را در مسیری بی سابقه از اقدام و عمل قرار دادند؛ و از جمله بیان داشتند "چهار سال آینده، که دوره ای فوق العاده در تاریخ امرالله را آغاز خواهد کرد؛ نقطه ی عطفی به وسعت يك عهد است"، نیز "این نقشه، حایگاهی ویژه در تاریخ بهایی و سرنوشت جهان خواهد داشت"، "جامعه ی بهایی در پروسه ای عظیم و تاریخی قرار گرفته، که در حال وارد شدن به مرحله ای بحرانی است." نقشه ی چهار ساله فقط يك هدف داشت که "تسریع جریان دخول افواج مقبلین" بود؛ جریانی که بیت العدل اعظم آن را "در این مرحله از پیشرفت امرالله و در این حالت از اوضاع و احوال جامعه ی بشری، امری ضروری" توصیف نمودند. حامیان این جهاد، یعنی فرد، جامعه، و تشکیلات، موظف شدند "محسوس تر از هر زمانی، توان و تمایل خود را برای استقبال از توده های مؤمنین جدید، و اعمال تغییر و تبدیل روحانی و اداری در هزاران هزار نفوس، و برتر از همه، تزايد سپاهی از مبلغین آگاه و مخلص امرالله اثبات نمایند؛ مبلغینی که باید ظهورشان از مجهولیت و گمنامی بر وجدان جوامع بی شمار انسانی در سراسر سیاره ی خاکی ثبت گردد."

آنچه که در ۱۹۹۶ به عنوان نیازی مبرم مطرح شد، در ۲۰۰۶، به گونه ی واقعیتی مسلم ظاهر گشت. طی دهه ای که با نقشه ی چهار ساله آغاز شد، و هر دو نقشه ی دوازده ماهه (۲۰۰۱-۲۰۰۰) و پنج ساله (۲۰۰۶-۲۰۰۱) را شامل بود، توان ترفیع فرایند دخول افواج به نحوی بارز تقویت گشت. بیت العدل اعظم، با قرار دادن این دوره ی ده ساله در معرض دید یاران، منظری از امکانات آتی را نشان دادند. آن مرجع مصون نوشتند "عناصر لازم برای مجاهدتی متحدانه در جهت افاضه ی روح ظهور حضرت بهاءالله به نواحی مختلف عالم، در چارچوبی از اقدام تبلور یافته که در حال حاضر فقط باید از آن بهره بُرد." دنیای بهایی قیام نموده تا طی سري نقشه هایی که در پانزده سال (اکنون قریب ۱۰ سال - م) آینده تا سال ۲۰۲۱، یعنی پایان اولین قرن عصر تکوین، ظاهر خواهند شد، پیشرفتی منظم و بی سابقه در روند دخول افواج مقبلین ایجاد نماید.

این کتاب می کوشد تحول اندیشه در دنیای بهایی را در طول دهه ی بحرانی گذشته ردیابی کند. در حالی که کتاب برای بسیاری از عرصه های امرالله، بینش هایی را فراهم می آورد؛ می توان از صفحات آن دو نکته را که حائز اهمیت ویژه اند استخراج نمود. نکته ی اول متمرکز است بر سرشت نفس فرایند رشد. این که منابع انسانی با سطوحی مختلف از توانایی، برای پایداری پیشرفت لازم

است؛ این که این منابع باید طی برنامه های رسمی آموزشی آمادگی یابند؛ این که آن ها باید منطبق با نقشه های اقدامی که متمرکز بر مناطق جغرافیایی و حائز ابعاد مدیریت پذیر باشند، برای خدمت صف آرایي شوند – این ها برخی از مشخصات برجسته ی الگوی رشدی است که در ده سال گذشته ظاهر شده است. در خلال کتاب، با کار برد عباراتی مثل "دو جنبش ضروری"، "مراحل توسعه"، و "چرخه های فعالیت"، توصیفی غنی از قوای محرکه ی رشد و ابزار ارتقاء بخشنده ی آن به عمل می آید. آنچه اعجاب انگیز است سرعتی است که اهل بهاء در هر جایی با آن ادراکی چنین متعالی از موضوع حاصل نموده اند. بیت العدل اعظم اشاره می کنند "در هیچ زمانی وسایل استقرار الگوی فعالیتی که تأکیدی مساوی بر فرایندهای دوگانه ی ترویج و تحکیم بگذارد، بهتر از این درک نشده است."

اما نکته ی دوم، که از نکته ی اول انفکاک ناپذیر است، مربوط به تغییری می شود که در دوره ی مورد بررسی، در فرهنگ جامعه ی بهایی پیش آمده است. پذیرش جمعی این حقیقت که هیچ گونه فرمول ساده ای برای تسریع جریان دخول افواج موجود نیست، و نیز تمایل به اتخاذ موضعی با وجه مشخصه ی یادگیری، راه را برای پیشرفت های سریع فراوانی هموار ساخت که در یک چنین فاصله زمانی نسبتاً کوتاهی حاصل شد. به سرعت، روش اقدامی فراگیر شد که یاران با آن هدایات را مطالعه می کنند؛ برای گزینش بهترین رویکردها مشورت می نمایند؛ در عرصه های عمل وارد می شوند؛ و در تجارب خود تأمل می کنند تا درکشان را بهبود بخشند و مساعیشان را تنظیم کنند. شاید همین فرهنگ یادگیری است که ارزشمندترین دستاورد این دوره است؛ زیرا تضمین می کند که جامعه ی بهایی قادر است به طور پیوسته، اقدامات خود را با نیازهای ارگانیک امرالله و شرایط دائماً متغیر اجتماع، وفق دهد.

کتاب به سه بخش تقسیم می شود. بخش اول شامل سی و شش پیام برگزیده از بیت العدل اعظم است که از ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ تا رضوان ۲۰۰۶ را در بر می گیرد. بخش دوم سندی است مورخ ۲۹ اکتبر ۲۰۰۵، که لجنه ای ویژه برای کارگاهی آماده نمود که به عنوان بخشی از برنامه ی خدمت به نقشه ی الهی، در مرکز جهانی ارائه گشت. این بخش که مواضع مهم مندرج در سری جاری از نقشه های جهانی را بررسی می نماید، توضیحات مفیدی در باره ی آن ها فراهم می آورد؛ اما سوای فقرات کثیره ی مستخرج از مکاتیب مرقوم توسط یا از جانب حضرت ولی امرالله و بیت العدل اعظم، نباید بیانیه ای حاوی هدایت قطعی تلقی گردد. بخش سوم شامل چهار عدد سند کاملاً آشنایی است که امر یادگیری جوامع ملی را در مساعیشان برای پیشبرد جریان دخول افواج، انتظام می بخشند. اولین سند را بیت العدل اعظم خود تهیه و تصویب فرمودند و سه مورد دیگر را به درخواست آن مرجع مصون، دارالتبلیغ بین المللی آماده نمود. امیدواریم این مجموعه ی پیام ها و سندها، منبعی ارزشمند بوده، شرح و بسطی تلقی گردد بر آن مفاهیم ضروری که در فعالیت های آتی برای ترویج و تحکیم جهانی امرالله نقش خواهند داشت.

انتشارات پارابلا

نوامبر ۲۰۰۶

بخش دوم

نقشه های جهانی: مفاهیم اساسی

بعضی مفاهیم در درك نقشه های جهانی اخیر امرالله نقش کلیدی دارند. بخش دوم این مجموعه، شامل سند مورخ ۲۹ اکتبر ۲۰۰۵ است که توسط لجنه ی مخصوص کارگاه نمایشی تهیه شده است. این کارگاه به عنوان بخشی از برنامه ی خدمت به نقشه ی الهی، در مرکز جهانی ارائه گشت. در متن سند، فقراتی از مکاتیب مرقوم توسط یا از جانب حضرت ولی محبوب امرالله و بیت العدل اعظم به کار برده شده است تا به کمک آن ها، معدودی از مهم ترین مفاهیم موجود در سند، مثل جریان دخول افواج، دو جنبش ضروری، و یادگیری حین عمل را کنکاش کنیم. این سند همچنین عرصه هایی را که – از آغاز نقشه ی چهار ساله در رضوان ۱۹۹۶، تا نقشه های دوازده ماهه و پنج ساله، و تا پایان سال ۲۰۰۵ که در آن بیت العدل اعظم مقررات يك نقشه ی جدید جهانی را اعلان کردند – در آن ها یادگیری عمده ای برای جامعه ی بهایی حاصل شده است، مورد تفحص و بررسی قرار می دهد.

پیشبرد جریان دخول افواج مقبلين

۱/۳۹ بیت العدل اعظم در پیام مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ خطاب به کنفرانس هیئت مشاورین قاره ای اعلان فرمودند که عالم بهایی در رضوان ۱۹۹۶ نقشه ی چهار ساله ی جدیدی را آغاز خواهد کرد که هدفش پیشرفت قابل توجهی در جریان دخول افواج خواهد بود. این پیشرفت می بایست به واسطه ی افزایش فوق العاده ای در تعداد مقبلین و فعالیت های آنان، و نیز فعالیت های تشکیلات اداری و جوامع محلی، سه عاملی که مشارکین اصلی در نقشه ی چهار ساله محسوب بودند، حاصل می شد. بیت العدل اعظم این مرحله از پیشرفت امرالله را این گونه توضیح می دهند:

۲/۳۹ « این موضوع که پیشرفت این جریان، موکول به پیشرفت هر سه مشارکینی است که صمیمانه به یکدیگر مرتبط شده باشند، امری کاملاً واضح است. چهار سال آینده باید شاهد قیامی عظیم در فعالیت های مؤثر تبلیغی باشد که به ابتکار و خلاقیت فردی حاصل می شود. نیاز است که هزاران هزار نفوس مؤمنه یاری شوند تا از طریق تبلیغ مستمر امرالله و حمایت از نقشه های مؤسسات اداری و تلاش های جوامع خود، به بیان ضرورت حیاتی ایمان به امر حضرت بهاءالله بپردازند. باید آنان را یاری کرد درک کنند که تلاش هایشان به میزانی که حیات خصوصی و درونیشان "المعان اصول جاودانی شریعت حضرت بهاءالله را در جلوه های گوناگون آن منعکس می سازد"، پایدار و استوار خواهد ماند. شتاب در آهنگ تبلیغ فردی باید ضرورتاً با تزايد تعداد برنامه های تبلیغی محلی و منطقه ای تکمیل گردد. برای وصول به این هدف، باید به تشکیلات اداری کمک کرد توانایی خود را برای مشورت کردن بر طبق اصول و موازین بهایی، و تجمع و توحید احبا حول دیدگاهی واحد، و کاربرد استعدادهاي آنان در خدمت به امرالهی افزایش دهند. علاوه بر این، کسانی که در جرگه ی مؤمنین وارد می شوند باید جذب جامعه های محلی نباض و پویایی شوند که وجه مشخصه ی آن ها تحمل و بردباری و محبت و دوستی بوده، با حسّی قدرتمند از هدفمندی و اراده ی جمعی، هدایت می شوند و محیطی را به وجود می آورند که در آن، قابلیت های تمام اعضای تشکیل دهنده، اعم از مردان، زنان، جوانان و کودکان، افزایش می یابد و قوايشان در حوزه ی اقدام متحدانه، تزايد می پذیرد.»^۳ (ترجمه)

۳/۳۹ بیت العدل اعظم در نوامبر ۱۹۹۹ اشاره فرمودند که پیشرفت جریان دخول افواج، در خلال قرن اول عصر تکوین، همچنان هدف اصلی نقشه های جهانی خواهد بود:

۴/۳۹ « دو مرحله از مراحل پیشرفت و اجرای "نقشه ی الهی" که در پیش است، یکی به مدت يك سال و دیگری به مدت پنج سال ادامه خواهد داشت. در رضوان سال ۲۰۰۰ از جامعه ی جهانی بهایی خواسته خواهد شد تا مرحله ی اول را که مدت آن دوازده ماه خواهد بود به موقع اجرا گذارد. هدف این مرحله، متمرکز ساختن استعداد ها و توانایی ها و امکاناتی خواهد بود که با چنان شدتی به منصه ی ظهور و بروز رسیده است. در نقشه ی پنج ساله که به دنبال خواهد آمد، يك سلسله اقدامات

^۳ پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

جهان شمولي آغاز مي گردد که جامعه ي بهايي را در بيست سال آخر نخستين قرن عصر تکوين مدد خواهد کرد. اين نقشه هاي جهاني متمرکز در پيشرفت جريان دخول افواج مقلبين و تسريع منظم جريان مزبور خواهد بود.»^۴ (ترجمه ي رسمي)

۵/۳۹ بيت العدل اعظم در پيام رضوان ۱۹۹۶ خطاب به بهاييان عالم، بر طبيعت اين مقصد و هدف متمرکز شده، بيان مي دارند:

۶/۳۹ «عبارت "پيشرفت جريان دخول افواج مقلبين" متضمن اين مفهوم است که شرايط کنوني ايجاب مي کند و فرصت هاي موجود اجازه مي دهد که جامعه هاي بهايي پيشرفت و توسعه اي عظيم و مستمر حاصل نمايند. چنين پيشرفتي در قبال اوضاع کنوني جهان ضروري است و در تأسيس نظم حضرت بهاءالله، سه عامل يعني افراد و مؤسسات و جامعه مي توانند چنين پيشرفتي را عملي سازند. نحوه ي عمل عوامل مذکور چنين است که ابتدا از نظر روحاني و عقلايي امکان چنين اقدامي را بپذيرند و سپس با سعي و کوشش براي تبليغ گروه هايي از مقلبين جديد و تهيه و تجهيز وسائلي براي آموزش و پرورش روحاني و اداري آنان، تعداد مبلغين و مديران مطلع و فعال را براي مشارکت در خدمات امري چندين برابر کنند و بدين ترتيب دخول صفوف مقلبين جديد را تضمين نمايند.

۷/۳۹ علاوه بر اين، عبارت "افزايش پيشرفت جريان دخول افواج مقلبين" حاكي از آن است که اين پيشرفت آغاز شده و جوامع محلي و ملي در مراحل مختلف اين جريان قرار دارند. حال از جميع جوامع محلي انتظار مي رود که براي استمرار جريان مزبور اقدام نمايند و توسعه و تحکيم هر جامعه را به ميزاني که با امکانات موجود متناسب باشد افزايش بخشند. از افراد و مؤسسات، در حالي که هر يك در حوزه ي خاص خود فعاليت دارند، درخواست مي شود که به منظور رفع نيامندي هاي اين دوران بحراني در حيات جامعه ي بهايي و در سرنوشت تاممي جامعه ي بشري، قيام نمايند.»^۵ (ترجمه ي رسمي)

۸/۳۹ جريان دخول افواج در پيام مورخ ۹ نوامبر ۱۹۹۳ بيت العدل اعظم، با عبارات زير توضيح داده شده است:

۹/۳۹ «...دخول افواج صرفاً مرحله اي از پيشرفت امرالله نيست که بر اساس ميزان اقبال جمعيت به طور کلي، در زماني مقدّر و معيّن واقع شود؛ بلکه پديده اي است که جوامع بهايي مي توانند با فعاليت هاي خود وقوعش را مساعدت و سرعت بخشند. اين پديده همچنين جرياني است که وقتي آغاز شد مي تواند پايدار نگاه داشته شود. با اختصاص مدبرانه ي منابع و پيگيري فعالانه ي نقشه هايي، همزمان براي ترويج و تعميق و تحکيم، فرايند دخول افواج بايد ذخيره اي سريعاً روزبه فزوني از مؤمنين فعال، جوامع مستحکم محلي، و مؤسسات مستمراً متحول محلي و ملي را فراهم آورد.»^۶ (ترجمه)

^۴ پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹، خطاب به عالم بهايي
^۵ پيام بيت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۵ (۱۵۳ بدیع)، خطاب به بهاييان عالم
^۶ پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۹ نوامبر ۱۹۹۳، خطاب به کليه ي محافل مليه

۱۰/۳۹ البته حضرت ولي امرالله توضيح داده اند كه دخول افواج يك مرحله از رشد و توسعه ي امرالله و بشارت دهنده به روزي است كه در آن، اقبال دستجمعي مردمان از ممالك مختلف جهان واقع خواهد شد:

۱۱/۳۹ «...جذب مؤمنين جديد به سپاه رب الجنود كه آهسته امّا مستدام، رو به پيشرفت است؛ پديده اي است كه نيروي توان بخشش براي حفظ انتصارات حاصل توسط گروه قهرمانان فاتح بهايي در خلال جهادهاي متعدّدشان در تمامي قارّات عالم، بسيار ضروري است.

۱۲/۳۹ جرياني چنين مستمر از تقويت و تجهيز، نقشي حياتي داشته، حائز ضرورتي بنيادي است؛ زيرا هيچ چيز جز تزريق خون جديد كه ضامن حيات جامعه ي جهاني بهايي است، نمي تواند دستاوردهايي را كه با چنين فداكاري هايي حاصل شده، محافظت كند؛ فداكاري هايي كه مستلزم اين همه وقت، تلاش و هزينه بوده، و هم اكنون نيز توسط سلحشوران شجاع حضرت بهاءالله در مناطق بكر، در حال انجام است. همين سلحشورانند كه جبهه ي پيش رونده ي مبارزاني را شكل مي دهند كه در عرصه ها و شرايط گوناگون و اغلب بسي نامساعد و چالش برانگيز، براي تسخير روحاني ممالك و جزاير بكر سطح سياره، با يكدیگر رقابت مي كنند.

۱۳/۳۹ چنين جرياني، همچنين حلول روزي را بشارت مي دهد و تسريع مي نمايد كه به پيش بيني حضرت عبدالبهاء، شاهد دخول افواج نفوس از ملت ها و نژادهاي گوناگون در ظل امر بهايي خواهد بود؛ روزي كه اگر در موقف صحيحش نظاره شود، مقدمه اي خواهد بود براي آن ساعت از ديرباز مورد انتظاري كه در آن، ايمان دستجمعي مردمان از همين ملت ها و نژادها تحقق خواهد يافت. اين ايمان توده اي، نتيجه ي مستقيم سلسله حوادثي بسيار مهم، و احتمالا با سرشتي فاجعه بار خواهد بود كه اكنون به نحو مبهم هم به تصور كسي نمي آيد؛ حوادثي كه به طور ناگهاني، مقدرات امرالهي را دگرگون خواهد كرد؛ تعادل عالم را بر هم خواهد زد؛ و قدرت آماري و مادي و نيز سلطه ي روحاني امر حضرت بهاءالله را هزاران بار افزايش خواهد داد.»^۷ (ترجمه)

^۷ مکتوب مرقوم از جانب حضرت ولي امرالله، خطاب ب محفل روحاني ملي آمريکا، مذکور در کتاب گهواره ي امرالله (انگليسي): پيام هاي خطاب به آمريکا ۱۹۹۷-۱۹۴۷، ص ۱۱۷

دو جنبش ضروري

۱/۴۰ بیت العدل اعظم در پیامی خطاب به کنفرانسی که چند ماه قبل از شروع نقشه ی پنج ساله در سال ۲۰۰۱، تشکیل شد؛ برای اولین بار به وضوح، به مفهوم دو جنبش ضروري اشاره نمودند:

۲/۴۰ «نقشه ی پنجساله که بی تردید محور مشاورات شما در چند روز آینده خواهد بود، مستلزم تمرکز توجه و استمرار آن به دو جنبش ضروري است. نخستین جنبش، جریانی مستدام از مؤمنین آموزش دیده است که به واسطه ی توالی دوره های ارائه شده توسط مؤسسه ی آموزشی و به منظور توسعه ی منابع انسانی امرالله محقق خواهد شد. دومین جنبش که نیروی محرکه ی خود را از جنبش اول کسب می کند، حرکت کلاسترها (مناطق جغرافیایی همجوار) از یک مرحله ی رشد به مرحله ی بعدی است.»^۸ (ترجمه)

۳/۴۰ بدین لحاظ، جنبش اول ضرورتاً یک جریان آموزشی در قاعده ی جامعه است. فقره ی زیر، مأخوذ از مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، خطاب به یکی از محافل ملیه، مسئولیت مؤسسه ی آموزشی را در نظارت بر این جریان روشن می سازد:

۴/۴۰ «در این مرحله از رشد امرالله، که دوره های متوالی آموزشی به عنوان برنامه ی ملی برای توسعه ی منابع انسانی در نظر گرفته شده است، مسئولیت مؤسسه ی آموزشی شما کاملاً معلوم و مشخص است. وظیفه ی مؤسسه این است که کمک نماید تا تعدادی روزافزون از جوانان و بزرگسالان از این دوره های متوالی بهره مند شوند...»^۹ (ترجمه)

۵/۴۰ تعدادی از پیام های صادر از بیت العدل اعظم یا از جانب آن مرجع، اشعار می دارد که دوره های متوالی منتخب مؤسسات آموزشی باید «گروه هایی رو به تزاید از مؤمنین، با معارف، خصایص روحانی، و مهارت ها و توانایی های لازم را تربیت نماید تا بتوانند به نحو مؤثر از عهده ی اجرای وظایف متعدده، در رابطه با ترویج و تحکیم بر آیند.»^{۱۰} فقره ی زیر به مجمل ترین صورت، توضیح می دهد که این جریان آموزشی در آغاز نقشه ی چهار ساله چگونه به حرکت آمد و چطور به قاعده ی جامعه رسید:

۶/۴۰ «در خلال نقشه ی چهار ساله، در راستای برپایی مؤسسات آموزشی در هر گوشه ای از جهان، تلاش عظیمی صورت گرفت. در آن موقع، این مؤسسات تشویق شدند برای ارائه ی دوره های خود سیستمی غیر متمرکز اتخاذ نمایند. حلقه های مطالعه که توسط آموزشگران تربیت شده هدایت می شدند، کمک کردند تا جریان آموزشی به جامعه های محلی منتقل شود. وقتی به این ترتیب،

^۸ پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به نمایندگان بهایی شرکت کننده در هشتمین کنفرانس آسه آن

^۹ مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۳ مارس ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی ترینیداد

^{۱۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۳۱ جولای ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

در هر جامعه، مؤمنین بیشتر و بیشتری به مؤسسه وارد شدند و از دوره های آن بهره مند گشتند، منابع انسانی امرالله در سطوح مختلف توانایی، به طور مستمر افزایش یافت.»^{۱۱} (ترجمه)

۷/۴۰ استقرار این فرایند آموزشی یکی از توفیقات عمده ی نقشه ی چهار ساله محسوب گشت. در پایان آن چهار سال، جنبش اول به خوبی مستقر شد. مفهوم جنبش دوم در آغاز نقشه ی پنج ساله در سال ۲۰۰۱ معرفی شد، هنگامی که از محافل ملیّه خواسته شد کشورهای خود را به مناطق جغرافیایی ی کوچکی (کلاستر) که به احبا امکان دهد «در مقیاسی مدیریت پذیر به رشد امرالله ببیند» و نقشه های خود را در جوار قاعده ی جامعه، طرح و اجرا نمایند»^{۱۲} تقسیم کنند. وقتی تعداد زیادی از مؤمنین، دوره های متوالی را گذراندند، تصمیم بر این شد که برای رفع نیازهای ترویج و تحکیم، در سطح کلاستر مستقر گردند. توضیح داده شده که «چنین فرایندی آموزشی که احبا برای چندین هفته یا ماه، درگیر آن شوند، به آن فعالیت های فردی و جمعی که از آن پس به عهده می گیرند شکل مناسبی می دهد.»^{۱۳} بیت العدل اعظم در رقیمه ی صادره از جانب خود خطاب به محفل روحانی ملی برزیل این نکته را تأکید نموده اند:

۸/۴۰ «...شورای (منطقه ای بهایی) باید تضمین کند که وقتی به واسطه ی جریان مؤسسه، صفوف حامیان متعهد امرالله تزايد می یابد، آنان به میدان خدمت گسیل گردند و کار ترویج و تحکیم در مقیاس بزرگ را تقویت نمایند. البته این تزايد و تصفیف منابع انسانی باید بر اساس يك نقشه ی منطقه ای صورت گیرد تا هر کلاستر موجود در منطقه را از مرحله ی فعلی به مرحله ی بالاتر بعدی برساند.»^{۱۴} (ترجمه)

۹/۴۰ از فقره ی فوق به وضوح چنین بر می آید که تزايد و تصفیف منابع انسانی بر اساس يك نقشه به اجرا در می آید تا يك کلاستر را از يك مرحله ی رشد به مرحله ای بالاتر برساند. بیت العدل اعظم در پیام ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، خطاب به بهاییان عالم، توضیح بیشتری در باره ی این تفکر می دهند:

۱۰/۴۰ «محافل روحانی ملی در نخستین ماه های نقشه با سهولت نسبی و به آسانی توانستند مناطق تحت اشراف خود را به نواحی کوچک تر که دارای جوامع امری نزدیک یکدیگرند تقسیم کنند که «مجموعه های جوامع همجوار» (cluster) نامیده می شوند. ضوابطی که برای این تقسیم بندی در نظر گرفته شد صرفاً جغرافیایی و اجتماعی بود و به قوت و ضعف جوامع بهایی ارتباط نداشت. بنا بر گزارش هایی که به مرکز جهانی واصل گردیده تا کنون در سراسر جهان به استثنای کشورهای که بنا بر جهاتی، فعالیت های امری در آن ها محدود است، قریب هفده هزار «مجموعه ی همجوار» تشکیل شده است. تعداد این گونه مجموعه ها در ممالک مختلف متفاوت است. مثلاً در هندوستان ۱۵۸۰ مجموعه ی همجوار تشکیل شده، در حالی که سنگاپور به طور کلی به عنوان يك مجموعه ی جوامع همجوار عمل می کند. بعضی از این مجموعه ها بسیار کم جمعیت هستند و تعداد ساکنان آن ها از چند هزار نفر تجاوز نمی کند؛ در حالی که در بعضی دیگر به چندین ملیون نفر می رسد. در اکثر موارد،

^{۱۱} همان

^{۱۲} همان

^{۱۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۸ آگوست ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی آلمان

^{۱۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۳ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی برزیل

مراکز بزرگ شهری که در ظل يك محفل روحاني هستند به عنوان يك مجموعه شناخته شده و به چندین بخش (sector) تقسیم گشته اند تا تنظیم برنامه ها و اجرای نقشه ها در آن ها آسان تر شود.

۱۱/۴۰ پس از تقسیم بندی کشورها و سرزمین های مختلف به مجموعه هایی کوچک تر که بهتر می توان آن ها را اداره کرد، جوامع ملی بهایی به مرحله ی بعدی که در پیام نهم ژانویه درج شده بود وارد شده اند و آن عبارت است از طبقه بندی مجموعه ها بر حسب مراحل توسعه و پیشرفت امر. این اقدامات موجباتی را برای پیش بینی امکانات آتی فراهم آورده است. ولیکن کار ایجاد ضوابطی دقیق تر برای طبقه بندی مجموعه ها مشکلی است که مؤسسات امری همچنان سرگرم آنند. قرار دادن يك مجموعه در طبقه ای مخصوص، نباید به منزله ی ارزیابی وضعیت آن ناحیه تلقی گردد، بلکه میزان توانایی مجموعه ی مزبور را برای توسعه و پیشرفت مشخص می سازد، تا بتوان روش های مناسبی برای پیشرفت آن مجموعه اتخاذ نمود. ضوابطی خشک و انعطاف ناپذیر مانع سودمندی این طرح می گردد. اما داشتن يك طرح روشن و عملی برای ارزیابی، امری است اساسی. به نظر می رسد که دو معیار در این ارزیابی دارای اهمیت خاص است. یکی میزان توانایی نیروی انسانی که توسط مؤسسات کارآموزی برای توسعه و تحکیم امرالهی در هر مجموعه آماده می شود و دیگری میزان توانایی مؤسسات امری برای به کارگرفتن منابع مزبور در میدان خدمت.^{۱۵} (ترجمه ی رسمی)

۱۲/۴۰ و امّا، مراحل رشد در پیام ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، به صورت زیر تعریف شده اند:

۱۳/۴۰ « نواحی هر منطقه ممکن است از لحاظ رشد و توسعه به گروه های متفاوتی تقسیم شوند. بعضی از این نقاط هنوز فتح نشده اند، در حالی که در بعضی دیگر ممکن است گروه ها و افراد پراکنده ی بهایی وجود داشته باشد. در بعضی دیگر ممکن است جوامعی مستقر باشند که بواسطه ی مؤسسه ی آموزشی فعالی در جریان کسب توانایی های بیشتر باشند و به تعدادی کمتر جوامعی هستند پرتوان که با داشتن احبای مطلع در وضعی خواهند بود که امر خطیر توسعه و تحکیم منظم و سریع را به عهد گیرند.»^{۱۶} (ترجمه ی رسمی)

۱۴/۴۰ و در پیام ۱۷ ژانویه، بیت العدل اعظم جنبش مجموعه های همجوار را به این صورت توضیح می دهند:

۱۵/۴۰ « در اغلب مجموعه ها، شاخص تحول از يك مرحله به مرحله ی بعدی افزایش تعداد جرگه های آموزشی، مجالس دعا و مناجات و کلاس های تربیت امری نونهالان و رشد و توسعه ایست که حاصل می گردد. رونق یافتن و افزایش مجالس دعا و مناجات در اثر آگاهی بیشتر نسبت به جنبه ی روحانی وجود انسان در بین احبای هر مجموعه است که از طریق دوره های مؤسسات کارآموزی حاصل می شود. کلاس های تربیت امری نونهالان نیز از نتایج آموزشی است که در مراحل مقدماتی دوره های متوالی در جریان کارآموزی کسب شده است. مفتوح ساختن این دو فعالیت به روی افراد جامعه ی خارج، از طریق اقدامات ابتکاری و متین، تعداد روزافزونی از متحرین حقیقت را جذب می کند که غالباً علاقه مند به شرکت در جلسات تبلیغی و جرگه های آموزشی می شوند. بسیاری از

^{۱۵} مکتوب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، خطاب به بهاییان عالم

^{۱۶} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

آنان بالمآل به امرالهي اقبال مي كنند و خود را در جامعه در نقش نفوسي مي بينند كه در جريان پرتحرك رشد و توسعه مشاركت دارند. متقابلاً اقدامات تبليغي و گروه‌ي شدت بيشتري پيدا مي كند و به نوبه ي خود، بر سرعت و شدت جريان پرتحرك رشد و توسعه مي افزايد. جامعه هايي كه از قبل تأسيس شده اند حياتي جديد مي يابند و جامعه هاي جديد هرچه زودتر امتياز انتخاب محفل روحاني محلي را به دست مي آورند.

۱۶/۴۰ انسجامي كه در اثر تأسيس جرگه هاي آموزشي، مجالس دعا و مناجات و كلاس هاي تربيت امري نونهالان حاصل مي شود، به نوبه ي خود مشوق مقدماتي رشد و توسعه در مجموعه مي گردد، انگيزشي كه در پي ازدياد اين اقدامات اساسي پيوسته قوي تر و مؤثرتر مي گردد. اقداماتي كه سبب مي شود تعداد قابل ملاحظه اي از ياران الهي در گذراندن دروه هاي متوالي كارآموزي به حدي پيشرفت كنند كه براي قيام به خدمت آماده شوند، به نوبه ي خود انگيزه ي ازدياد اين گونه فعاليت ها مي گردد.»^{۱۷} (ترجمه ي رسمي)

۱۷/۴۰ بيت العدل اعظم در رابطه با اين موضوع مي نويسند: «نحوه ي اقداماتي كه در اين مجموعه ها در اطراف جهان ايجاد شده، طرق مطمئني براي تسريع توسعه (ترويج) و تحكيم محسوب مي گردد.»^{۱۸} با وجود اين، آن مرجع مصون اشاره مي نمايند كه: «اين هنوز از نتايج سحر است.»^{۱۹}

۱۸/۴۰ «در بسياري از مناطق جهان وارد كردن تعداد كثيري از افراد در ظل شريعه الله كاري دشوار نبوده است. بنا بر اين، مايه ي اميدواري است كه در بعضي از مجموعه ها كه توسعه و تكامل بيشتري دارند طرح هايي كه براي اقدامات امري با دقت تنظيم شده به برنامه ي خدمات جاري اضافه مي گردد و سبب مي شود به جماعاتي كه آمادگي دارند دسترسي پيدا شود و ميزان رشد و توسعه به سطحي بالاتر ارتقاء يابد. اين قبيل طرح ها به اقدامات فردي تبليغي كه رو به افزايش است سرعت و شدت بيشتري مي بخشد. در مواردی كه اين گونه فعاليت ها سبب اقبال عده ي كثيري از افراد به امرالهي شده است، تمهيداتي به كار گرفته مي شود كه در صد معيني از مقبلين جديد فوراً وارد برنامه هاي مؤسسات كارآموزي شوند؛ زيرا همان طور كه در چندين پيام تأكيد كرده ايم، اين، ياران هستند كه بايد خدمات مورد نياز جمعيت بهايي را كه پيوسته افزايش مي يابد عهده دار شوند. اين نفوس با ملاقات كردن افراد جامعه ي بهايي به طور مرتب و منظم، بر معلومات امري آنان مي افزايند و با تعليم دادن اطفال و تشكيل جلسات دعا و مناجات و به راه انداختن جرگه هاي آموزشي، استمرار جريان توسعه و رشد را ميسر مي سازند.»^{۲۰} (ترجمه ي رسمي)

۱۹/۴۰ فقره ي فوق نشان مي دهد كه چگونه دو جنبش، با يكدیگر تعامل دارند. همان طور كه در فقره ي بعدي توضيح داده مي شود، هر يك از آن ها ذاتاً سبب تقويت ديگري مي شود:

۲۰/۴۰ «چالش پيش رو فقط ارائه ي درصدهاي معيني از يك يا دو دوره ي مطالعاتي نيست؛ بلكه به واسطه ي سيستمي مؤثر از آموزش دوردست، توالي چندين دوره ي آموزشي است. اگر مؤسسه

^{۱۷} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانويه ي ۲۰۰۳، خطاب به بهاييان عالم

^{۱۸} همان

^{۱۹} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانويه ي ۲۰۰۳، خطاب به بهاييان عالم

^{۲۰} همان

موفق به این کار گردد، کار تبلیغ نیز تحرك بیشتری خواهد یافت؛ زیرا تعداد افزون تری از یاران به خدمت امرالله قیام خواهند کرد. جریانی مستمر از مصدقین جدید نیز به نوبه ی خود، وارد برنامه های مؤسسه خواهند شد و به این طریق، رشد و توسعه ی تمامیت سیستم آموزشی، حالتی پایدار خواهد یافت.»^{۲۱} (ترجمه)

۲۱/۴۰ برای حفظ سیستم گفته شده در سطح مجموعه، لازم است که نسبت مؤمنینی که دوره های متوالی آموزش را می بینند به کل جمعیت بهاییان، در حد معینی ثابت بماند. اما سوای نیاز به حفظ این نسبت، موضوع تحرك و پویایی است که حائز اهمیت است. گسیل مؤمنین به میدان خدمت باید منتهی به تشدید فعالیت های تبلیغی گردد؛ به نحوی که میزان افزایش جمعیت کلی بهایی، به طور مستمر شتاب گیرد. همان طور که بیت العدل اعظم در پیام ۹ ژانویه توضیح می دهند، همین مسئله است که اندیشه ی زیر بنایی برنامه ی فشرده ی رشد است:

۲۲/۴۰ «پایه و اساس این برنامه باید همراه با هماهنگی کامل بین جریان مداوم توسعه و به موازات آن، جریان تربیت و تجهیز نیروی انسانی باشد. انواع فعالیت های تبلیغی باید انجام شود که شامل فعالیت های انفرادی و همچنین طرح هایی باشد که به وسیله ی تشکیلات ترویج می شود. با ازدیاد شمار احبا، باید درصد قابل ملاحظه ای از آنان در مؤسسه ی آموزشی کارآموزی ببینند تا از قابلیت های آنان در توسعه و تحول جامعه های محلی استفاده شود.»^{۲۲} (ترجمه ی رسمی)

۲۳/۴۰ آنچه که طیّ بخش اخیر نقشه ی پنجساله مشخص شده است، این است که اگر چنین برنامه هایی متشکل از چرخه ی فعالیت های معینی باشد که هر چند ماه یکبار تکرار می شوند، افزایش میزان توسعه امکان پذیر خواهد بود و در عین حال، نسبت مطلوب افراد دوره دیده به کل جمعیت بهایی نیز حفظ خواهد شد. بیت العدل اعظم در پیام رضوان ۲۰۰۵، در باره ی چنین برنامه هایی می فرماید:

۲۴/۴۰ «در ناحیه هایی که از این طریق شرایط لازم به وجود آمده، برنامه های سیستماتیک ترویج و تحکیم امرالله شروع گردیده است. اطلاعات مفیدی در باره ی اهمیت برنامه های فشرده ی رشد اندوخته گشته و هم اکنون بعضی از خصوصیات این کوشش ها کاملاً روشن شده است. این گونه برنامه ها معمولاً متشکل از ادوار متسلسل (چرخه های متوالی) چندین ماهه، و هر دور شامل فعالیت هایی در زمینه ی نقشه ریزی، ترویج و تحکیم می باشد. پرورش نیروی انسانی از يك دور به دور دیگر بدون وقفه ادامه می یابد، تا اینکه فرایند ترویج نه تنها استمرار یابد بلکه به طور تصاعدي حدّت گیرد. اگر چه بدون شك، نکات و مسائل بیشتری را هنوز در این زمینه باید آموخت، ولی تجربیات فعلی تکرار این خط مشی را در تعداد روزافزونی از محدوده های جغرافیایی (یا مجموعه های همجوار = کلاستر) در نقاط مختلفه ی عالم ممکن می سازد.»^{۲۳} (ترجمه ی رسمی)

^{۲۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۸ سپتامبر ۲۰۰۰، خطاب به محفل روحانی ملی اریتره

^{۲۲} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۲۳} پیام بیت العدل اعظم، رضوان ۲۰۰۵، خطاب به بهاییان عالم

یادگیری حین عمل

۱/۴۱ بیت العدل اعظم در مکتوبی از جانب خود، مورخ آگوست ۲۰۰۲، در اشاره به نقشه های جهانی، تصریح می نمایند که چالش موجود در برابر دوستان در هر جایی این است که "از يك سو به مطالعه ي هدايات صادر از بیت العدل اعظم بپردازند و از سویی دیگر، هنگام تلاش در جهت به کارگیری آن هدايات، از تجارب خود مطلب بیاموزند."^{۲۴} رقیمه ي دیگری نیز که چندی قبل صادر شد، مشتمل بر این امید بیت العدل اعظم است که "پیام های عمومی گهگاهی صادر از ناحیه ي آن مرجع مصون و نیز رقائمی که بعضی جنبه های این تحولات جدید را توضیح می دهد، به احبا کمک کند مسائل و مبهمات را در عمل روشن سازند و پیوسته در جهت وحدت نظر و عمل حرکت نمایند."^{۲۵} (ترجمه)

۲/۴۱ فقره ي فوق اشعار می دارد که در بنیادی ترین سطح، اجرای نقشه های جهانی امرالهی با پدیده ي یادگیری به پیش برده می شود. هر يك از نقشه های جهانی، مرحله اي از نقشه ي الهی را نمودار می سازد؛ نقشه اي که بشریت را به سوي مدنیت جهانی مورد نظر حضرت بهاءالله، هدایت و قیادت می نماید. موفقیت در هر مرحله از این کار مهم و تاریخی وابسته است به ظرفیت جامعه ي بهایی در پاسخ گویی به مقررات مذکور در نقشه اي جهانی که آن مرحله را تعریف می نماید. در همین عرصه است که هدف تسریع جریان دخول افواج مقلین، که محور اصلی پیام ها تا سال ۲۰۲۱ خواهد بود،

۳/۴۱ «...مبین يك ضرورت بنیادی در این مرحله از پیشرفت امر الهی و اوضاع و احوال جامعه ي بشري است. اکنون سه عامل و مشارك جدایی ناپذیر در میدان تحول نظم بدیع الهی، یعنی افراد، مؤسسات، و جامعه، با این منظرگاه در ذهن، باید به نحوی محسوس تر از قبل، توان و تمایل خود را برای استقبال از توده های مؤمنین جدید، و اعمال تغییر و تبدیل روحانی و اداری در هزاران هزار نفوس، و برتر از همه، تزاید سپاهی از مبلغین آگاه و مخلص امرالله، اثبات نمایند؛ مبلغینی که باید ظهورشان از مجهولیت و گمنامی بر وجدان جوامع بی شمار انسانی در سراسر سیاره ي خاکی ثبت گردد.»^{۲۶} (ترجمه)

۴/۴۱ آموختن پاسخ گویی به ضروریات نقشه های جهانی، آن گونه که در پیام های بیت العدل اعظم مقرر شده، سبب افزایش ظرفیت و توانایی مشارکین سه گانه است. بدین معنی، یادگیری "حالتی از عمل" است. بیت العدل اعظم در فرصت های گوناگون، بیان داشته اند که وجه مشخصه ي این حالت، اقدام، تأمل، و مشورت است:

۵/۴۱ «اگر قرار است در يك جامعه، یادگیری حالت اولیه ي عمل باشد، باید هر چند گاه یکبار، در دیدگاه ها، روال ها (strategies)، اهداف و روش ها (methods) تجدید نظر نمود. به موازات انجام

^{۲۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۴ آگوست ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۲۵} مکتوب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۲ آگوست ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۲۶} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۳۱ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به بهاییان عالم

دادن وظائف، رفع موانع، تزايد منابع، و يادگيري دروس، بايد به شيوه اي كه در آن استمرار در اقدام حفظ شود، اصلاحيه هايي در اهداف و رويكردها ايجاد گردد.»^{۲۷} (ترجمه)

۶/۴۱ ابزاري كه ميسر ساخته فرايندهاي عمل، تأمل و مشورت تسريع شود و يادگيري در سطح قاعده ي جامعه با سرعتي رضايت بخش، تحقق پذيرد، جلسات تأمل و بررسي است. بيت العدل اعظم در پيام ۱۷ ژانويه ي ۲۰۰۳، خطاب به بهاييان عالم مي نويسد:

۷/۴۱ «آنچه به ويژه، سبب رضايت خاطر است ملاحظه ي مشاركت فوق العاده ي ياران در جنبه هاي گوناگون جريان رشد و توسعه است. در مجموعه ها، يكي پس از ديگري، تعداد افراي كه به خدمات توسعه (ترويج) و تحكيم مي پردازند مرتباً افزايش مي يابد. تشكيل جلسات مشورتي در اين مجموعه ها، موجب افزايش آگاهي ياران نسبت به امكانات موجود و سبب ايجاد مودت و شور و شوق در ميان آنان مي گردد. در اين جلسات كه فارغ از محدوديت هاي تصميم گيري هاي رسمي است، شركت كنندگان در باره ي تجاربي كه به دست آمده، به تأمل و تفكر مي پردازند و نظرات خود را با يكدیگر در ميان مي گذارند و راه هاي جديد را بررسي مي كنند و بهتر در مي يابند كه هر يك چگونه مي تواند براي تحقق يافتن مقاصد نقشه مساعدت نمايد. در بسياري از موارد، اين گونه تبادل افكار سبب وحدت نظر در تعيين اهداف کوتاه مدت فردي و گروهی مي شود. يادگيري در حين عمل از مشخصات بارز اين نحوه ي فعاليت است كه به تدريج مشهود مي گردد.»^{۲۸} (ترجمه ي رسمي)

۸/۴۱ آنچه كه حائز اهميت است اين است كه به اين ترتيب، تجربه ي حاصل در يك گوشه از جهان، از تجارب مناطق ديگر جدا نمي ماند. از طريق مؤسسه ي مشاورين، درس هاي آموخته شده در قاعده ي جامعه، به گونه ي مجموعه اي از آگاهي ها، تنظيم و تدوين مي شود كه مي تواند به ياران كمك كند درك بهتري از نيروهاي محرکه ي مؤثر در ارتقاء فرايند دخول افواج مقلبين حاصل نمايند. سپس ميسر است كه اين تجارب آگاهي بخش، توسط دارالتبليغ بين المللي، مشاورين قاره اي و معاونين آنان، به طور گسترده منتشر شود و به فعاليت هاي معمول در قاعده ي جامعه تحرك بخشد و فرايندهاي يادگيري را بيش از پيش تسريع نمايد. بيت العدل اعظم اين جنبه از كار مشاورين را به گونه ي زير توضيح مي دهند:

۹/۴۱ «منبع ذخاري كه از طريق دارالتبليغ بين المللي در دسترس مشاورين و از طريق آنان در اختيار جامعه به طور كلي قرار مي گيرد، ذخيره اي روبه افزايش از علم و حكمت ناشي از تجربه است؛ تجربه اي كه حاصل عمل كرد جامعه اي است بسيار متنوع و گسترده كه خود را وقف ايجاد مدنيتي بديع نموده است. دارالتبليغ از طريق شبكه ي مشاورين، اعضاي هيت هاي معاونت و مساعدين، مي تواند اقدامات فردي و تلاش هاي جمعي را نظارت نمايد، روش ها و رويكردهاي آن ها را تجزيه و تحليل كند، و نتايج حاصل را در فرايندهاي رشد منظم امراهي تزريق نمايد. به اين ترتيب، ما، در مؤسسه ي مشاورين، داراي سيستمي هستيم كه از طريق آن، درس هاي يادگرفته شده در اقصى نقاط گيتي مي تواند در اختيار تاممي مؤمنين قرار گيرد و سبب تقويت مشورت، برانگيختن

^{۲۷} سند خطاب به مؤسسه ي مشاورين قاره اي، مورخ ۲۰۰۱، ص ۲۴
^{۲۸} پيام بيت العدا اعظم، مورخ ۱۷ ژانويه ي ۲۰۰۳، خطاب به بهاييان عالم

تجربه، و القاي اعتماد در این مورد شود که برنامه ي عظيمي که اهل بهاء درگیر آن هستند، عاقبت قرین موفقیت خواهد شد.»^{۲۹} (ترجمه)

۱۰/۴۱ در همین زمینه است که بیت العدل اعظم در سال ۱۹۹۸ خطاب به مشاورین نوشت:

۱۱/۴۱ « شما سپاهي از خادمان توانا و بسيار مصمم و متحرک امرالهي را در سراسر عالم نمایندگي مي کنيد. شما متعلق به مؤسسه اي هستيد که از يك جهت ارتباطي صميمانه و مخصوص با بيت العدل اعظم دارد، و از جهتي ديگر، قادر است تأثيراتي اعمال کند که در عمق قاعده ي جامعه نفوذ نمايد. سرشت اين مؤسسه، به نحوي منحصر به فرد، به آن امکان مي دهد همانند رودخانه اي مشحون از آب گوارا، عمل کند و روح تشويق و ترغيب، نمونه و الگوي برجسته، و عشق و انجذاب را به همگان برساند؛ رودخانه اي که آب زلال جاريش، روح و جان هر مؤمني را که در تماس با آن قرار مي گيرد، مسرت و قدرت مي بخشد.»^{۳۰} (ترجمه)

۱۲/۴۱ از آنجا که در طول دوره ي نقشه هاي چهار ساله، دوازده ماهه، و پنج ساله، ياران آموخته اند هدايات بيت العدل اعظم را به کار گیرند، تغييرات حاصل در افکار و عادات، روش هاي بيان و الگوهاي رفتارشان چنان گسترده و فراگیر بوده است که منجر به دگرگوني آشکاري در فرهنگ جامعه گشته است:

۱۳/۴۱ « از آغاز نقشه ي چهار ساله، تمام دنياي بهايي متحمل تغيير ي عميق در فرهنگ خود بوده است؛ امري که در اين نيمه ي پاياني قرن اول عصر تکوين امرالهي، لازمه ي تمرکز انحصاري نقشه هاي جهاني بر پيشرفت جريان دخول افواج بوده است. حائز اهميت است که ياران ضرورت اين تغيير را کاملاً درک کنند و متوجه باشند که ایده ها و طرح هاي جديد را نبايد با شيوه هاي تفکر قديم محک زد؛ شيوه هايي که گرچه در بسياري از زمينه ها ارزشمند بوده اند، اما منتهي به پيشرفت سريع امرالله نشده اند.

۱۴/۴۱ وقتي ایده هاي جديد و چالش برانگيز ظاهر مي شود، ناگزير اختلاف عقیده پيش مي آيد و سطوح فهم و درک تغيير مي کند. افراط و تفریط در تفکر مکرراً رخ مي دهد. زمان مي برد تا عادات فکري و شيوه هاي بياني تغيير کند و الگوهاي عمل و اقدام تنظيم شود. چيزي را که بيت العدل اعظم شوق انگيز مي بينند اين است که مؤسسات امرالله در... در حال برداشتن گام هايي بلند هستند و شديداً مي کوشند بيازمايند و ببينند چگونه مي توان با عناصر ي مثل حلقه هاي مطالعه، جلسات دعا، و کلاس هاي اطفال فرايند رشد را سرعت بخشيد و چه سان ميسر است از مؤمنين دانايي چون شما، در اين جريان ضروري کمک طلبيد.»^{۳۱} (ترجمه)

۱۵/۴۱ يك جنبه ي مهم تغيير در فرهنگ جامعه هاي بهايي در سراسر عالم، حصول فهم و تصديق جمعي است نسبت به آنچه براي تحقق اقبال افواج مورد نياز است:

^{۲۹} سند بيت العدل اعظم، خطاب به مؤسسه ي مشاورين قاره اي، مورخ ۲۰۰۱، صص ۲۹-۲۸

^{۳۰} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۳ مي ۱۹۹۸، خطاب به کنفرانس مشاورين قاره اي
^{۳۱} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۴ آگوست ۲۰۰۲، خطاب به يکي از مؤمنين

۱۶/۴۱ « موضوع اساسي نقشه ي چهار ساله که در باره ي تسريع و توسيع جريان دخول افواج مقلبين بود، مرتبه ي بالاتري را در هماهنگي ميان تفکر و عمل به وجود آورد... اين هدف اصلي و مرکزي نقشه، در انواع فعاليت هاي امري تأثير نمود و سبب درک و فهم روشني گشت که به موجب آن طراحي نقشه ي منظم و دقيق (سيستماتيک) به عنوان ابزار لازم براي اقدامات فردي و گروهی میسر گردید. اعضاي جامعه ي بهايي به تدريج دریافتند که چگونه مراعات نظم و ترتیب و منتظم ساختن خدمات، مایه ي تسهيل جريان رشد و توسعه مي گردد و توجه به اين امر قدم بزرگی به سوي تشديد مساعي تبليغي و دگرگوني فرهنگ حاکم بر جامعه بود.»^{۳۲} (ترجمه ي رسمي)

۱۷/۴۱ همان گونه که بيت العدل اعظم در مکتوبي مرقوم از جانب خود توضيح مي دهند، درک جمعي از ضروريات پيشرفت جريان دخول افواج مقلبين به روش هاي جديدي از تفکر و عمل منتهي شده است:

۱۸/۴۱ « تجديد ساختار جامعه ي بهايي به واسطه ي ايجاد مجموعه هاي همجوار (کلاستر) در سطح جهاني نمونه اي از تغييری است که جامعه را به چالش مي کشد تا روش هاي تازه اي از اندیشه و عمل را بپذیرد، آن چنان که تلاشي مشترك را در ميان مؤسسات محلي و افراد مؤمنين به حرکت آورد و دامنه ي آن را تا نقاط دوردست درون مجموعه گسترش دهد. همان گونه که متوجه خواهيد شد، اين، فرايندي است که ضرورتاً مستلزم يك دوره ي ابتدائي از تنسيق و تنظيم است و در يك دروه ي زماني، خصايص بارز جامعه اي پويا را نمودار خواهد کرد که دائماً در حال تحوّل و تکامل است.»^{۳۳} (ترجمه)

۱۹/۴۱ همین طور که جامعه ي بهايي، عادات حاکم بر يادگيري را متحوّل مي کند و با چالش هاي نقشه ها مواجه مي شود، وحدت نظر و عمل هم، در سراسر عالم بهايي واقعيّتي محسوس و ملموس مي گردد.

^{۳۲} پیام بيت العدل اعظم، رضوان ۲۰۰۰، خطاب به بهاييان عالم

^{۳۳} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۱ آوريل ۲۰۰۵، خطاب به يکي از مؤمنين

یاد گیری اقدام سیستماتیک

۱/۴۲ بیت العدل اعظم در پیام رضوان ۱۹۹۸، از بهاییان جهان خواستند وظایف خود را به طور منظم و مرتب انجام دهند و تأکید فرمودند "ضرورت اقدام ایجاب می کند که در انجام وظایف و امور اداری، نظم و ترتیب عملی (سیستماتیک) مراعات گردد.":

۲/۴۲ «آمال ما، اهداف ما، امکانات ما برای تقدم و پیشرفت، جملگی در اثر متمرکز ساختن مساعی در اجرای هدف اصلی نقشه ی الهی در مرحله ی کنونی تحقق خواهد یافت، به شرط آن که به نحوی اقدام شود که در جریان دخول افواج مقبلین پیشرفت قابل ملاحظه ای نصیب گردد. این مقصود از طریق کوشش مبرم که با حوصله و شکیبایی معمول شود حاصل می گردد. امکان موفقیت در ورود افواج مقبلین در دسترس جامعه است. اطمینان راسخ، توسل به دعا و مناجات، اشتیاق جان و دل و تأییدات الهی از جمله ضروریات پیشرفت در هر مرحله و مشروع امری است؛ ولیکن برای موفقیت در دخول افواج مقبلین به کار بستن روش واقع بینانه و اقدامات منظم حائز اهمیت حیاتی است. طرق میان بری وجود ندارد. مساعی منظم ضامن ثبات و پایداری اقداماتی است که بر اساس نقشه هایی که به دقت طرح شده باشد انجام می گیرد. به طو کلی این شرط ضروری یعنی اجرای برنامه ی منظم، در مورد جمیع خدمات امری صدق می کند، چه خدمات تبلیغی باشد چه خدمات و اقدامات اداری، چه کوشش های فردی باشد چه مساعی جمعی. اقداماتی که به طیب خاطر و به ابتکار شخصی انجام می گیرد هرچند مجاز و مطلوب است؛ اما لازمه اش به کار بستن هشیاری، روش صحیح، کارآیی، ثبات، توازن، و هماهنگی است. ضرورت اقدام ایجاب می کند که در انجام وظایف و امور اداری نظم و ترتیب عملی (سیستماتیک) مراعات گردد.»^{۳۴} (ترجمه ی رسمی)

۳/۴۲ این پیام همچنین بر ضرورت نقشی که مؤسسه ی آموزشی در توسعه ی منابع انسانی و تسریع ترویج و تحکیم امر الهی به عهده دارد تأکید می ورزد. به یک معنی، توسعه ی منابع انسانی را می توان اولین اقدام در مساعی منظم جامعه های بهایی در نظر گرفت. این گام در دسامبر ۱۹۹۵ برداشته شد؛ هنگامی که بیت العدل اعظم مفهوم مؤسسه ی آموزشی را معرفی کردند و آن را به مؤسسه ی تبلیغی قبلی مرتبط نمودند و مشاورین قاره ای را موظف ساختند به محافل ملیه در تمام نقاط عالم کمک کنند تا به ایجاد مؤسسه های آموزشی ملی و منطقه ای مبادرت ورزند. این که تقاضا برای مساعی منظم چگونه مطرح شد، به طور مختصر در پیام ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به مشاورین توضیح داده شده است:

۴/۴۲ «در طی نقشه ی نه ساله، بیت العدل اعظم از محافل ملیه ی کشورهای که در آن ها ترویج در مقیاس بزرگ رخ می داد خواستند اقدام به تأسیس مؤسسه های آموزشی نمایند تا نیاز به تربید معارف هزاران نفر نفوسی که به امر الله اقبال می نمودند برآورده شود. در آن زمان، تأکید بر تمهید امکانات فیزیکی و مادی بود تا گروه های متعدد مؤمنین جدید برای حضور در دوره های تربید

^{۳۴} پیام بیت العدل اعظم، رضوان ۱۹۹۸ (۱۵۵)، خطاب به بهاییان عالم

معارف به آن مکان ها دعوت شوند. به مرور سالیان، در ارتباط با این مؤسسات، و اغلب مستقل از آن ها، تعدادی از دوره های معارفی – از جمله موسوم به دوره ی آخر هفته، دوره ی پنج روزه، دروه ی نه روزه – به وجود آمد تا به مؤمنین تازه کمک کند درک بهتری از حقایق اساسی امرالله حاصل کنند و به خدمت آن بپردازند. این مساعی جلیله تا حد زیادی به تقویت حیات روحانی مؤمنین تازه کمک کرد و بی ترید، در آینده نیز کمک خواهد نمود.

۵/۴۲ با افزایش تعداد مصدقین، روشن شده است که این دوره های آموزشی متفرقه و فعالیت های غیر رسمی جامعه، گرچه بسیار مهم هستند، اما به قصد توسعه ی منابع انسانی، کافی به نظر نمی رسند؛ زیرا فقط توانسته اند گروهی نسبتاً کوچک از حامیان فعال را برای امرالله تأمین نمایند؛ و این تعداد مؤمنان و حامیان، هر چقدر هم متعهد و فداکار باشند، نمی توانند از عهده ی رفع نیازهای صدها بلکه هزارها جامعه های محلی نوین بر آیند. لهذا لازم است مؤسسات اداری بهایی توجهی منظم به تربیت تعدادی کافی از مؤمنین نموده، آنان را یاری کنند مطابق استعدادهای ذاتی و قوای خدادادی، به خدمت امرالله قیام نمایند.

۶/۴۲ توسعه ی منابع انسانی در مقیاس بزرگ، مستلزم آن است که مؤسسات آموزشی در فروغی جدید ملاحظه گردند. در بسیار از نواحی، ضرورت ایجاد مؤسساتی آموزشی، به عنوان ساختارهایی سازمانی که متعهد به تعلیم و آموزش منظم باشند، به خوبی احساس می شود. هدف این آموزش ها باید این باشد که گروه هایی پیوسته رو به فزونی از مؤمنین را به بصیرت روحانی، علم و آگاهی، و مهارت و کارایی لازم مجهز کند تا بتوانند وظایف متعدده ی مربوط به ترویج و توسعه ی شتابنده امرالله، از جمله تعلیم و تعمیق تعداد زیادی از نفوس بزرگسال یا جوان یا کودک را، به عهده گیرند. این هدف، به بهترین وجه، می تواند از طریق طرح هایی رسمی که به خوبی سازمان یافته و متشکل از دروه هایی باشند که از یک برنامه ی آموزشی مناسب تبعیت می کنند تحقق یابد.»^{۳۰} (ترجمه)

۷/۴۲ گزارشی از تحولات تاریخی که در طول نقشه ی نه ساله، منجر به تأسیس مؤسسات آموزشی در سطح جهان شد؛ به نحوی مفصل تر در فصل نهم کتاب قرن انوار ارائه شده است. در این فصل، راجع به این مسئله که چرا توسعه ی منابع انسانی اولین عرصه ای بود که توجه منظم و فعالیت پیوسته ی دنیای بهایی را به خود معطوف ساخت، بصیرت کافی عرضه می گردد. مفید است که تمام آن فقره را در اینجا ذکر کنیم:

۸/۴۲ « هنگامی که مؤمنین شهرنشین با تلاشی پایدار از امکنه ی خود خارج شدند تا با توده ی مردمان جهان که در دهات و نواحی روستایی زندگی می کردند تماس برقرار کنند با موج پذیریشی از پیام حضرت بهاءالله مواجه شدند که بسی فراتر از حد تصور آنان بود. در حالی که این ورود معمولاً به شکلی بود بسیار متفاوت از آنچه مبلغین با آن آشنا بودند، با این حال، از مصدقین جدید به گرمی استقبال می شد...

۹/۴۲ همان سان که از آغاز وجه مشخصه ی حیات امرالهی بوده است، در قلب این تحول، تعهد فرد نهفته بود. تا همین زمان، در دوره ی قیادت حضرت شوقی افندی، نفوس دور اندیشی اقدام به تماس با مردم بومی کشورهای چون اوگاندا و اندونزی نموده بودند. طی نقشه ی نه ساله، تعداد افزون تری از چنین مؤمنینی، بخصوص در هندوستان و چندین کشور آفریقایی و در اغلب مناطق

^{۳۰} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

آمریکایی لاتین و نیز در جزایر پاسیفیک، آلاسکا، و در میان بومیان کانادا و جمعیت های سیاه پوست بومی و روستایی در ایالات جنوبی آمریکا، به میدان فعالیت وارد گشتند...

۱۰/۴۲ علی رغم این فعالیت ها، به زودی معلوم شد که اقدامات فردی هر چقدر هم ملهم و مقتدرانه باشد، به تنهایی نمی تواند به فرصت های موجود پاسخ کافی بدهد. در نتیجه، جوامع بهایی به برنامه های تبلیغی دسته جمعی و وسیع الطیفی که ایام مطالع الانوار عصر رسولی را به خاطر می آورد، فراخوانده شدند. دسته هایی از مبلغین پرشور دریافتند اکنون این امکان هست که پیام امرالله نه فقط به گروه هایی از متحریان، بلکه به همه ی مردمان یا حتی به تمام جوامع جهان معرفی شود. ده ها هزار نفر به صدها هزار نفر تبدیل شد. رشد امرالله به این معنی بود که اعضای محافل روحانی که تجاربشان صرفا محدود به تقویت معارف امری متقاضیان منفرد متعلق به فرهنگ های تردید و تعصب دینی بود، اکنون می بایست خود را با شرایط ایمان گروه های بزرگی از مردمان وفق دهند که آگاهی و عمل دینی خصایص معمولی زندگی روزمره ی آنان بود.»^{۳۶} (ترجمه)

۱۱/۴۲ این فصل از قرن انوار همچنان توضیح می دهد که طی این دوره، اقبال وسیع مؤمنین جدید چالش هایی بی سابقه را هم به همراه آورد؛ که مهم ترین آن ها تزئید معارف امری این دوستان و انطباق با گستره ی وسیعی از فرهنگ های مختلف و نحله های فکری متفاوت بود. سپس ادامه می دهد:

۱۲/۴۲ « در آغاز، این مسائل برانگیزنده از کار در آمد؛ زیرا هم مؤسسات بهایی و هم افراد مؤمنین به تکاپو افتادند تا راه های تازه ای برای مواجهه به این موقعیت بیابند؛ که در حقیقت به معنای یافتن راه های تازه ای برای درک فقرات مهمه ی موجود در نفس آثار بهایی بود. تلاش مصممانه ای صورت گرفت تا به هدایت مرکز جهانی، مبنی بر این که ترویج و تحکیم دو فرایند وابسته اند که باید به موازات هم به پیش بروند پاسخ داده شود. اما در جاهایی که نتایج متصوره خیلی سریع محقق نشد، پیایی نومیدی هایی نیز نمودار گشت. در بسیاری از ممالک، رشد سریع اولیه ی تعداد مصدقین، شدیداً تنزل یافت و بعضی مؤسسات و جوامع بهایی را بر آن داشت که به فعالیت های شناخته شده تر و به جمعیت های در دست تر باز گردند.

۱۳/۴۲ اما تأثیر عمده ی این پس روی ها این بود که جوامع بهایی بفهمند انتظارات عالییه ی سالیان اولیه نیز در بعضی زمینه ها کاملاً غیر واقع گرایانه بوده است. هرچند موفقیت های آسان حاصل از فعالیت های تبلیغی آغازین، شوق انگیز بوده است؛ اما به خودی خود، منجر به ساختاری از حیات اجتماعی بهایی نگشته است که بتواند خودکفا باشد و حوائج مصدقین جدیدش را برآورده سازد. در واقع، هم مهاجرین و هم مؤمنین تازه، به يك اندازه با پرسش هایی مواجه بودند که تجارب بهایی در ممالک غربی و حتی ایران، پاسخ های اندکی برای آن ها ارائه می کردند. محافل روحانی چگونه می بایست تشکیل می شدند و هنگامی که شکل می گرفتند، در مناطقی که يك شبه، تعداد زیادی از مؤمنین جدید، فقط به صرف ادارك روحانی خود به حقانیت امرالله پی می بردند، چطور می بایست عمل می کردند؟ در جوامعی که از بدایت زمان، مردسالاری حاکم بود برای زنان چگونه امکان داشت موقفی مساوی با مردان کسب کنند؟ در فرهنگ هایی که فقر و بی سوادگی غالب بود، گروه های بزرگ کودکان چطور می توانستند از تعلیم و تربیتی منظم برخوردار شوند؟ چه اولیت هایی می

^{۳۶} بیت العدل اعظم، قرن انوار، (انگلیسی)، صص ۹۹-۱۰۰

بایست هادی تعالیم اخلاقی بهایی باشد و اهدافی از این دست چگونه می توانست به بهترین وجه با آداب و آیین های غالب بومی کنار آید؟ چطور میسر بود يك حیات نباض و پویای اجتماعی شکل گیرد که بتواند رشد روحانی اعضای خود را تضمین کند؟ بخصوص، با توجه به گسترش ناگهانی تعداد زبان های وارد در جامعه، چه اولیت هایی می بایست بر تهیه و تولید آثار و ادبیات بهایی حاکم می شد؟ زمانی که مؤسسه ی بهایی ضیافت نوزده روزه به روی تأثیرات نافذه ی فرهنگ های گوناگون باز می شد، چطور می بایست جامعیت و وحدت آن محافظت می گشت؟ و سرانجام، برای تمامی عرصه های لازم، چگونه می بایست منابع ضروریه تأمین، جمع آوری و توزیع می شد؟

۱۴/۴۲ فشار این چالش های گریزناپذیر و درهم تنیده، دنیای بهایی را به سمت جریانی از یادگیری سوق داد که به اندازه ی نفس عمل ترویج، اهمیت داشت. جایز است گفته آید که در طول این سال ها، عملاً هیچ نوع فعالیت تبلیغی، هیچ ترکیب و تلفیقی از ترویج و توسعه و تحکیم، هیچ گزینشی اداری، و هیچ تلاشی برای انطباقات فرهنگی نبود که فعالانه در بخش هایی از دنیای بهایی آزموده نشود. نتیجه نهایی این تجارب، یادگیری وسیع بخشی عظیم از جامعه ی بهایی بود نسبت به مقتضیات کار تبلیغ توده ای؛ آموزشی که از هیچ طریق دیگری نمی توانست حاصل شود. این فرایند، طبیعتاً و به نحوی گسترده، متمرکز بر جوامع محلی و منطقه ای بود؛ و دستاوردهایش نه کمی، بلکه کیفی؛ و پیشرفتش نه در مقیاس های بزرگ، که گام به گام بود. اگر در طول این سال ها، کار دردناک و همواره دشوار و اغلب نومیدکننده ی تحکیم پیگیری نشده بود، رویکرد بعدی که همانا منظم کردن پیشرفت جریان دخول افواج مقبلین باشد، به جایی نمی رسید.^{۳۷} (ترجمه)

۱۵/۴۲ به این ترتیب سه دهه طول کشید تا این جریان یادگیری به ثمر بنشیند. همچنان، قرن انوار اهمیت این دوران را در تاریخ بهایی توضیح می دهد:

۱۶/۴۲ « اهمیت این سه دهه ی تلاش، یادگیری و فداکاری وقتی ظاهر شد که لحظه ی مناسب برای طراحی يك نقشه ی جهانی فرارسید؛ نقشه ای که می توانست بر ذخیره ای غنی از بصیرت های حاصله و منابع توسعه ی یافته متکی شود. جامعه ی بهایی که در سال ۱۹۹۶، نقشه ی چهار ساله را آغاز نمود، فرق بسیار داشت با جامعه ی مشتاق، اما نوبنیاد و هنوز تجربه نیافته ی مؤمنینی که در سال ۱۹۶۴، قیام به اجرای اولین مورد از این گونه تعهدات نمودند؛ آن هم در زمانی که دست هدایت بخش حضرت شوقی افندی دیگر بر سر آنان نبود. این، در سال ۱۹۹۶ بود که میسر گشت همه ی جوانب مشخص این اقدام متهورانه، به گونه ی اجزای متشکله ی يك کلّ به هم پیوسته مشاهده شود.^{۳۸} (ترجمه)

۱۷/۴۲ بنا بر این، در آغاز نقشه ی چهار ساله بود که دنیای بهایی توانست بر ذخیره ای از بصیرت ها و آگاهی هایی که طی دروه ی قبلی حاصل کرده بود تکیه زند؛ و به عنوان وسیله ای برای انتظام مساعی مبذوله در عرصه ی ترویج و تحکیم، قوای خود را بر ایجاد شبکه ای از مؤسسات آموزشی متمرکز سازد. در واقع، استقرار این اساس، اولین اقدامی بود که در مسیر منظم کردن مجهودات امری صورت گرفت. به واسطه ی همین اقدام بود که در راستای توسعه ی منابع انسانی امرالله

^{۳۷} بیت العدل اعظم، قرن انوار (انگلیسی)، صص ۱۰۸ - ۱۰۱

^{۳۸} بیت العدل اعظم، قرن انوار (انگلیسی)، ص ۱۰۸

مکانیزم ها ي لازم مهيا گشت. بيت العدل اعظم در پيام مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹ خطاب به بهاييان عالم، توفيقات حاصله در استقرار اين شبکه را تحسین کرده، با آغاز نقشه ي دوازده ماهه، به عرصه ي بعدي خدمات بهايي در مسیر بذل توجه منظم اشاره نمودند:

۱۸/۴۲ « در دوره ي نقشه ي يك ساله، بايد مؤسسات ملي و منطقه اي در همه ي نقاط، برنامه ها و ترتيباتي را كه تأسيس نموده اند به مرحله ي اجرا در آورند. جوامع ملي بايد هنگام آغاز نقشه ي پنج ساله، اطمینان حاصل نموده باشند كه كسب معارف بهايي و ملكات و مهارت هاي لازم براي خدمات امري توسط گروه هاي عظيمي از احبا از طريق تسلسل دروه هاي آموزشي بدون هيچ گونه مانعي ادامه خواهد يافت. براي انتظام بيشتر و بهتر مساعي تبليغي بايد توجه كامل مبذول گردد؛ چه اين اقدامات توسط افراد انجام پذيرد و چه تحت نظر مؤسسات امري باشد. به اين منظور دارالتبليغ بين المللي براي توسعه و تقويت و تحكيم منظم اساس جامعه در نواحي كوچك جغرافيايي، كه شامل تعدادي نقاط مناسب و امكان پذير باشد، طرح هايي را مشخص نموده است.»^{۳۹} (ترجمه ي رسمي)

۱۹/۴۲ مکتوبی مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۳۱ جولای ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین، آنچه را که این انتظام مساعي به دنبال آورد، به وضوح توضیح می دهد:

۲۰/۴۲ « پس از استقرار كامل مؤسسات آموزشي در راستاي رفع حوايج توسعه ي منابع انساني، مرحله ي انتظام بخشیدن بيشتر به مساعي تبليغي در سطح جهان مطرح شد. بيت العدل اعظم در پيام مورخ ۹ ژانويه ي ۲۰۰۱، راجع به نقشه ي پنج ساله، تقاضا كردند اين انتظام بخشي در محدوده ي يك "كلاستر" - ناحيه ي جغرافيايي كوچكي كه ياران را قادر مي ساخت در باره ي رشد امرالله در مقياسي مديريت پذير بينديشنند و نقشه هايي را طراحي و اجرا نمايند كه نزديك به قاعده ي جامعه باشد - صورت گيرد. به عنوان اولين گام در جهت اجراي نقشه، مؤسسات اداري بهايي ابتدا ممالك خود را كلاستر بندي كردند و بعد هم اين كلاسترها را بر اساس ميزان رشد و توسعه ي فعلیشان طبقه بندي نمودند. اين اقدام، بدون استثنا سبب بصيرت ياران شد؛ زيرا آنان اکنون مي توانستند به نحوي واقع بينانه، نقاط قوت و ضعف خود را تشخيص دهند و با وضوح تمام، به راه هاي در پيش رو نظر دوزند. به اين ترتيب، نقشه هاي حاصله مي توانست توسعه ي منظم حاميان متعهد امرالله را كه اکنون با مساعي مؤسسه صفوفشان روبه ازدياد بود، پيش بيني نمايد و بر اساس فعاليت هاي اساسي سه گانه، يعني حلقه هاي مطالعه، جلسات دعا، و كلاس هاي اطفال، الگويي از رشد را مستقر سازد. حال كه اين الگو در اطراف و اكناف جهان ظاهر شده، تعدادي روبه فزوني از اين كلاسترها به تدريج در حال رسيدن به مرحله اي هستند كه براي اجراي برنامه هاي فشرده ي رشد در راستاي ترويج و تحكيم امرالله، آمادگي لازم را به آنان اعطا نمايد.»^{۴۰} (ترجمه)

۲۱/۴۲ همانگونه كه در بالا آمد، مفهوم كلاستر يا مناطق جغرافيايي همجوار، در آغاز نقشه ي پنج ساله و به منظور مساعدت به انتظام فعاليت هاي تبليغي معرفي شد. پس از تقسيم جوامع به كلاسترها، مؤسسات اداري امرالله محتاج دانستن اين امر شدند كه چگونه بايد به طور مؤثر، منابع انساني حاصل

^{۳۹} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹، خطاب به كنفرانس مشاورين قاره اي
^{۴۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۳۱ جولای ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

از مؤسسه ي آموزشي را به ميدان خدمت گسيل دارند. به اين طريق، انتظام بخشي مساعي تبليغي و قبل از آن توسعه ي منابع انساني، خصوصيت محوري نقشه هاي جهاني امرالله، از شروع نقشه ي چهار ساله بوده است.

۲۲/۴۲ از آنجا که مؤمنين و مؤسسات، مشتاقانه در راستاي مسيري که بيت العدل اعظم مشخص نموده اند حرکت کرده اند، به جذب نمودن و دروني کردن درس ها و تجربه هاي فرايند انتظام بخشي مورد تأکيد نقشه هاي جهاني، آغاز نموده اند. براي مثال، آنان درك کرده اند که يك مورد از شروط ضروري براي اقدام منظم، حصول ديدگايي متحد از رشد براي جوامع و نواحي تحت اشراف آنان است. بيت العدل اعظم در بيانیه "مؤسسه ي مشاورين" در اين مورد اشاره نموده اند که:

۲۳/۴۲ «در آغاز فعاليت سالانه يا اوقاتي که طرح هاي جديد تدوين مي گردد، ترتيب مشورت بين اعضاي هيأت هاي معاونت و لجنات ملي يا منطقه اي تبليغ، يا شوراهاي منطقه اي، قبل از آن که اين طرح ها از توصيف و تعريف نهايي برخوردار شوند، مفيد است. يك روش بسيار مفيد که در بسياري از نقاط جهان معمول گرديده، آن است که اعضاي مؤسسات و تشکيلات امري کشور، يا يکي از مناطق آن، در جلسه اي مشورتي گرد هم آيند تا براي رشد جامعه و بحث راهکارهاي عملي به بينش مشترکي دست يابند. اين "جلسات تشکيلاتي" کمک مي کند تا احبا صرفاً به شيوه ي اجراي طرح ها فکر نکنند و روح امر را در نقشه ها و اقدامات متعاقب آن سريان دهند. اين جلسات در تقويت اعتماد مؤسسات در طرح راهکارهاي تبليغ و رفع نيازهاي نواحي مربوطه و نيز تحرك بخشيدن به حمايت از محافل روحاني محلي و احباً بسيار مؤثر و مفيد است.»^{۴۱} (ترجمه ي رسمي)

۲۴/۴۲ علاوه بر اين، روز به روز، به ويژه براي اعضاي هيأت هاي معاونت و مساعدين آنان، روشن تر مي گردد که دورنماي رشد يك کلاستر يا ناحيه، فقط مي تواند با تکیه بر نظرگاه بسيار وسيع تر حقيقي مشاهده گردد که عبارتند از عظمت يوم ظهور، شدت تأييدات الهي، قواي مکنونه در هر فرد انساني، و قدرتي که در دسترسي ياران است، هنگامي که به نحو حقيقي متحد شوند و با روح وحدت و يگانگي به کار پردازند:

۲۵/۴۲ «فرد براي مجاهدت در ميدان خدمت از حبّ جمال مبارك، سطوت ميثاق، قدرت دعا، الهام و آموزش منبعث از مطالعه ي مداوم آثار الهي، و نيروهاي تقليب کننده اي بهره مي برد که با کوشش شخصي در رفتار منطبق با حدود و احکام الهي بر روح او اثر مي گذارد. بنا بر اين، تمام اين مواضع، رابطه اي مداوم بين اعضاي هيأت معاونت و اعضاي جامعه ي بهايي را فراهم مي آورد.»^{۴۲} (ترجمه ي رسمي)

۲۶/۴۲ احبا به مرور متوجه مي شوند که حصول ديدگايي درست از رشد اساساً يك فرايند روحاني است؛ فرايندي که به آگاهي روزافزون از قواي روحاني آزاد شده توسط حضرت بهاءالله اشاره دارد. علاوه بر اين، ياران در هر مکاني در حال رسيدن به اين فهم هستند که توسعه ي ديدگاه درستي از رشد و راه کارهاي ساختاربندي آن، مستلزم شناخت نسبي امکانات، منابع، و حتي روش ها است. يکي

^{۴۱} سند بيت العدل اعظم، خطاب به مشاورين قاره اي (ترجمه ي فارسي)، ص ۱۲

^{۴۲} سند بيت العدل اعظم، خطاب به مشاورين قاره اي (ترجمه ي فارسي)، ص ۱۳

از نتایج طبیعی این قضیه افزایش تعداد نقشه های عملیاتی مستحکمی بوده است که "منابع مخصوص مؤمنین و توانایی جوامع محلی بهایی را ملحوظ می دارند."^{۴۲}

۲۷/۴۲ در این رابطه، مؤمنین و مؤسسات آنان نیز اندرز بیت العدل اعظم را مبنی بر این که پیشرفت "نمی تواند با یک سری تلاش های متفرق و بدون هماهنگی، هرچقدر هم پرشور باشند، تحقق پذیرد"^{۴۳} به جان پذیرفته اند و ارزش استمرار اقدام را فراگرفته اند. در این زمینه، بخصوص ثابت شده است که مفهوم یک مسیر اقدام (a line of action) بسیار مفید است. بیت العدل اعظم راجع به برنامه های فشرده ی رشد بیان داشته اند "بهترین رویکرد در هر زمان، تهیه ی نقشه هایی است برای چند ماه که حاوی یک یا دو مسیر اقدام باشند و به تدریج پیچیده تر شوند."^{۴۴} یک مسیر اقدام متشکل است از زنجیره ای از برنامه ها و فعالیت ها، که هر یک مبتنی بر مورد قبلی بوده، راه را برای پیشرفت بیشتر هموار می سازد. در پرتو این مسئله، جلسات دوره ای مشورت و رایزنی (جلسات تأمل و بررسی) برای "تفکر روی موارد مطروحه، ملاحظه ی تنظیمات لازمه، و حفظ شور و نشور و وحدت نظر"^{۴۵} نقشی حیاتی در تلاش های یاران داشته که مسیر اقدام را تعقیب کنند و توفیقات خود را حاصل نمایند:

۲۸/۴۲ «لذا می توان ترتیباتی داد که در هر ناحیه، درس های آموخته شده از این تجربه با حامیان فعال امرالله به بحث گذاشته و به آنان کمک شود رویکردها و روش های قابل کاربرد در شرایط ویژه ی خود را تشخیص دهند و جریانی منظم و پویا از توسعه ی جامعه را تأمین نمایند. این جریان باید طوری باشد که یاران بتوانند در آن، موفقیت ها و مشکلات خود را ارزیابی نمایند؛ و در نتیجه ی آن، روش های خود را اصلاح کنند و بهبود بخشند؛ و به طور کلی، بیاموزند و بدون درنگ، به پیش بتازند.»^{۴۶} (ترجمه)

۲۹/۴۲ این هدایت، عاقبت در حوالی پایان نقشه ی پنج ساله، به سازمان دهی برنامه های فشرده ی رشد، بر حسب چرخه های رشد، منتهی شد؛ امری که به موازات وصول تعداد روز افزونی از کلاسترها در اطراف دنیا به این مرحله از توسعه، هدف یادگیری کلاسترها، یکی بعد از دیگری، است. فقره ی زیر، مأخوذ از مکتوبی خطاب به یکی از محافل ملیه، مورخ ۱۹ اکتبر ۲۰۰۵، تمامیت فرایند یادگیری تا به امروز را خلاصه می کند:

۳۰/۴۲ «الگوی اقدام معهودی که در کلاسترهای اطراف جهان در حال ظهور است، ابتکارات فردی و مساعی جامعه را در راستای استقبال از گروه هایی روبه فزونی از مردمان و تبلیغ نفوس مستعده از میان آنان با هم جمع می کند. چنین می نماید که این الگو هنگامی نمودار می گردد که تعدادی قابل احصاء از افرادی که در حال گذران دوره های متوالی مؤسسه هستند، تلاشی آگاهانه را آغاز می نمایند تا آنچه را می آموزند به عمل در آورند، و خدمات مشخصی را به عهده می گیرند که مستلزم تکیه بر علم و بصیرت مکتسبه و تشحیذ مهارت ها و قابلیت های توسعه یافته، طی دوره های

^{۴۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۲ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا

^{۴۳} پیام بیت العدل اعظم، رضوان ۱۹۹۶ (۱۵۳ بدیع)، خطاب به بهاییان عالم

^{۴۴} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۴۵} همان

^{۴۶} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

مؤسسه است. یکی از ارزشمندترین نتایج دوره های مؤسسه، ظهور تعدادی همواره فزاینده از آموزشگرانی (tutors) است که خود دوره ها را آموخته و در مسیر خدمت تلاش کرده اند، و اکنون می کوشند دیگران را نیز درگیر مطالعه ی دوره های متوالی نمایند و همان میل و رغبت به قیام و خدمت را در دل آنان نیز بنشانند. به این طریق است که برای مشارکت عمومی، تکیه گاهی واسع نهاده می شود؛ امری که همچنان یکی از اهداف اساسی جامعه ی بهایی است. شما خود در تعدادی از کلاسترها که به مرحله ی رشد پیشرفته رسیده اند شاهد این تحول هستید.

۳۱/۴۲ همچنین ملاحظه کرده اید که چگونه شرایط حاصل در چنین کلاسترها، این امر را میسر ساخته است که برنامه های فشرده ی رشد را به اجرا در آورند. طی چنین فعالیتی است که تعداد زیادی از احبا مشتاقانه در جریان یادگیری حاصل از چرخه های متوالی فعالیت مشارکت می کنند؛ چرخه هایی که می کوشند اقدام کاملاً هماهنگ شده ی جمعی را با ابتکارات مؤثر فردی تلفیق نمایند. به همین اندازه مطالعید که چگونه تعامل میان سه موجودیت، یعنی مؤسسه ی آموزشی، هیأت های معاونت، و لجنه ی تبلیغ منطقه ای، در همکاری نزدیک با محافل روحانی محلی پاسخ گو، می تواند یاران را از یک چرخه به چرخه ی دیگر منتقل نماید و فرایند یادگیری را سرعت بخشد.^{۴۸} (ترجمه)

۳۲/۴۲ و اما فقره ذیل که خطاب به یکی دیگر از محافل ملیه نگاشته شده، به بعضی چالش های موجود هم اشاره می نماید:

۳۳/۴۳ «الگوی فعالیتی که از یک چرخه ی برنامه به چرخه ی بعدی ظاهر می شود، فقط هنگامی مؤثر واقع می گردد که از تمایل گرفتاری در بعضی عادات همیشگی اجتناب شود. از جمله ی این عادات است: اعتماد زاید بر مساعی ابلاغی (proclamation efforts) در مرحله ی تبلیغ فشرده؛ زیاده روی در مواردی از فعالیت های اساسی که هدف درگیر کردن تعدادی فزاینده از متحریان را برآورده نمی سازد؛ تمرکز نامتناسب بر افزایش تماس های کوتاه مدت که نیاز به تبلیغ منظم کسانی را که به امرالله اظهار تمایل کرده اند، خدشه دار می سازد؛ و زمانی که مؤمنین جدید تحت انتظامات و اقدامات جامعه در می آیند، تأکید زیاده از حد بر فعالیت های اداری که سبب مشغول نمودن بهاییان کارآزموده می گردد.

۳۴/۴۲ برای تضمین جلوه ی موفقیت آمیز فرایند اقدام و اندیشه که لازم است در طول چرخه های متوالی به جریان آید، شایسته است که احباً حد اقل، دو نکته را مدّ نظر داشته باشند. اولین نکته این که آنان بعد از صرف مقادیر زیاد وقت و توان در زمینه ی مطالعه ی دوره های متوالی با این هدف که به آنان کمک کند بعضی از خدمات را انجام دهند، باید بکوشند آنچه را آموخته اند در میدان خدمت به کار گیرند. بخصوص اگر محتوای دوره ها راجع به مفاهیم اساسی مربوط به تبلیغ مستقیم بوده است، رفتار طبیعی فقط این است که آنان طالب ارائه ی آموخته های خود در عرصه ی عمل باشند. به عنوان مثالی دیگر، اگر طی دوره ها، به عنوان فرصتی برای ورود به گفتگویی عمیق راجع به مواضع روحانی، دیدار از منازل در نظر گرفته شده است؛ این اقدام نباید به مبادله ی چند کلمه ی رایج که در آن ممکن است حتی نام امر مبارک هم برده نشود، کاهش یابد. به کوتاه سخن، فرایندی آموزشی که یاران چندین هفته یا ماه درگیر آن بوده اند، باید به گونه ی آن فعالیت های انفرادی و جمعی که اکنون متعهد می شوند ظاهر گردد.

^{۴۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۹ اکتبر ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا

۳۵/۴۲ و دومین نکته این که جلسات تأمل و بررسی که در فواصل متعدد طول چرخه ها تشکیل می شود، باید سبب تقویت حالت یادگیری میان شرکت کنندگان در برنامه شود؛ به نحوی که هرگونه ترس از شکست یا انتقاد به نشاط و سرور ناشی از تلاش شوق انگیز مبدل گردد. برای حصول این مقصود، دوستان مسئول در سازمان دهی این جلسات باید متوجه باشند که مباحثات شراکتی و هدایت شده آموزنده تر از اراءات مفصل و تحلیلات نظری طولانی است. يك بررسی دقیق از آمارهای اساسی، که نقاط ضعف لازم به اصلاح را مشخص سازد و بر نقاط قوتی که تکیه گاه چرخه ی بعدی فعالیت خواهد بود تأکید ورزد، برای فرایند برنامه ریزی تسهیلاتی بسیار فراتر مهیا می نماید.»^{۴۹} (ترجمه)

^{۴۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۸ آگوست ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی آلمان

یاد گیری حفظ تمرکز

۱/۴۳ در يك دوره ي بيست و پنج ساله، از ۱۹۹۶ تا ۲۰۲۱، دنيای بهايي توجه خود را معطوف به يك موضوع واحد خواهد كرد؛ و آن "پيشرفت جريان دخول افواج مقلبين و تسريع منظم آن است."^{۵۰} اين هدف كه نخستين بار در پيام خطاب به كنفرانس مشاورين قاره اي، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ مطرح شد، از مؤمنين و مؤسسات آنان مي خواهد نسبت به درخواست هاي قبلي، درجات بالاتري از نظم و ترتيب را در فعاليت هاي فردي و جمعي خود مراعات نمايند. بيت العدل اعظم در شروع نقشه ي چهار ساله در سال ۱۹۹۶، به يكي از محافل روحانيه ي مليه ياد آور شدند "چالش هايي موجود است كه بايد با آن ها مقابله نمود، و مشكلاتي كه بايد بر آن ها غلبه يافت و تنظيماتي كه بايد بر قرار كرد."^{۵۱} آن مرجع مصون اهل بهاء را متذكر داشتند موضوع حائز اهميت اين است كه مؤسسات و مؤمنين، با "روح وحدت و يگانگي"^{۵۲} در جهت تحقق اين هدف وارد عمل شوند.

۲/۴۳ اما حفظ تمرکز روي اين هدف، يكي از بزرگ ترين چالش هاي احبا و تشكيلات بوده است. در مکتوبي خطاب به محفل ملي کنيا آمده است:

۳/۴۳ «كمك به ورود تعداد زيادي از احبا به دوره هاي متوالي، وظيفه اي سخت بوده، مستلزم كار و كوشش منظم، توأم با افزايش تعداد آموزشگران، راه اندازي حلقه هاي مطالعه، و تعيين معيارهاي براي سنجش ميزان پيشرفت شركت كنندگان است. ياراني كه موظف به اين كارند بايد افق ديدشان روشن بوده، مجاز باشند مأموريت خود را بدون اختلال و سردرگمي انجام دهند. احاله ي اين وظيفه به مؤسسه ي آموزشي كه به ملاقات جامعه ها بروند، و به محافل روحاني محلي در جهت اجراي وظيفشان كمك كنند، فقط به درهم ريختگي اوضاع مي انجامد.»^{۵۳} (ترجمه)

۴/۴۳ بيت العدل اعظم همچنين در اين راستا يكي از محافل مليه را اين گونه هدايت مي فرمايند:

۵/۴۳ «...زمان آن فرا رسیده است كه براي امور امريه، توجه شما به وظيفه ي تجهيز منابع انساني از ميان مؤمنين خود منطقه ي دنانه (Danane) معطوف شود. كاملاً قابل درك است كه ممكن است با اين اقدام، براي مدتي، توسعه ي جغرافيايي امرالله از طريق فتح نقاط تازه متوقف گردد. همچنين قابل قبول است كه ميزان توسعه، يعني تعداد مصدقين جديد، براي يك دوره، تا حد زيادي افت پيدا كند. در عوض، طي اين دروه، جرياني متعادل از ترويج و توسعه اجازه خواهد يافت تحرك و شتاب بيابد. آنچه در اين مقطع مورد نياز است بسط تدريجي پوشش مؤسسه است؛ به نحوي كه بسياري از ياران مستعد ناحيه بتوانند به يك برنامه ي آموزشي منظم دسترسي داشته باشند؛ برنامه اي كه توان آنان را براي انجام دادن كارهاي مورد نياز براي يك جريان رشد پرشتاب افزايش دهد.

^{۵۰} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹، خطاب به بهاييان عالم

^{۵۱} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۶ سپتامبر ۱۹۹۶، خطاب به محفل روحاني ملي هندوستان

^{۵۲} همان

^{۵۳} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۲۳ اکتبر ۲۰۰۰، خطاب به محل روحاني ملي کنيا

۶/۴۳ این اولویت نه فقط برای ناحیه ی دانانه، بلکه در مورد نواحی دیگر نیز صادق است. ایجاد موانع مستمر برای فعالیت ها و برنامه های جدید در ناحیه با اقداماتی هر چقدر هم خیرخواهانه، فقط توجه را از این امر خطیر (تجهیز منابع انسانی - م) منحرف می سازد. دعوت بی وقفه ی نفوس از کشورهای دیگر برای شرکت در برنامه هایی که هنوز در خود آن جامعه ریشه ندوانیده، ثمری به بار نخواهد آورد.^{۴۴} (ترجمه)

۷/۴۳ این فقرات می گوید هدفمند بودن مستلزم این فهم است که بعضی فعالیت ها از فعالیت های دیگر پیشی می گیرد و برخی گام ها بر گام های دیگر اولویت می یابد. رقیمه ای خطاب به یکی از مؤمنین اشعار می دارد: "در مراحل مختلف تحول امرالله، ممکن است در یک نقشه ی جهانی، بعضی فعالیت ها که به رفع نیازهای مبرم توسعه ی جامعه ی بهایی کمک می کنند، مورد تأکید قرار گیرند. مؤسسه ی آموزشی نمونه ای از همین فعالیت ها است که مقصدش تجهیز منابع انسانی مورد نیاز برای این مرحله از رشد امرالله است."^{۴۵} بنا بر این، روشن است که در یک مرحله ی معین توسعه، همه ی فعالیت ها از اهمیت یکسان برخوردار نیستند. بعضی اقدامات که احتمالاً در مرحله ای دیگر مناسب بوده اند، در این مرحله فقط به گونه ی عاملی مزاحم ظاهر می شوند. چنین فعالیت هایی می توانند منابع انسانی و مالی را از کارهای ضروری منحرف سازند و جامعه را از پیشرفت و تقدم باز دارند. یکی از مقتضیات هدفمند بودن داشتن "دیدگاهی روشن از گام"^{۴۶} هایی است که باید در هر مرحله برداشته شود تا آن هدف محقق گردد.

۸/۴۳ البته، زمان نسبتاً زیادی صرف شد تا احبای الهی به چنین فهم و درکی دست یابند. ابتدا آنان می بایست می فهمیدند که بعضی انواع فعالیت های معمول در طول نقشه های قبلی کمکی به اهداف آنان نمی کند. در فقره ی زیر و در همان اوایل نقشه ی چهار ساله، محافل ملیه ی آسیای جنوب غربی هدایت می شوند از تلاش های همیارانه در مقیاس بزرگ پرهیز کنند:

۹/۴۳ « بیت العدل اعظم قصد ندارند شما را نسبت به مساعیتان مأیوس سازند. شما نباید فکر کنید کمک جوامع دارای منابع و امکانات بیشتر به جوامع خواهر، مورد توجه و تحسین نیست. اگر قرار است هدف محوری نقشه ی چهار ساله تحقق یابد، هنوز در هر یک از کشورهای شما کارهای زیادی هست که باید انجام شود؛ و تحت این شرایط، طرح برنامه های منطقه ای اضافی شما را خسته کرده، از تمرکز روی اجرای نقشه های ملی باز می دارد.»^{۴۷} (ترجمه)

۱۰/۴۳ به این ترتیب، یاران الهی و مؤسسات اداری متوجه شدند که باید در مقابل پیچیده کردن بیش از حد کارهایشان ایستادگی کنند:

^{۴۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۸ سپتامبر ۱۹۹۸، خطاب به محفل روحانی ملی ساحل عاج

^{۴۵} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۷ می ۲۰۰۵، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۴۶} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۱ جولای ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی مالزی

^{۴۷} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۰ اگوست ۱۹۹۷، خطاب به چهارمین اجلاس بهایی آس آن.

۱۱/۴۳ « آنچه در این مرحله، در کشور بلاروس اهمیت دارد طرح برنامه ای برای مؤسسه ی ملی آموزشی است که بدایتاً نیازی نیست پیچیده و دارای گروهی از معلمان تربیت شده باشد تا به نحوی منظم، در نقاط مختلف کشور به آموزش دروه ها مبادرت کنند.»^{۵۸} (ترجمه)

۱۲/۴۳ یاران به تدریج دریافتند که "برای تعیین مسیر و طراحی و بازبینی نقشه های اساسی، نیاز چندانی به مشاورات مکرر و طولانی نیست"^{۵۹} و نیز متوجه شدند که باید از "تأکید زیاد بر کامل بودن روش ها"^{۶۰} پرهیز کنند. برای آنان روشن گشت که "تربیت گروه هایی از تسهیل گران در این مورد که چگونه باید چند دوره ی اولیه را اداره نمایند، البته به نحوی که بتوانند آن ها را در روستاها و شهرک های سراسر کشور ارائه دهند"، کاری بس سخت و دشوار بوده، "مستلزم توجیه و تمرکز فراوان است."^{۶۱}

۱۳/۴۳ و هنگامی که اهل بهاء توجه روزافزون خود را به ایجاد مؤسسات آموزشی برای توسعه ی منابع انسانی معطوف کردند، به تدریج فهمیدند که این مرحله متضمن این نکته است که چگونه باید اولویت هایشان را تعیین کنند، نیاز هایشان را برطرف سازند، و منابعشان را اختصاص دهند:

۱۴/۴۳ « در عرصه ی توسعه ی منابع انسانی، مبرم ترین نیاز در سرزمین استرالیا، همان گونه که در رقیمه ی ما، مورخ ۲ سامبر ۱۹۹۸ بیان شد، گسترش برنامه های مؤسسه به سراسر این کشور است. وصول به ین هدف حیاتی، مستلزم صرف هزینه های سنگین از محل منابع محدود و قابل دسترس شما و نیز محتاج متمرکز کردن تلاش ها خواهد بود. مراکز یاد گیری بهایی باید در هر استان تقویت شود و در همکاری با مشاورین و اعضای هیأت های معاونت، در جهت تشویق تمامی اقشار جامعه ی بهایی استرالیا به شرکت در برنامه های مؤسسه، تلاشی بنیادی صورت پذیرد. چالش فراروی شما تبدیل فرهنگ جاری جامعه ی بهایی به فرهنگ یادگیری مداوم، همراه با کاربرد تعالیم بهایی در فعالیت های طراحی شده به جهت پیشبرد مصالح امرالله است.

۱۵/۴۳ اولویت دادن به رفع این نیاز، به این معنی نیست که اقدامات و ابتکارات دیگری که سایر منافع و حوایج امري را تأمین می نماید، باید نادیده انگاشته شود. امّا، به این معنی است که توسعه ی چنین اقداماتی باید در حدّی باشد که الزاماً هزینه ی سنگینی را به صندوق های امریه تحمیل ننماید.»^{۶۲} (ترجمه)

۱۶/۴۳ یاران همچنین درك کردند که حتی خالصانه ترین پیش نهاد ها هم ممکن است سبب شود آنان تمرکز را از دست بدهند:

۱۷/۴۳ « شما طالب هدایت در این مورد شده اید که آیا صلاح است برنامه ی تزئید معارف خود را به همه ی شوراهای منطقه ای بهایی ارائه دهید تا احبّا، بخصوص مصدقین جدید، در گروه های

^{۵۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۷ آپریل ۱۹۹۷، خطاب به محفل روحانی ملی بلاروس

^{۵۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۹ جون ۲۰۰۲، خطاب به محفل روحانی ملی اوگاندا

^{۶۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۶ جولای ۱۹۹۷، خطاب به محفل روحانی ملی گویان

^{۶۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱ جون ۱۹۹۷، خطاب به محفل روحانی ملی اوگاندا

^{۶۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۵ دسامبر ۲۰۰۰، خطاب به محفل روحانی ملی استرالیا

كوجك يا به طور انفرادي از آن استفاده نمايند. البته بسيار مهم است كه دوره هاي تزبيد معارف و كلاس هاي مطالعه در تمام جامعه هاي محلي نضج گيرد و علاقه ي شما به تسهيل تزايد چنين فعاليتي تحسين برانگيز است. با وجود اين، آنچه شما پيش نهاد نموده ايد، ذاتاً، تشكيل دهنده ي يك طرح ملي است كه مي تواند توجه ياران را از فرايند مؤسسه منحرف سازد و نهايتاً پيشرفتي را هم كه جامعه ي شما در سال هاي اخير در اين زمينه به سختي حاصل نموده است تضعيف نمايد.»^{۶۳} (ترجمه)

۱۸/۴۳ به موازات گسترش توجه و تحسين نسبت به مؤسسه ي آموزشي، احباً عاقبت دريافتند كه اگر قرار است اين مؤسسه به هدفش نايل شود، نمي توان از آن براي رفع هر نوع نياز ديگري نيز استفاده كرد:

۱۹/۴۳ «بيت العدل اعظم تأييد مي كنند نياز مبرمي موجود است كه آگاهي جامعه ي بهايي در مورد اهميت حكم حقوق الله همچنان افزايش يابد. اما همان گونه كه مستحضريد، مؤسسات آموزشي به عنوان وسيله اي براي توسعه ي منابع انساني در راستاي ترويج و تحكيم امرالله به وجود آمده اند. حكم حقوق الله هم طبيعتاً همانند مسئله ي كلي حمايت از صندوق هاي امري، جاگاه مناسب خود را در سلسله دروس ارائه شده توسط مؤسسه دارد. اما درگير كردن مؤسسات آموزشي دركوششي مخصوص براي آموزش اين حكم به احبا به منزله ي عدول آن ها از وظيفه ي اصلي محوله است. به نظر بيت العدل اعظم، به اين منظور بايد از ابزار و امكانات ديگري، مثل جلسات مطالعاتي، سمينارها، و كارگاه هاي موضعي، استفاده شود.»^{۶۴} (ترجمه)

۲۰/۴۳ با گذشت زمان اين موضوع نيز روشن شد كه نوع كار و فعاليت مؤسسه ي آموزشي نمي تواند هر نوع ابتكار و اقدام شخصي را در خود جاي دهد:

۲۱/۴۳ «بيت العدل اعظم احساسات خالصانه و فداكارانه ي مندرج در پيام هاي خانم... و دخترش را تحسين مي كنند. آن مرجع، با ملاحظه ي "حلقه هاي داستان گويي" و راهنماي مربوطه، نظري در باره ي روشي كه خانم...براي ارائه ي داستان ها مطرح کرده اند ندارند. اما از آنجا كه مؤسسات آموزشي در سراسر عالم، از جمله مؤسسه ي موجود در...، مي كوشند مفهوم حلقه ي مطالعه را در اذهان ياران جايزين سازند، لازم است از افزودن عناصر اضافي بيش از حد به آن پرهيز گردد. در اين مورد كه قصد بر تبديل "حلقه ي داستان گويي" به حلقه ي مطالعه است، امكان پيچيدگي و درهم ريختگي، كاملاً واضح به نظر مي رسد.»^{۶۵} (ترجمه)

۲۲/۴۳ و برتر از همه، ياران آموختند كه تمرکز مستلزم استقامت است:

۲۳/۴۳ «در سال گذشته، هرچند جامعه ي شما از لحاظ آماري پيشرفت چندان نداشت؛ اما با تمرکز توجه دوستان فقط بر دو هدف، توانستيد پيشرفت قابل ملاحظه اي در اجراي دوره هاي مستمر آموزشي، هم در يپ (Yap) و هم در پالائو (Palau) داشته باشيد. اما نبايد مأیوس شويد. بسيار مهم

^{۶۳} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۳ آگوست ۲۰۰۲، خطاب به محفل روحاني ملي برزيل

^{۶۴} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۲۴ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحاني ملي ايالات متحده ي آمريكا

^{۶۵} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۲۵ مارس ۲۰۰۱، خطاب به يكي از مؤسسات امري

است که در طراحی و اجرای هر سلسله ای از فعالیت ها، اطمینان حاصل کنید که انتظارات بیش از حد بالا نباشد. کسانی که در برنامه ی مؤسسه ی آموزشی شما شرکت کرده اند فقط دوره ی اول یا دوم را تمام نموده و خواهند نمود. اگر، همانطور که در گزارش سالیانه ی خود ذکر کرده اید، نتایج این کار، پذیرش يك هویت مستحکم امري و شور و اشتیاق بیشتر برای خدمت است، باید از توفیقات خود مسرور باشید.

۲۴/۴۳ بنا بر این، ضروري است که نقشه های خود را جهت ایجاد يك مؤسسه ی آموزشی در هر گروه از جزایر، سرسختانه پیگیری کنید. هر کوششی باید مبذول گردد تا سیستم آموزشی در راستای ارائه ی دروه ها توسعه یابد، به نحوی که دوستان بیشتری بتوانند از برنامه ی مؤسسه بهره مند شوند. همچنین باید مطمئن باشید که بسیاری از نفوس تا انتهای برنامه ی مطالعه ی دوره ها، که مستقیماً برای افزایش توانایی آنان برای تبلیغ امرالله و هدایت نفوس به ظهور حضرت بهاءالله طراحی شده است، ادامه خواهند داد.»^{۶۶} (ترجمه)

۲۵/۴۳ وقتی نقشه ی پنج ساله به جریان افتاد، مسئله ی تخصیص منابع انسانی به زمینه ی کلاسترها اهمیت شایان یافت. در این زمان، "توجه متمرکز و مداوم"^{۶۷}، به هر دو جنبش معطوف گشت. اکنون دیگر مفهوم تعیین الویت ها به خوبی درك شده بود و اغلب جوامع ملی به زودی سه یا چهار کلاستر را "برای تمرکز مخصوص"^{۶۸} در نظر گرفتند. بیت العدل اعظم در پیام رضوان ۲۰۰۴، به الویت بندی کلاسترها این گونه اشاره نموده اند:

۲۶/۴۳ «محافل ملی هر چند به رفع نیاز های جمیع محدوده ها (clusters) ی موجود در ممالك خود نظر دارند؛ اما اهمیت این امر را دریافته اند که به برخی از محدوده هایی که از اولویتي خاص و استعدادي مخصوص برای رشد برخوردارند توجه خاص مبذول دارند و به تشویق و توسعه ی آن ها پردازند تا به کمک نیروی انسانی که به همت مؤسسات آموزشی پرورش یافته، محدوده های مذکور بتوانند به صورت مراکزي برای رشد سریع و پایدار در آیند.»^{۶۹} (ترجمه ی رسمي)

۲۷/۴۳ در طول این دوره، محافل ملی، بهتر توانستند فعالیت هایی را که به هدف نقشه کمک می کردند از آن هایی که می بایست در مرحله ای بعد انجام می شدند، تمیز دهند. در پرتو همین امر بود که از محفل ملی فدراسیون روسیه به خاطر اتخاذ تصمیم در حذف برنامه ای برای توسعه ی اقتصادی و اجتماعی در سطح ملی، تقدیر به عمل آمد:

۲۸/۴۳ «بیت العدل اعظم با سرور متوجه شدند برنامه ی موسوم به "وطن من" که توسط نیروی کار منحلّه ی حیات خانواده ی اروپایی تهیه شده بود، به دست مؤمنین روسیه و دوستان آنان رسیده است. دانسته شد که بر اساس توصیه های مشاورین، تصمیمی اتخاذ شده که اجرای این برنامه معلق گردد تا منابع محدود انسانی موجود در کلاسترهای قوی تر شما، بتوانند توجه کافی به نیازهای ترویج و توسعه ی منظم معطوف دارند. باید مطمئن باشید تصمیم شما کاملاً منطبق بر هدایات مکرر بیت

^{۶۶} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۹ جون ۱۹۹۷، خطاب به محفل روحانی ملی جزایر کارولینای غربی

^{۶۷} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به هشتمین کنفرانس آسه آن

^{۶۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۴، خطب به لجنه ی اداری بروندی

^{۶۹} پیام بیت العدل اعظم، رضوان ۲۰۰۴، خطاب به بهائیان عالم

العدل اعظم راجع به نیاز تمرکز قوا بر اولویت های نقشه است. در ماه های اخیر، سرعت گرفتن مطلوب فعالیت ها در چندین کلاستر که منتهی به اجرای دو برنامه ی فشرده ی رشد در مسکو و اولان اوده (Ulan-Ude) شده است، دلیلی روشن بر صحت رویکرد شما است. به موازات توسعه ی جامعه ها و افزایش توانایی ها، مؤسسات آموزشی در موقعیت بهتری قرار خواهند گرفت تا سرشت برنامه های توسعه ی اقتصادی اجتماعی مورد نیاز برای اجرا را بررسی و ارزیابی کنند.^{۷۰}» (ترجمه)

۲۹/۴۳ نیز به محافل ملیه کمک شد دریابند که چگونه سایر انواع فعالیت ها، به کار ترویج و توسعه که غالب یاران متمرکز بر آنند، ارتباط می یابد. مثلاً یکی از این محافل هدایت شد که:

۳۰/۴۳ « کارهای مربوط به امور خارجی، زمینه ای بسیار تخصصی از خدمت است و اغلب، در یک جامعه ی ملی، توسط گروه کوچکی از مؤمنین انجام می شود. دلیلی وجود ندارد که این خدمت را در رقابت با فعالیت های غالب یاران برای ترویج و توسعه امرالله و مثلاً نوعی چشم و هم چشمی نسبت به منابع انسانی که درگیر کار تبلیغ و فرایند مؤسسه هستند ببینیم. پیش نهاد می شود بیانیه ضمیمه را مطالعه کنید و بر آن اساس، یک یا دو خط اقدام که می تواند توسط گروه کوچکی از مؤمنین صاحب توانایی در این زمینه، تعقیب شود در نظر بگیرید. با گذشت زمان و افزایش تجارب، می توانید دایره ی تلاش هایتان را در میدان امور خارجی گسترش دهید.»^{۷۱} (ترجمه)

۳۱/۴۳ برهمین اساس محافل ملیه ی اروپا هدایت شدند که کار امور خارجی "نه مطالبات گسترده ای را بر جامعه تحمیل می کند و نه فرایندهای مربوط به نقشه ی پنج ساله را تضعیف می نماید؛ بلکه اساساً به آن مساعدت هم می رساند."^{۷۲} علاوه بر امور خارجی، بیت العدل اعظم اشاره نمودند فعالیت های سایر عرصه ها هم باید در حوزه ی مقتضیات نقشه ها به مرحله ی اجرا در آید. در مکتوبی مرقوم از جانب معهد اعلی راجع به وصول چندین گزارش در باره ی کنفرانسی موسوم به "جوانان بهایی علاقه مند به مطالعه ی مجدانه ی آثار الهی"^{۷۳} می خوانیم:

۳۲/۴۳ « مطمئناً ابتکار متخذ توسط آن افراد برای مطالعه ی محققانه ی آثار مبارکه، به خودی خود حائز ارزش فراوان است؛ اما ارزش والاتری نیز هست که هم به افراد و هم به مؤسسات تعلق می گیرد، و آن هنگامی بروز می یابد که انگیزه ی چنین مطالعه ای خدمت به تحقق هدف برنامه ی جاری باشد و فعالیت های مربوط به آن، از جمله کنفرانس اخیر، در محدوده ی مقتضیات نقشه طراحی گردد.»^{۷۴} (ترجمه)

۳۳/۴۳ در بعضی موارد، حتی موضوع خریداری املاک هم باید در عرصه ی مقتضیات نقشه ملحوظ گردد:

^{۷۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۴ جولای ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی فدراسیون روسیه
^{۷۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲ سپتامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی پاراگوئه
^{۷۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۱ جولای ۲۰۰۵، خطاب به محافل روحانی ملی اروپا
^{۷۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۵ می ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا
^{۷۴} همان

۳۴/۴۳ « بیت العدل اعظم تمایل دوستان را به داشتن حظيرة القدسي که در محلي مناسب واقع شده باشد تحسین می کنند و متوجه نیاز به داشتن يك مرکز پذیرش برای خدمت به یاران مقیم حومه ی پایتخت و نیز کسانی که از خارج می آیند هستند؛ اما معتقدند در این برهه از زمان، خریداری ساختمانی به این منظور مقتضی نیست. علاوه بر ملاحظات مالی، تشتت الگوي فعالیت در وسط برنامه ی فشرده ی رشد جاری در لندن، بدون شك، دیدگاه های آتی راجع به نوع وسایل و امکانات مورد نیاز را تحت تأثیر قرار خواهد داد.»^{۷۵} (ترجمه)

۳۵/۴۳ در میان احبّا، به وضوح، آگاهی روبه تزایدی نسبت به نیاز به حفظ تمرکز روی هدف توسعه ی جریان دخول افواج مقلین مشاهده می شود. آنان دارند به تدریج متوجه می شوند که مؤثرترین راه برای پیگیری این هدف والا، اقدام در چارچوب نقشه های جهانی امرالله است. در این زمینه شایسته است به خاطر داشته باشیم که این تمرکز تا چه حد می تواند شکننده باشد و به چه راحتی ممکن است از میان برود. مطلب زیر اخیراً خطاب به یکی از محافل روحانیه نگاشته شده است:

۳۶/۴۳ «...به نظر می رسد نقشه هایی که محفل روحانی برای فعالیت های تبلیغی برگزیده، به روش های تبلیغی گذشته که ثابت شده رویکردی پایدار برای ترویج و توسعه نبودند، باز گشت کرده است. لهذا، بیت العدل اعظم از شما می خواهند هر چه سریع تر، با مشاورین به رایزنی بپردازید تا راه هایی را بیابید که برنامه ی مذکور از نو طراحی شود و بیشتر با اولویت های نقشه ی پنج ساله منطبق گردد.»^{۷۶} (ترجمه)

۳۷/۴۳ البته از آغاز نقشه ی چهار ساله، مؤمنینی، بعضاً با نیت شریف و خیرخواهانه، بوده اند که ترجیح داده اند بر زمینه ها و روش های دیگری متمرکز شوند. چنین می نماید که در این راستا، بیت العدل اعظم نگران این موضوع بوده اند که این اشخاص احساس اجبار به تغییر روش خود ننمایند. فردی که با معهد اعلي مكاتبه و نگرانی های خود را در باره ی قالب و محتوای حلقه های مطالعه مطرح نموده بود پاسخی به گونه ی زیر دریافت داشت:

۳۸/۴۳ « طبیعی است که همه ی افراد مخاطب يك برنامه ی آموزشی معین نیستند، و واضح است که مشارکت در دروه های مؤسسه ی آموزشی، امری ضروری که همه ی احبا ملزم به مراعات آن باشند نیست. بنا بر این، کسانی که تمایلی به شرکت در آن ندارند، نباید احساس کنند از هدایات بیت العدل اعظم سرپیچی نموده اند. با وجود این، بیت العدل اعظم تقاضا نمودند همه ی افراد، حتی کسانی که درگیر فرایند مؤسسه نیستند، از آن حمایت نمایند و مانع رشد پایدار آن نشوند.»^{۷۷} (ترجمه)

۳۹/۴۳ یکی دیگر از افراد که نسبت به تزاید فعالیت های اساسی ابراز نگرانی نموده بود، پاسخ زیر را دریافت داشت:

^{۷۵} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۸ آگوست ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی انگلستان

^{۷۶} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۳۱ می ۲۰۰۵، خطاب به یکی از محافل ملیه

^{۷۷} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ جون ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

۴۰/۴۳ « شما اشاره نموده اید که علی رغم مخالفت شخصی با محتواهای مورد استفاده در مؤسسات آموزشی در...، خود را موظف می دانید به تمرکز تلاش هایتان بر فعالیت های اساسی نقشه ی جاری ادامه دهید. بیت العدل اعظم بر این باورند که با توجه به نظریاتی که ابراز داشته اید، دلیلی وجود ندارد که خود را موظف به چنین کاری بدانید، و توصیه می نمایند بر اساس احساس وجدانی خود، هر طریقی را که فکر می کنید با آن، به مؤثرترین وجه می توانید به پیشرفت امر مبارک خدمت کنید، در پیش گیرید.»^{۷۸} (ترجمه)

۴۱/۴۳ اغلب اوقات، دلیلی که برای عدم مشارکت در فعالیت های اساسی ارائه می شود این است که تمرکز دنیای بهایی بر این مسئله، به یکنواختی و یکسانی کلی منتهی خواهد شد. این نگرانی نیز در بعضی از مکاتیب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم مورد بحث قرار گرفته که نمونه ای از آن به قرار زیر است:

۴۲/۴۳ « به نظر بیت العدل اعظم شما باید این مسئله را در زمینه ی گسترده تر توسعه ی مؤسسه ی آموزشی به عنوان عنصری ضروری برای رشد امرالله که با نقشه ی چهار ساله آغاز شد نظاره کنید. با توجه به سرشت این مؤسسه و هدفی که بیت العدل اعظم برای آن تعریف نموده اند، نیازی به گفتن نیست که مؤسسات در حال ظهور در اطراف عالم، باید دوره هایی متوالی را برگزینند و آن ها را به یارانی که در نواحی تحت پوشش خود زندگی می کنند عرضه نمایند. مشارکت تعداد زیادی از مؤمنین برای مطالعه ی این دوره ها، بدون این که نشانی از یکنواختی داشته باشد، جلوه ای از تحرک و پویایی طبیعی يك برنامه ی موفقیت آمیز آموزشی است. این پدیده ای مبارک و میمون است که در این مرحله از توسعه ی جامعه ی بهایی، درصد بزرگی از مؤسسات آموزشی در سطح جهان، فعالیت های خود را با سلسله ای از محتواهایی آغاز نموده اند که طی تجاربی چندین ساله، تأثیرات مثبت آن به اثبات رسیده است.

۴۳/۴۳ ...به نظر بیت العدل اعظم برای شما مفید است در ذهن خود، فرایند مؤسسه ی آموزشی را از کلاس های معارفی، کارگاه های آموزشی و دروه های مدارس تابستانه متعدد جدا کنید. مورد اول، رابطه ای بس نزدیک با اعتلای ترویج و توسعه ی امرالله در مقیاس بزرگ دارد؛ و مورد دوم، بخشی اساسی از حیات جامعه ی بهایی را تشکیل می دهد. به نظر می رسد در نتیجه ی فرایند مؤسسه ی آموزشی، تعداد و تنوع این مؤسسات عملاً در حال افزایش است. در واقع، برای تجدید اطمینان خاطر شما به اطلاع می رساند به موازات کسب اعتماد مؤمنین به توانایی خود برای خدمت از طریق فرایند مؤسسه، در دنیای بهایی، جلوه ای بسیار غنی تر از استعدادهای متنوع یاران در حال ظهور و بروز است؛ غنایی که به وضوح، پیشرفت آتی امرالله را نوید می دهد.»^{۷۹} (ترجمه)

۴۴/۴۳ واضح است که نباید وحدت اندیشه و عمل را که محصول حفظ تمرکز است، با یکنواختی و همسانی اشتباه گرفت. چارچوب نقشه ی پنج ساله – "نقشه ای که متناسب با ضروریات این زمان

^{۷۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۲ آگوست ۲۰۰۴، خطاب به یکی از مؤمنین
^{۷۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ جون ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

طراحی شده است^{۸۰} – فضایی کافی برای اعمال ابتکارات فردی و نیز اقدام جمعی فراهم می‌سازد. در این چارچوب، یاران تشویق می‌شوند به فعالیت‌هایی بپردازند که هدفش "پیشرفت جریان دخول افواج است."^{۸۱} هر فرد مؤمن باید خود تصمیم بگیرد که چگونه می‌خواهد در این شاهکار جهانی شرکت کند. چیزی که مهم است این است که کوشش‌های او خیلی "فراتر از آنچه بیت العدل اعظم از ذکر تشویق ابتکارات فردی در نظر داشته‌اند"^{۸۲} نرود که در این صورت، تمرکز فعالیت‌ها بر هم می‌خورد و کار پیشرفت نقشه مختل می‌گردد. به این معنی، احبا با یادگیری اقدام در چارچوب نقشه‌های جهانی، در حال کسب درک بهتری از این مسئله‌اند که چگونه می‌توانند به خیر برتر مساعدت کنند. در مکتوبی مرقوم از جانب بیت العدل اعظم آمده است "روح رویکرد به برنامه‌های منظم رشد این است که مؤمنان دوش به دوش یکدیگر و به طور مؤثر برای خیر مشترک کار کنند."^{۸۳} و در مکتوبی دیگر، خطاب به یکی از مؤمنین، هدایت زیر درج شده است:

۴۵/۴۳ «در نهایت، ثمرات عالی‌ه‌ی تلاش‌های یک فرد مؤمن در خدمت خالصانه به امرالهی ظاهر می‌شود. چنین فردی تمامی منافع و امیال شخصی را به خاطر آنچه که به حق مربوط است نادیده می‌گیرد و خواست خود را تابع خیر مشترک قرار می‌دهد و همواره مراقب است نسبت به خدمات خود، گرفتار حفره‌ی خود شیفتگی نشود.»^{۸۴} (ترجمه)

۴۶/۴۳ و هنگامی که مؤسسات اداری در تمام سطوح، به یاران کمک نمایند "وحدت نظر خود را حفظ کنند"^{۸۵} و فعالیت‌های فردی و جمعی را در چارچوب نقشه‌ها انجام دهند، آنان سریعاً درک خواهند کرد مقصود از این که قوانینشان "در اقدام متحدانه، تزیید می‌یابد"^{۸۶} چیست.

۴۷/۴۳ «اگر احبا با اشتیاق بکوشند از هدایات مختصر، اما ضروری عرضه شده برای عمل کردن نقشه‌ی پنج ساله تبعیت کنند، مجاهدات تمامی جامعه ساده و یگانه خواهد شد. بیت العدل اعظم هیچ گونه تردیدی ندارند که چنین تلاشی تحریک جامعه را برای تحقق دخول افواج در مقیاسی همواره روبه فزونی، تشدید خواهد کرد.»^{۸۷}

^{۸۰} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۲۰۰۳، خطاب به عالم بهایی

^{۸۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۰ فوریه ۲۰۰۳، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۸۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۶ مارس ۲۰۰۴، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۸۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۸ اکتبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی نیوزیلند

^{۸۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۷ آگوست ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۸۵} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۴ ژانویه ۱۹۹۹، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا

^{۸۶} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره‌ای

^{۸۷} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۰ فوریه ۲۰۰۳، خطاب به یکی از مؤمنین

یادگیری توسعه ی منابع انسانی برای ترویج و تحکیم

۱/۴۴ بیت العدل اعظم در پیام رضوان ۲۰۰۰ فرمودند "سیستم مؤسسات آموزشی که با سرعت خارق العاده در سراسر عالم اسقرار یافت" شایستگی خود را برای این که "بزرگ ترین میراث نقشه ی چهار ساله"^{۸۸} در میدان ترویج و تحکیم محسوب گردد، به اثبات رساند. آن مرجع مصون، چند ماه قبل از آن، در پیام مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹، خطاب به بهائیان عالم، این توفیق را با عبارات زیر توصیف فرمودند:

۲/۴۴ « موفقیت هایی که در دوره ی کنونی حاصل گشته، به راستی امید بخش است. شبکه ی قابل ملاحظه ای از مؤسسات آموزشی که در سراسر جهان تأسیس شده، به مراتب وسیع تر از آن است که در آغاز نقشه چهار ساله پیش بینی می شد. این مراکز یادگیری جدید التأسیس در تهیه ی برنامه های رسمی آموزشی و برقرار ساختن ترتیبات مؤثر برای تدریس و تعلیم دروه های آموزشی گوناگون، به موفقیت هایی شایان توجه نایل آمده اند. گزارش های رسیده حاکی از آن است که تعداد احبایی که مستقیماً از دوره های آموزشی بهره مند شده اند به یکصد هزار بالغ گردیده است. بی تردید توانایی جامعه ی جهانی بهایی برای پرورش نیروی انسانی به نحوی بارز افزایش یافته است.

۳/۴۴ اقدامات مظم در پرورش نیروی انسانی را می توان در نحوه ی زندگی و فعالیت مجریان سه گانه ی نقشه؛ یعنی افراد احباء، مؤسسات امری، و جوامع محلی که به تدریج آشکار می گردد ملاحظه نمود. اقدامات تبلیغی که به ابتکار افراد انجام می گردد افزایش قابل ملاحظه ای یافته است. استعداد و توانایی محافل روحانی و شوراهای (منطقه ای) بهایی و لجنات امری در هدایت احباء برای اقدامات فردی و دسته جمعی بیشتر شده و جوامع بهایی، حتی در نقاطی که دچار رکود بوده اند، با پیدایش طرز تفکر تازه و نحوه های جدید برای اقدامات امری، حیاتی تازه و فعال یافته اند.^{۸۹} (ترجمه ی رسمی)

۴/۴۴ بیت العدل اعظم، در آغاز نقشه ی پنج ساله در سال ۲۰۰۱، در پرتو این توفیق، و راجع به اثرات فرایند مؤسسه بر افراد، تشکیلات و کل جامعه، چنین فرمودند:

۵/۴۴ « تحلیل محققانه ی نقشه ی چهار ساله به وسیله ی دارالتبلیغ بین المللی که اخیراً تهیه شده است، نشان می دهد که مؤسسه ی آموزشی نه تنها در افزایش قدرت عمل افراد مؤثر است، بلکه جوامع و تشکیلات را نیز حیاتی تازه می بخشد. بنا بر این، ادامه ی توسعه ی مؤسسات آموزشی در کشورها و اقالیم مختلف جهان باید در نقشه ی جدید از اهداف اصلی منظور گردد.^{۹۰} (ترجمه ی رسمی)

^{۸۸} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۲۰۰۰، خطاب به بهائیان عالم

^{۸۹} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹، خطاب به بهائیان عالم

^{۹۰} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

۶/۴۴ بیت العدل اعظم مؤسسه ی آموزشی را یکی از عوامل محفل روحانی ملی تعریف کرده و آن را "موظف به کار عظیم توسعه ی منابع انسانی در سطح کشور"^{۹۱} نموده اند. در یکی از مکاتیب مرقوم از جانب معهد اعلی تصریح شده است که رشد امرالله موکول است به فرایند منظم توسعه ی منابع انسانی:

۷/۴۴ «بیت العدل اعظم در پیام مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای به وضوح بیان داشته اند هرچند دوره های متفرقه ی معارفی و فعالیت های غیر رسمی منبعث از حیات اجتماعی بسیار مهمند، اما نتوانسته اند در حدّ کفایت ثابت کنند ابزاری توانا برای توسعه ی منابع انسانی هستند. آن مرجع مصون، همچنین اشعار داشته اند فرایندی منظم برای توسعه ی منابع انسانی شرطی ضروری به جهت گسترش پایدار امرالله در مقیاس بزرگ است. تصور یک فرایند آموزشی و پروراندن آن در حدّ و اندازه ی مورد نظر بیت العدل اعظم، چیزی بسیار متفاوت از تفکر راجع به منافع شخصی است؛ اما این بدان معنی نیست که مطالعه و رشد روحانی شخصی نباید در زمره ی دغدغه های طبیعی و صحیح افراد باشد.»^{۹۲} (ترجمه)

۸/۴۴ در طول نقشه ی چهار ساله، توانایی بخشیدن به هر جامعه ی ملی برای ایجاد و اداره ی چنین فرایندی آموزشی مستلزم مقادیر عظیمی از تلاش و مدارج بالایی از انضباط از جانب مؤسسات امریه بود. در آغاز نقشه، محفل روحانی تایلند این گونه هدایت شد:

۹/۴۴ «کسانی که درگیر این زمینه از خدمت (تأمین منابع انسانی - م) هستند؛ اعم از مربیان، هماهنگ کنندگان، یا اعضای هیأت مسئول امور مؤسسه، باید بدانند هنوز چیزهای زیادی هست که فراگیرند. دروه ها چگونه باید ارائه گردد؟ کدام دوره ها را باید در یک محل مرکزی ارائه کرد و کدام را باید در شهرستان ها و روستاها عرضه نمود؟ این ها نمونه ای از سؤال های بسیار دیگری است که آنان باید برایشان پاسخی بیابند. هنگامی که مشکلات ظاهر می شود آنان هرگز نباید نگران شوند؛ بلکه باید در تلاش هایشان استقامت ورزند؛ زیرا فقط به این طریق است که مؤسسه ی آموزشی، توان لازم را برای توسعه ی منابع انسانی در جامعه تایی (Thai) (نام مردم تایلند) حاصل خواهد کرد.»^{۹۳} (ترجمه)

۱۰/۴۴ بیت العدل اعظم هدایت فرمودند روشی که باید برای ایجاد این توانایی اتخاذ شود همانا اقدام، تأمل و مشورت است. آن مرجع، یاران درگیر در فرایند مؤسسه را تشویق نمودند با "نگرشی باز نسبت به یادگیری" با وظایف خود مواجه شوند؛ از نیاز به "تصمیم گیری" در مورد کار مؤسسه آگاهی کامل داشته باشند؛ "آن (تصمیمات) را به مرحله ی اجرا در آورند، و در مورد نتایج حاصله تأمل نمایند؛ و در پرتو تجارب، اصلاحات لازم را در آن ها به عمل آورند."^{۹۴} بیت العدل اعظم یکی

^{۹۱} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۹۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۳۱ می ۲۰۰۱، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۹۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۹ ژانویه ۱۹۹۷، خطاب به محفل روحانی تایلند (توضیح: هم در متن مقال و هم در

فهرست مآخذ نوشته شده است "محفل روحانی تایلند" و نه "محفل روحانی ملی تایلند".

^{۹۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۸ می ۱۹۹۷، خطاب به محفل روحانی ملی بلغارستان

از محافل ملیه را مطمئن ساختند با "اتخاذ این روش، مؤسسه ی شما موفق خواهد شد به تدریج، تواناییش را برای توسعه ی منابع انسانی"^{۹۵} جامعه، افزایش دهد.

۱۱/۴۴ نیز در همین راستا، بیت العدل اعظم، هنگام دعوت به ایجاد مؤسسات آموزشی برای توسعه ی منابع انسانی، از دنیای بهایی خواستند فراگیرند کار کردن با روحیه ی یادگیری به چه معنی است؛ و هنگامی که یاران در هر جایی، چنین روحیه ای را اتخاذ نمودند به تدریج درک بهتری از ماهیت مؤسسه و نحوه ی ایجاد آن پیدا کردند. در جایی توضیح داده شده "درک این مسئله بسیار مهم است که پیشرفت مؤسسه در جامعه ی ملی شما، مثل هر جای دیگر، فرایندی پویا است که همه ی نفوس درگیر در آن، به تدریج به سطوح بالاتری از ادراک ماهیت خود آن، نایل می شوند."^{۹۶} این واقعیت که جامعه ی جهانی بهایی واژگان لازم برای گفتمان راجع به این موضوع را کسب کرده، نشان می دهد که چقدر از یک جهت، در ایجاد توانایی برای توسعه ی منابع انسانی و از جهت دیگر، در گزینش حالت و روحیه ی یادگیری در همه ی امور، موفق بوده است. کلمات و عباراتی چون "حلقه ی مطالعه"، "دوره های متوالی"، "فعالیت ها (یا جهادها) ی مؤسسه"، و "اقدام و عمل"، اکنون کاملاً رایج شده اند. در هر جایی گفتگو راجع به "هرم منابع انسانی" یا "سیستم آموزش از دور"، در اذهان احبا سلسله ای از اندیشه های عملیاتی را بر می انگیزد. حالا دیگر همه فهمیده اند چرا مؤسسه ی آموزشی "موتور تحرک رشد" نامیده شده است.

۱۲/۴۴ وصول به این مرحله، مستلزم یادگیری در دو زمینه ی اصلی بود. زمینه ی اول، ماهیت یا طبیعت برنامه ها برای توسعه ی منابع انسانی و زمینه ی دوم، سازوکار توزیع و به کارگیری آن منابع بود. این مطلب از پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱ فراگرفته شد:

۱۳/۴۴ «با استفاده از گنجینه ی تجربه هایی که در این زمینه به دست آمده، این مؤسسات باید به طور مداوم، نیروی انسانی لازم برای انجام امور مورد نیاز در جریان ورود افواج مقلین را در جوامع خویش آماده سازند. عناصر نظامی که جوابگوی احتیاجات آموزشی تعداد بسیاری از احباء باشد در سراسر جهان آزمایش شده و فایده و تأثیر آن ها ثابت گردیده است. حلقه های مطالعاتی که به کمک دروس الحاقی و اقدامات ویژه ی دیگر تقویت می شوند ثابت کرده اند که تشکیلاتی مناسب برای تربیت مقدماتی روحانی افراد جامعه در سطح محلی هستند. ارزش سلسله ای از دروس که یکی بعد از دیگری به صورتی منطقی تدریس شود و بر آموخته های قبلی تکیه کند نیز کاملاً مشهود است.»^{۹۷} (ترجمه ی رسمی)

۱۴/۴۴ همان گونه که در فقره ی فوق اشاره شده، مدت ها طول کشید تا نقشی که سلسله ای از دوره های به درستی سازمان یافته در راستای تقویت ظرفیت خدماتی یاران به عهده داشت، به خوبی درک شود. سند "مؤسسات آموزشی" که بیت العدل اعظم تهیه و تصویب نمود، توصیه می کند "پیچیدگی وظیفه ی تعریف هر سلسله ای از دروس و آماده سازی محتواهای مربوطه نباید کاری آسان تلقی شود."^{۹۸} در این زمینه، بسیاری از محافل ملیه احساس کردند، به دلیل ضرورت ادامه ی حرکت روبه

^{۹۵} همان

^{۹۶} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۹ نوامبر ۲۰۰۱، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۹۷} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۹۸} سند بیت العدل اعظم (متن انگلیسی)، مورخ ۱۹۹۸، ص ۷

جلو، عاقلانه ترين راه "شروع به کار و استفاده از سلسله محتواهاي آزموده شده"^{۹۹} اي بود که همان وقت در دسترس داشتند. در پرتو چنین ملاحظاتاي بود که سرانجام تعداد بيشتري از محافل مليه تصميم گرفتند براي مؤسسات آموزشي خود از طرح رويي استفاده نمايند:

۱۵/۴۴ « وقتي بيت العدل اعظم مفهوم مؤسسات آموزشي را مطرح کردند، محافل مليه را آزاد گذاشتند هرگونه آموزش منظمي را که براي ممالکشان مناسب تر مي ديدند اختيار نمايند. به سرعت، و بر اساس تجربه، معلوم شد دوره هاي مؤسسه ي رويي که طی چندين سال در کشور کلمبيا توسعه يافته بود، بسيار مؤثرتر از هر دوره ي عمومي ديگري است. بعضي احبائي بي تجربه در کاربرد اين دوره ها، بر اين باور بودند که آن ها براي احبائي مملکتشان خيلي "ابتدائي" هستند؛ اما به تدريج و در کشوري بعد از کشور ديگر، ثابت شد که اين دوره ها عملاً در هر محيط و شرايطي کارآيي دارند. باز هم بيت العدل اعظم در گزينش دوره هاي مؤسسات، محدوديتي بر محافل مليه اعمال نکردند؛ اما از مشاهده ي اين که اغلب آن ها بر کارآيي دوره هاي اصلي مؤسسه ي رويي صحه نهاده، آن ها را به طور کامل به کار گرفته اند، اظهار رضايتم نمودند؛ اما در عين حال، تصريح کردند در زمان مناسب، آن محافل خواهند توانست محتواهايي اضافي که متناسب با موقعيت و محيط خاص آنان باشد، تهيه و به عنوان مکمل کتب رويي به کار برند.»^{۱۰۰} (ترجمه)

۱۶/۴۴ هرچند محتواهاي مؤسسه ي رويي زاده ي تجارب جامعه ي بهاييان کلمبيا در راستاي ترويج و توسعه ي بزرگ مقياس بوده، اما به روشني ثابت شده که قابليت کاربرد جهاني دارد. بيت العدل اعظم در مکتوب مرقوم از جانب خود، مورخ ۲۶ جولاي ۲۰۰۴، اشاره نموده اند محافل مليه اي که اين محتواها را اختيار کرده اند "متزايداً تأثيرات سودمند آن ها را بر گسترش فعاليت هاي تبليغي، افزايش منابع انساني، و رفع موانع موجود ميان احبا و ديگران در عبادت و خدمت همگام، از جمله تعليم و تربيت اطفال، مشاهده کرده اند."^{۱۰۱} رقيمه ادامه مي دهد، با گسترش کاربرد اين محتواها، "مؤسسه ي رويي مستمراً با دخالت دادن تجربه ها و پيش نهاد هاي ياران از نقاط مختلف جهان"^{۱۰۲} به اصلاح و اکمال محتواهاي خود ادامه داده است.

۱۷/۴۴ مؤسسات آموزشي جوامعي که براي سلسله ي اصلي دروه هاي خود، متریال هاي مؤسسه ي رويي را برگزيده اند، به تکميل آن ها با محتواهايي که متناسب با نيازهاي مخصوص جامعه هاي تحت اشرافشان است، آغاز نموده اند. عموماً اين دوره هاي مکمل بعد از اتمام يکي يا بيشتري از دوره هاي اصلي ارائه مي شوند. از اين لحاظ، دوره هاي اصلي به کنده ي درختي مي مانند که دوره هاي تکميلي از آن روييده اند. اين تشبيه در پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانويه ي ۲۰۰۱، مطرح شده است. "سلسله ي اصلي دروس همانند تنه ي اصلي درخت است که رويش شاخه هاي اضافي را، که هر کدام به زمينه ي خاصي از آموزش اختصاص مي يابد، مجاز مي دارد."^{۱۰۳}

۱۸/۴۴ اکثريت جوامع ملي با گزينش اين مدل و کاربرد دروه هاي مؤسسه ي رويي به عنوان سلسله ي اصلي دروس، به کسب منافع غير منتظره اي از اين رويه آغاز نموده اند. در مکتوب مورخ

^{۹۹} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۷ جون ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحاني ملي استراليا

^{۱۰۰} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۶ مارس ۲۰۰۴، خطاب به محفل روحاني ملي جمهوري چک

^{۱۰۱} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۲۶ جولاي ۲۰۰۴، خطاب به يکي از مؤمنين

^{۱۰۲} همان

^{۱۰۳} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانويه ي ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورين قاره اي

۲۶ جولای، مذکور در فوق، همچنان می خوانیم "تأثیر جنبی و مساعد گزینش یک سری معین از محتواها توسط این همه جامعه ها، اشتراک در تجارب حاصل از این فعالیت بسیار حیاتی جامعه ی جهانی بهایی است."^{۱۰۴} رقیمه ی مذکوره، به بخشی از پیام رضوان ۲۰۰۴ بیت العدل اعظم نیز اشاره می نماید:

۱۹/۴۴ « اکثریت غالب محافل روحانی ملی، با ارزیابی فرصت ها و نیازهای جوامع خود، و مشاهده ی انطباق محتواهای دوره ای مؤسسه ی روحی با حوائج نقشه، آن ها را برگزیده اند. این رویه، حائز این فایده ی جنبی نیز بوده که محتواهایی واحد به زبان های بسیار ترجمه شده و احبای الهی به هر کجایی سفر می کنند می بینند سایر یاران نیز همان راه را می پویند و با همان کتاب ها و روش ها سروکار دارند.»^{۱۰۵} (ترجمه)

۲۰/۴۴ به این ترتیب، گزینش دوره های متوالی روحی، مؤسسات آموزشی را قادر ساخت راجع به توسعه ی منابع انسانی منظم تر بیاندیشند. زیرا اکنون می توانستند برای "تعداد مؤمنینی که در یک فاصله زمانی معین، دوره هایی در سطوح متفاوت را می گذراندند"^{۱۰۶} اهداف آماری تهیه نمایند. همان گونه که در فقره ی زیر خطاب به یکی از محافل ملیه آمده است، در این زمینه، بعضی اوقات از نماد "هرم" برای توصیف منابع انسانی استفاده می شود:

۲۱/۴۴ « بیت العدل اعظم در مکاتیب مرقوم از جانب خود خطاب به دیگر محافل ملیه، بیان داشته اند که توسعه ی منابع انسانی در هر کشوری را می توان به ساختن یک هرم روبه رشد که قاعده اش به طور پیوسته باید گسترش یابد، تشبیه کرد. در این مدل، از تعدادی رو به فزونی از احبا دعوت می شود وارد دروه ی اصلی شوند و بعد همچنان، به درصد نسبتاً بزرگی از آنان کمک می شود به دوره های عالی تر برسند و به این طریق، بر توانایی خود برای خدمت بیفزایند.»^{۱۰۷} (ترجمه)

۲۲/۴۴ در این زمینه است که شیوه ی ارائه ی دوره ها که عرصه ی دیگری برای یادگیری محسوب است، اهمیت می یابد. مؤسسات آموزشی به زودی متوجه شدند برای ورود "گروه هایی روبه فزونی از مؤمنین" به دوره های متوالی، باید یک سیستم ارائه ی غیر متمرکز را جایگزین روش قبلی سازند. به تصریح بیت العدل اعظم، "محدودیت روشی که مؤسسات آموزشی با آن، دوره ها را فقط به گروه هایی از احبا ارائه می دهند که از امکانات و تسهیلات مرکز برخوردارند"^{۱۰۸} کاملاً نمایان است:

۲۳/۴۴ « چالش اولیه ی فراوری شما این است که صدها و سپس هزارها نفر از احبای هائیتی را کمک کنید وارد برنامه ی مؤسسه شوند و سلسله ای از دروس مشخص را مطالعه نمایند. بدیهی است شما نمی توانید با دعوت از همه ی آنان به محلی در مرکز، موفق به این کار گردید.»^{۱۰۹} (ترجمه)

^{۱۰۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ جولای ۲۰۰۴، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۱۰۵} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۲۰۰۴، خطاب به بهاییان جهان

^{۱۰۶} یادداشت بیت العدل اعظم، مورخ ۷ نوامبر ۱۹۹۶، خطاب به دارالتبلیغ بین المللی

^{۱۰۷} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۴ آپریل ۱۹۹۸، خطاب به محفل روحانی ملی ساحل عاج

^{۱۰۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۵ اکتبر ۱۹۹۸، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۱۰۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۹ ژانویه ی ۱۹۹۸، خطاب به محفل روحانی ملی هائیتی

۲۴/۴۴ ایده ای که عاقبت ظاهر شد حلقه ی مطالعه بود؛ زیرا این امکان را م مهیا می کرد که مواضع و مواد درسی در دسترس تعداد زیادی از احبا قرار گیرد. در این رابطه، بیت العدل اعظم اشاره نموده اند رویکردی که به نظر می رسد "احبا در سطحي محلي به مؤثرترین وجه می توانند به آن دسترسی داشته باشند، حلقه های مطالعه ای است که تحت نظر يك مؤسسه ی ملی عمل نمایند... به این ترتیب، امکان پذیر است که توسط آموزشگران یا معلمان دوره دیده در خود مؤسسه، دوره های متوالی به گروه های کوچکی از احبا در نقاط محلي ارائه گردد." ^{۱۱۰} این مطلب در مکتوبی خطاب به یکی از مؤمنین، مورخ ۲۴ می ۲۰۰۱، توضیح بیشتری داده شده است:

۲۵/۴۴ « همان گونه که مستحضرید حلقه ی مطالعه، ساختاری رسمی در نظم اداری بهایی نیست؛ بلکه جزئی از يك طرح آموزشی برای نقاط دوردست است که نشان داده وقتی به نحو مستحکم تر در جوامع بهایی سراسر عالم استقرار یابد، برکات فراوان به بار می آورد. از گزارش های اصل به مرکز جهانی چنین بر می آید که موفقیت این طرح موکول است به میزان بهره برداری از انعطاف پذیری ذاتی آن. در بسیاری از نقاط، يك حلقه ی مطالعه با همراهی يك آموزشگر در طول دوره های متوالی ادامه می یابد؛ اما عضویت در يك حلقه نباید حالتی ثابت و تغییر ناپذیر داشته باشد. چه بسا امورات زندگی، بخصوص جابجایی افراد در اوضاع امروزی، اجازه ندهد فردی دروه ی کامل دروس را در يك حلقه بگذراند. بنا بر این، ممکن است بعد از اتمام يك دوره، يك یا دو نفر از احبا اجباراً نتوانند به شرکت در آن حلقه ادامه دهند و و وقتی شرایط اجازه دهد، مطالعه ی دوره ی بعدی را در حلقه ای دیگر شروع کنند. دقیقاً به دلیل همین انعطاف پذیری ذاتی است که این طرح می تواند به نحوی چنین مؤثر، درصد بالایی از یاران را وارد دوره های متوالی کند و به این نحو، سبب توسعه ی منابع انسانی جامعه گردد.» ^{۱۱۱} (ترجمه)

۲۶/۴۴ البته نوعی ساختار سازمانی لازم است تا سیستم آموزش برای نقاط دوردست را حفظ کند و تعدادی از حلقه های مطالعه را در طول سال هدایت نماید. نیازی نیست این ساختار خیلی پیچیده باشد. به طور کلی، يك "همه‌نگ کننده ی ملی و اگر لازم است، تعدادی همه‌نگ کنندگان منطقه ای و نیز تعدادی روبه فزونی از آموزشگران در سطح کشور" ^{۱۱۲} و البته به همراه هیأت مسئول امور مؤسسه که توسط محفل روحانی ملی در مشورت با مشاورین انتخاب می شود، کفایت می کند. نقش این هیأت اجرایی و نیز همه‌نگ کننده ی ملی، در فقره ی زیر مأخوذ از يك مکتوب، توضیح داده شده است:

۲۷/۴۴ « با هدفی چنین متمرکز، نقش تلاشگران وصول به آن نیز مشخص است. همه‌نگ کننده باید در زمینه ی اجرای روزانه ی نقشه ها و فعالیت ها عمل نماید و به کمک آموزشگران و در صورت لزوم تعدادی کارکنان، تضمین کند که برنامه های اساسی مؤسسه به مرحله ی عمل درآید. هیأت اجرایی تا حد زیادی از طریق گزارش های دوره ای همه‌نگ کننده و تشکیل جلسات مشورتی، بر جریان کلی کار مؤسسه نظارت دارد. بهتر است هیأت، به آسانی خود را در دسترس همه‌نگ

^{۱۱۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۵ اکتبر ۱۹۹۸، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۱۱۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۴ می ۲۰۰۱، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۱۱۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۳ مارس ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی ترینیداد و توباگو

کننده قرار دهد و جوّی را به وجود آورد که وی بتواند در آن تبادل نظر نماید و نظریات اعضا را در باره ی امکانات و خطرات رو در روی مؤسسه جویا شود و از هدایات آن بهره مند گردد. اما لزومی ندارد این هیأت، همانند لجناتِ موظف به سلسله ای از مسئولیت های معین اداری، برای اجرای نقش خود، مکرراً تشکیل جلسه دهد.»^{۱۱۳} (ترجمه)

۲۸/۴۴ همان گونه که از پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ بر می آید، ساختاری سازمانی که باید در یک جامعه، بر جریان توسعه ی منابع انسانی نظارت کند تا حدی متأثر از وسعت آن جامعه است. محافل ملیّه ای که از لحاظ جغرافیایی با جوامع گسترده مواجهند، به کمک مشورت با مشاورین، تصمیم گرفته اند اجرای دوره های آموزشی مؤسسه را منطقه ای کنند و برای هر منطقه هم یک هیأت اجرایی و یک هماهنگ کننده در نظر گرفته اند. بدون توجه به ترتیبات متخذه، ظرفیت و توانی که برای مؤسسه در اغلب جوامع ملیّه، برای ارائه ی آموزش روحانی به تعدادی فزاینده از مؤمنین حاصل شده، در سال ۲۰۰۱، از چنان اهمیتی برخوردار بوده که بیت العدل اعظم را واداشته به صدور بیانیه زیر مبادرت ورزند:

۲۹/۴۴ «...ممالك متعددي موجود است که در آن ها مؤسسه ی آموزشی تنها ساختاری است که توسعه ی توان سازمان دهی و نگهداری دوره های درسی را در محلی پس از محل دیگر، به عهد دارد. از آنجایی که این رویه برای جوانان و بزرگسالان و به نحوی فزاینده نیز برای نوجوانان به خوبی عمل می نماید، دلیلی وجود ندارد که در جاهای لازم، مؤسسه ی آموزشی نباید مسئولیت مشابه مربوط به کودکان را هم به عهده گیرد. به عنوان قاعده ای کلی، مؤسسات آموزشی، مسئول مدیریت نقشه ها و برنامه های ناظر بر ترویج و تحکیم نیستند. اما اداره ی کلاس های اطفال کاری اساسی و انحصاری، همراه با ضرورت مخصوص است. در ممالکی که این وظیفه نیز به مؤسسه سپرده شده، این نهاد، مرکزی برای یادگیری از کار در آمده که شدیداً درگیر تعلیم و تربیت روحانی یاران از کودکی تا بزرگسالی است.»^{۱۱۴} (ترجمه)

۳۰/۴۴ مطالب فوق منظری از یک مؤسسه ی آموزشی قدرتمند را مطرح می کند که طیفی گسترده از برنامه ها را برای کودکان، جوانان و بزرگسالان ارائه می دهد؛ برنامه هایی که تمامی آن ها در زمینه ی ترویج و تحکیم امرالهی به اجرا در می آید. ثابت شده برای تضمین انطباق این برنامه با نیازهای رشد در سطح کلاستر، دو عامل دیگر لازم است. عامل اول، برنامه های فشرده ی رشد است. بیت العدل اعظم در پیام رضوان ۲۰۰۵ بیان داشته اند برنامه هایی از این دست وقتی متمرکز بر اقدامات لازم باشند، به طور پیوسته، "محمّلی برای تقویت فرایند رشد در سطح کلاستر خواهند بود."^{۱۱۵} و عامل دوم، یک فرد هماهنگ کننده در سطح کلاستر است؛ کسی که اغلب، وقتی کلاستری به مرحله ی آمادگی برای اجرای یک برنامه ی فشرده ی رشد می رسد، وجودش لازم می شود. این هماهنگ کننده "مسئولیت تضمین افزایش مداوم تعداد حلقه های مطالعه، کلاس های اطفال، و گروه های نوجوانان را به عهده دارد."^{۱۱۶} لازم است که این شخص "در سطح کلاستر با دسته هایی

^{۱۱۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۳ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی برزیل

^{۱۱۴} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاوری قاره ای

^{۱۱۵} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۲۰۰۵، خطاب به بهاییان عالم

^{۱۱۶} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ آگوست ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی مکزیک

روبه تزايد از آموزشگران و مربیان کلاس های اطفال کار کند، شور و شوق آنان را تقویت نماید، و به آنان کمک برساند بر کیفیت فعالیت های خود بیفزایند.^{۱۱۷}

۳۱/۴۴ مطالب فوق، به مجمل ترین عبارات، خصلت توانایی هایی را که مؤسسه ی آموزشی از آغاز نقشه ی چهار ساله، در جهت توسعه ی منابع انسانی لازم برای ترویج و تحکیم امرالله، کسب کرده توضیح می دهد. همان سان که قبلاً گفته شد، "تأثیرات این رویکرد منظم در توسعه ی منابع انسانی، در حیات هر سه حامیان نقشه، یعنی افراد مؤمنه، مؤسسات امریه، و جامعه های محلیه، آشکار گشته است." از جمله، محافل ملیه می بایست توان خود را اولاً برای تشویق و تقویت یاران به تلاش هایشان در جهت پیشبرد فرایند مؤسسه، و ثانیاً برای تضمین رفع نیازهای مؤسسه در جهت کسب موفقیت در انجام دادن وظایفش، گسترش می دادند:

۳۲/۴۴ «در مورد محفل ملی شما، آنچه در این زمان بیشترین توجه را از جانب شما می طلبد، حمایت مشفقانه و فعالانه از فرایند مؤسسه است؛ امری که ناشی از فهم همواره فزاینده ای از قوای محرکه ی رشد در کشور اتیوپی است. از طریق تشویق مداوم، تخصیص حکیمانه ی منابع، و مشاورات مکرر با مشاورین قاره ای، می توانید فرایند یادگیری مورد نظر نقشه ی پنج ساله را ارتقاء بخشید و تضمین کنید که قوای خلاقه ی بسیاری از مؤمنین فداکار اتیوپیایی در مسیرهای سازنده به کار افتد و نیروهای عظیم بالقوه ی جامعه شما در عمل ظاهر گردد.»^{۱۱۸} (ترجمه)

۳۳/۴۴ همچنین برای دوستان خادم در مؤسسه ای که به این صورت باید تقویت شود، لازم است در اجرای وظایف خود، حدّ بالایی از اغماض را منظور دارند:

۳۴/۴۴ «آزادی حرکت و اقدامی که هم اکنون مؤسسه از آن برخوردار است، برای موفقیت آینده ی آن امری حیاتی است. البته مؤسسه عاملی است که تحت نظر شما کار می کند و امور مربوط به عمل کرد آن نهایتاً به شما راجع می شود. اما در این مقطع از رشد امرالله، حوزه ی فعالیت مؤسسه کاملاً روشن است و آن، به عنوان برنامه ی ملی، اجرای دروه های متوالی منتخب برای توسعه ی منابع انسانی است. بنا بر این، وظیفه ی مؤسسه است که تعدادی پیوسته روزبه فزونی از جوانان و بزرگسالان را به این دروه ها وارد نماید و کار سخت ملازم با آن، یعنی سازمان دهی و نگهداری کلاس های نوجوانان و کودکان را هم به عهده گیرد. نیاز چندانی به مشاورات مفصل و طولانی برای جهت گیری و طراحی و رایزنی در نقشه های اساسی نیست. اکنون وقت اقدام است و باید به شرکت کنندگان اصلی در پیشبرد جریان مؤسسه، آزادی عمل لازم برای اجرای مؤثر وظایفشان داده شود. بخصوص، هماهنگ کننده ی ملی باید از اختیار عمل کافی برخوردار باشد تا بتواند از تحقق هدف اصلی مؤسسه، یعنی افزایش حامیان فعال امرالله، اطمینان حاصل کند.»^{۱۱۹} (ترجمه)

۳۵/۴۴ این موضوع همچنین به این معنا است که محافل ملیه می بایست می کوشیدند رویکردهایی تازه برای نظارت بر کار عوامل خود پیدا کنند:

^{۱۱۷} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی فیلیپین

^{۱۱۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۱ می ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی اتیوپی

^{۱۱۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۹ جون ۲۰۰۲، خطاب به محفل روحانی ملی اوگاندا

۳۶/۴۴ « مؤسسه ي شما طوري ساختاربندي شده كه بتواند طيفي از برنامه هاي پويا، از جمله برنامه هاي مربوط به رسانه هاي جمعي و ايستگاه راديويي را متعهد شود. در رأس ساختار سازماني مؤسسه، هيأت مديره اي قرار دارد كه سياست هاي كلي را تعيين مي كند، هدايات لازم را ارائه مي دهد، و گهگاهي براي مدير اجرايي، فضايي را مهيا مي سازد كه افكار خود را بيان دارد و طالب نظريات و هدايات شود. يقيناً انتظار مي رود چنين سازمان پيچيده اي الگوها و چرخه هاي معيني را براي اجراي وظائف خود، از جمله مراحلي را براي طراحي نقشه و بودجه بندي هاي مربوطه، ايجاد كند. توقف جريان موجود فعاليت ها، براي اين كه محفل روحاني ملي بتواند يك ارزيابي از كارکرد مؤسسه به عمل آورد و هدايات لازم را به آن ارائه دهد، موجه به نظر نمي رسد. منظور اين نيست كه قصد محفل ملي از بررسي پيشرفت كار مؤسسه صحيح نيست. در واقع، در هر زماني در طول سال يا در امتداد نقشه ي پنج ساله، شما مي توانيد به همراه مشاورين، از عمل كرد مؤسسه ارزيابي به عمل آوريد و هدايت و تشويق لازم را تأمين كنيد. اما اين امر نبايد مؤسسه را از ادامه ي كار باز دارد و يا آن را در مضيقه ي مالي قرار دهد. علاوه بر اين، وقتي تنظيمات و اصلاحاتي لازم مي آيد، بايد طوري انجام شود كه تحرك فزاينده ي فرايند رشد در آن جامعه را تضعيف نكند. بايد به خاطر داشته باشيد كه در تحليل نهايي، بسياري از توفيقات شما در جهت رعايت ضروريات نقشه ي پنج ساله، موكل به پيشرفت مداوم مؤسسه ي ملي در عرصه ي توسعه ي منابع انساني است.»^{۱۲۰} (ترجمه)

۳۷/۴۴ محافل مليه بايد به تدريج متوجه شوند كه هر چند در اختيار داشتن منابع انساني آماده به كار، نيروي لازم براي تضمين افزايش رشد امرالله را براي جوامع فراهم مي سازد؛ اما اين امر هرگز نبايد در برابر مشاركت همه ي احبا در فعاليت ها مانعي محسوب شود. اين محافل همچنين بايد بدانند كه بعضي مناصب امري مستلزم حصول بعضي آمادگي هاي رسمي است:

۳۸/۴۴ « راه بايد براي تمامي احبا باز باشد تا بتوانند در حدي كه شرايط زندگي و علاقه ي شخصي آنان اجازه مي دهد در امور امريه مشاركت كنند. به طور كلي، در جامعه ي بهايي، تمايزي بين مؤمنين "دوره ديده" و "دوره نديده" وجود ندارد. اما بعضي مناصب خدماتي موجود است كه مستلزم دارا بودن خصوصيات ويژه اي است، و به همين دليل طبيعتاً يك محفل روحاني هنگام انتخاب احبا براي آن مناصب، اين خصوصيات را ملحوظ مي دارد. در مورد منصب مسئول براي هماهنگ كردن دوره هايي كه مطابق برنامه ي انتخابي مؤسسات آموزشي ارائه مي گردد، منطقي است كه فرد مورد نظر براي اين خدمت، بايد حائز درجه ي بالايي از تجربه راجع به دوره هاي معينه ي مربوطه باشد. اما بايد توجه داشت كه اين ضوابط فقط بايد هنگام ضرورت مطرح شود؛ زيرا تعيين شرايط و ضوابط براي انجام دادن هر نوع فعاليتي نتايج مضره به بار آورده، بسياري از ياران مخلص و مشتاق را از مشاركت در تحقق اهداف نقشه ي پنج ساله، و در نهايتاً پيشرفت امرالهي، باز خواهد داشت.»^{۱۲۱} (ترجمه)

^{۱۲۰} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۹ مي ۲۰۰۴، خطاب به يكي از محافل ملي
^{۱۲۱} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۷ مي ۲۰۰۴، خطاب به محفل روحاني ملي ساراواک

۳۹/۴۴ مؤسسات امريه همچنين بايد سعي نمايند ياران را مساعدت كنند، به علت سوء تفاهم نسبت به نقشه هاي جهاني، از ايجاد دوگانگي هاي كاذب پرهيز كنند و بدانند كه توسعه ي منابع انساني و روش هاي مطالعاتي نبايد مخالف يكدیگر باشد:

۴۰/۴۴ « مدارس ملي تابستانه و زمستانه و نيز كلاس هاي تعمق و تفكر در سطح محلي، بخشي ضروري از حيات اجتماعي است كه ياران براي تزويد معارف خود راجع به امرالهي، در آن ها شركت مي كنند. اما مؤسسات آموزشي به عنوان وسيله اي براي توسعه ي منابع انساني لازم جهت ترويج و تحكيم امرالله به وجود آمده اند. اين دو عنصر مكمل يكدیگر بوده، هر دو با رشد و نمو خود، از همدیگر بهره مي برند.»^{۱۲۲} (ترجمه)

۴۱/۴۴ براي جوامع محلي، تاثيرات مؤسسات آموزشي نيز حائز اهميت بوده است. فعاليت هاي خدماتي معمول در سلسله ي اصلي دوره هاي مؤسسه ي روي، به قصد ايجاد جرياني بوده كه منجر به توسعه ي صحيح جامعه هاي محلي يا آن گونه كه در نقشه ي پنج ساله منظور شده، كلاسترها گردد. همان گونه كه در فقره ي زير توصيف شده، يك نقشه ي رشد براي كلاستر، به يك معني، در بطن دوره هاي متوالي نهفته است:

۴۲/۴۴ « مقصود از مؤسسه ي آموزشي تجهيز در صد معيني از احبا در يك جامعه بوده، به بينش هاي روحاني، علم و دانايي و مهارت و توانايي لازم براي اجراي وظائف مختلفي كه ترويج و تحكيم شتابنده ي امرالله مي طلبد. با گسيل چنين مؤمنيني به ميدان خدمت، نوع نيازهايي كه مشخص کرده ايد، مي تواند به تدريج برطرف گردد. براي مثال، در دوره هاي متوالي منتخب توسط مؤسسه ي آموزشي شما، كساني كه دروه ي اول را به پايان رسانده اند، اغلب به تشكيل جلسات دعا در محل خود آغاز مي نمايند؛ و اين خدمتي است كه در بسياري از مكان ها، شروع الگوي پايدار حيات اجتماعي را شكل مي دهد. هنگامي كه شركت كنندگان در دوره ها، توان لازم را كسب مي كنند تا از طريق يك برنامه ي ملاقات هاي خانگي، به تزويد معارف ديگر مؤمنان نسبت به اصول اساسي امرالله بپردازند، و در جهت تربيت روحاني اطفال به اداره ي كلاس هاي مربوطه مشغول شوند، اين الگو تقويت مي شود. وقتي تلاش هاي ناظر به تزويد معارف عموم احبا و تعليم و تربيت كودكانشان افزايش يابد، ميزان مشاركت آنان در زمينه هاي ضروري حيات اجتماعي، از جمله ضيافات نوزده روزه و جلسات ايام محرمه، نيز زياد مي شود.»^{۱۲۳} (ترجمه)

۴۳/۴۴ البته جامعه ها نماد جمعي افرازي هستند كه آن ها را شكل مي دهند و مي كوشند ارتقائشان بخشند. بنا بر اين، مقصد نهايي مؤسسه ي آموزشي، افزايش توان افراد است براي رفع نيازهاي متعدد جوامع نَباض درحال رشد. محتوا و ترتيب دوره هاي رويي همزوج با يك سري از خدماتي است كه ممارست در آن ها اين توان را افزايش مي دهد. همين فرايند توان افزايي است كه با عبارت "پيمائش مسير خدمت" بيان مي شود. در چنين مسيري ياران مساعدت مي شوند ابتدا كارهاي نسبتاً ساده اي را انجام دهند و بعد به خدمات پيچيده تر و ضروري تر مشغول گردند. و همين است سرشت

^{۱۲۲} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۸ جون ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحاني ملي فنلاند
^{۱۲۳} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۲۳ آپريل ۲۰۰۴، خطاب به يكي از مؤمنين

فرایند توان افزایی. هنگامی که یکی از آنان می آموزد این مسیر را خود بیپوید، دیگری او را همراهی می کند. بیت العدل اعظم اخیراً اشاره نموده اند که "یکی از شاخص ترین نتایج دروه های مؤسسه، ظهور تعدادی روبه فزونی از آموزشگرانی است که خود دوره ها را طی کرده، در مسیر خدمت مجاهدت نموده، و اکنون دیگران را به مطالعه ی دوره ها فرامی خوانند و همان میل و رغبت قیام به خدمت را در قلوب آنان می نشانند."^{۱۲۴} آن مرجع مصون همچنین تشویق می کنند "بنا بر این، به پاخیزید تا تعدادی هرچه بیشتر از بستگان مورد اعتماد، دوستان، همسایگان، و همکاران خود را به دوره های متوالی وارد کنید و آنان را یاری نمایید در مسیر خدت گام بردارند تا توسعه ی عظیم جامعه ی بهایی تسریع شود و پایدار ماند."^{۱۲۵} (ترجمه)

^{۱۲۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۹ اکتبر ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا
^{۱۲۵} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۵، خطاب به یکی از محفل روحانی ملی

یادگیری فتح ابواب جامعه ی بهایی به روی دیگران

۱/۴۵ بیت العدل اعظم در زمان افتتاح نقشه ی پنج ساله، با اشاره به توسعه ی جوامع در سطح کلاستر فرمودند "برپایی حلقه های مطالعه، کلاس های اطفال، و جلسات دعایی که به روی تمامی سکنه ی محله مفتوح باشند، باید در زمره ی اهداف اولیه ی هر جامعه ای قرار گیرد."^{۱۲۶} همچنین در پیام رضوان ۲۰۰۲ اظهار نظر نمودند در فتح ابواب این فعالیت ها به روی اجتماع بزرگ، پیشرفت مهمی صورت گرفته و در همانجا، مؤسسه ی آموزشی را عامل اصلی این پیشرفت قلمداد نمودند:

۲/۴۵ «ملاحظه ی پیشرفت این امر در اثر فعالیت مؤسسات کارآموزی (مؤسسات آموزشی)، که در سال گذشته در نتیجه ی اقدامات جدی و وسیعی که در بسیاری از کشورها به منظور افزایش تعداد مدرسان این مؤسسات انجام گرفته تقویت شده اند، امیدوار کننده و مایه ی تشویق است. در هر کجا که مؤسسه ی کارآموزی به خوبی پایه گذاری شده و پیوسته فعالیت داشته، سه جزء اصلی، یعنی گروه های مطالعاتی (حلقه های مطالعه) و جلسات دعا و مناجات، و کلاس های تربیت امری (کلاس های اطفال) به آسانی روبه تزايد است. شرکت متحرران حقیقت به دعوت دوستان بهائیشان در این فعالیت ها، بُعدی جدید به اهداف و مقاصد این مؤسسات افزوده که منتج به تسجیل مؤمنین جدید شده است. این تحول مطمئناً راهی را می گشاید که نوید بخش امکانات عظیمی برای اقدامات تبلیغی است. فعالیت های مؤسسه ی کارآموزی که در ابتدا به منظور استفاده ی احبای الهی ترتیب داده شده بود، به طور طبیعی ابوابی را برای ورود افواج مقلین مفتوح می سازد. ترکیب شدن گروه های مطالعاتی با جلسات دعا و مناجات و کلاس های تربیت امری، در محدوده ی مجموعه های نقاط امری همجوار (منظور همان کلاستر است - م)، الگو و نمونه ای از همبستگی در اقدامات به دست می دهد که تشکل یافته و نتایج مطلوبی را نیز به بار آورده است. اطمینان داریم که به کار بستن این الگوها در سراسر جهان امکانات فراوانی برای پیشرفت امرالهی در سال های آینده فراهم خواهد آورد.»^{۱۲۷} (ترجمه ی رسمی)

۳/۴۵ در فقره ی فوق بیت العدل اعظم یاران را تشویق می فرمایند از امکانات رشد مندمج در فعالیت های اساسی سه گانه به نحو احسن بهره برداری کنند. جامعه ی بهایی در این عرصه چنان موفق بوده است که بیت العدل اعظم را برانگیخته در پیام ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، اظهار دارند به طور کلی، در جهت گیری دنیای بهایی نسبت به اجتماع بزرگ، تغییر عمده ای به وجود آمده است:

۴/۴۵ «انسجامی که در اثر تأسیس جرگه های آموزشی (حلقه های مطالعه)، مجالس دعا و مناجات (جلسات دعا)، و کلاس های امری نونهالان (کلاس های اطفال) حاصل می شود، به نوبه ی خود مشوق مقدماتی رشد و توسعه در مجموعه (کلاستر) می گردد، انگیزه ای که در پی ازدیاد این اقدامات اساسی، پیوسته قوی تر و مؤثر تر می گردد. اقداماتی که سبب می شود تعداد قابل ملاحظه

^{۱۲۶} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای
^{۱۲۷} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۲۰۰۲، خطاب به بهائیان عالم

اي از ياران الهي در گذراندن دوره هاي متوالي کارآموزي به حدي پيشرفت کنند که براي قيام به خدمت آماده شوند، به نوبه ي خود انگيزه ي ازدياد اين گونه فعاليت ها مي گردد.

۵/۴۵ بنا بر اين، بديهي است که کارآموزي منظم و متوالي، راهگشاي احبا براي ارتباط با جامعه ي خارج و ارائه ي تعاليم حضرت بهاءالله به دوستان و اقوام و همسايگان و همکارانشان و جلوه گر ساختن غناي تعاليم مبارکه براي آنان مي شود. توجه به جامعه ي خارج يکي از ثمرات باهره ي آموزشي است که افراد جامعه کسب مي نمايند.^{۱۲۸} (ترجمه ي رسمي)

۶/۴۵ مانعي که ياران در مسير حصول اين تغيير ديدگاه، مي بايست بر آن فايق مي آمدند، ترس از ارائه ي برنامه هايي آموزشي به بستگان و دوستانشان بود که محتوای آن ها، تا وراي اصول امريه را در برمي گرفت و مسلزم صحبت در باره ي تعاليمي بود با سرشتي کاملاً مذهبي. مکتوبي مورخ ۲۵ سپتامبر ۲۰۰۱، خطاب به يکي از محافل مليه، آن محفل را در زمينه ي کلاس هاي اطفال، اين گونه هدايت مي کند:

۷/۴۵ « البته اين امکان وجود دارد که برنامه اي براي اطفال تدوين کرد که از تعاليم بهايي الهام بگيرد و مواضيي چون تعليم و تربيت اخلاقي، اديان تطبيقي، صلح، نگراني براي محيط زيست، خدمت به عالم انساني، و شهروندي جهاني را تعليم دهد. چنين برنامه هايي مي توانند مواضيي عملي مانند سوادآموزي، راهنمايي آکادميک، يا تعليم مشاغل و حرف را نيز مد نظر قرار دهند.

۸/۴۵ امّا، بيت العدل اعظم در پيام ۹ ژانويه ي ۲۰۰۱، صريحاً به کلاس هاي اطفال بهايي اشاره مي فرمايند که به روي اطفال غير بهايي نيز مفتوح است. در اين کلاس ها، که در نظر است به تعليم و تربيت کامل روحاني بهاييان پرداخته شود، نمي توان تعاليم ديني بهايي را حذف کرد، و مواضيي چون تاريخ امر، احکام بهايي، و عهد و ميثاق بايد جزء لايته ي (برنامه ي) اين کلاس باشد.

۹/۴۵ در حالي که تعاليم ديني بهايي جزيي از برنامه ي تعليم و تربيت اطفال در کلاس هاي امري است، طراحي اين برنامه، بخصوص ترتيب و توالي محتوای آن، مي تواند آن را براي غير بهاييان جذاب تر سازد. في المثل، در کتاب سوم طرح روي، در اقدام به تربيت طفل، در وهله ي اولي، تأکيد بر ارتقاي شخصيت و خصوصيت نهاده شده، و بعداً جنبه هاي خاص مربوط به حيات حضرت بهاءالله و حضرت اعلي بيان مي گردد. همچنين مي توانيم همين اصل را مشاهده کنيم که در توالي اصلي کتاب هايي که بسياري از جوانان غير بهايي در آن مشارکت داشته اند، مطمح نظر مي باشد. کتاب اول به مواضيي بسيار وسيع و گسترده مانند دعا و زندگي بعد از مرگ (البته از ديدگاه امري) مي پردازد. در کتاب چهارم تاريخ به تفصيل مطرح مي گردد. به اين ترتيب فرد غير بهايي مي تواند از شرکت خويش احساس مطلوب و خوشايندي يابد و در تعاليم جديد و صرفاً مذهبي مستغرق نگردد. بعد، غير بهاييان، در صورتي که مجذوب اصول و تعاليم کلي روحاني بشوند، بلا تأمل در کل دوره مشارکت خواهند کرد؛ يا اين که آن ها مختارند انصراف دهند يا در برخي از بخش ها شرکت نکنند.^{۱۲۹} (ترجمه ي رسمي)

^{۱۲۸} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانويه ي ۲۰۰۳، خطاب به بهاييان عالم
^{۱۲۹} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۲۵ سپتامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحاني ملي آرژانتين

۱۰/۴۵ از همان آغاز نقشه ی چهار ساله، بیت العدل اعظم در نظر داشته اند که فرایند آموزشی به حرکت آمده، و فعالیت های منتج از آن، باید به روی اجتماع بزرگ باز باشد و به عنوان وسیله ای برای تبلیغ امرالهی عمل کند. در این راستا، بیت العدل اعظم در مکتوبی مرقوم از جانب ایشان، مورخ ۸ می ۱۹۹۷، محفل روحانی ملی بلغارستان را تشویق فرمودند بعضی از فعالیت های مؤسسه ی خود را به روی غیر بهاییان باز بگذارد؛ همچنین اظهار داشتند "این دوره ها، علاوه بر جذب نفوس اندیشمند به امرالهی، می توانند وسیله ای باشند برای تعمیق آنان در امرالله و افزایش تعداد پیروان وفادار حضرت بهاءالله در کشور شما."^{۱۳۰} در واقع، عنایت به کل عالم انسانی و رشد روحانی آن، روح فراخوان بیت العدل اعظم از عالم بهایی برای تمرکز توجهش به پیشرفت جریان دخول افواج مقلبین بوده است. آن مرجع مصون، هنگام اعلان نقشه ی چهار ساله، نوشتند "جامعه باید حسّ مسئولیت و مأموریت بیابد و محفل نیز باید از این نقش خود آگاهی روزافزون حاصل کند که مجرای جریان فیض الهی نه تنها برای اهل بهاء، بلکه برای مردم همه ی روستاها، شهرک ها، و شهرهای بزرگی است که در حوزه ی مسئولیت آن قرار دارند."^{۱۳۱}

۱۱/۴۵ هرچند در بازگشایی ابواب جامعه ی بهایی به روی اجتماع بزرگ، پیشرف قابل ملاحظه ای حاصل شده است؛ اما نظرگاه جامعه نسبت به نفوسی که به امر حضرت بهاءالله اقبال ننموده اند، همچنان محتاج اصلاح مداوم است. به نظر می رسد تمایلی طبیعی موجود است که میان "ما" و "آن ها" جدایی بیفکند. مکتوبی، مورخ ۲۷ آپریل ۲۰۰۴، خطاب به یکی از مؤمنین، اهل بهاء را متذکر می دارد اجازه ندهند انتظارانشان موانعی غیرضروری در برابر مردم ایجاد کند:

۱۲/۴۵ «از مطالعه ی دقیق پیام های مربوط به نقشه ی پنج ساله به وضوح مستفاد می گردد که بیت العدل اعظم از یاران نخواستۀ اند در مساعی خود برای جذب نفوس به امرالهی، از همه ی فعالیت های جاری، به جز جلسات دعا، کلاس های اطفال، و حلقه های مطالعه، صرف نظر کنند. از طریق فعالیت های متنوع، از جمله، بیوت منظم تبلیغی، باید به طالبان حقیقت کمک کرد به مرحله ای برسند که مشتاقانه به امرالله اقبال نمایند و ساعیانه به جامعه ی بهایی بپیوندند. اما، از آن مطالعه، به همان اندازه نیز معلوم می شود که فعالیت های اساسی نقشه، در حال اثبات آنند که در هر جایی، وسایلی عالیۀ در دست دوستانند تا با آن، دایره ی تأثیر خود را وسعت دهند و پیام حضرت بهاءالله را با تعدادی فزاینده از نفوس متعلق به اقشار مختلف اجتماع در میان بگذارند. به علاوه، در هر جایی که چنین دیدگاه بازی در میان یاران موجود بوده، تفاوت میان آنان که رسماً تسجیل شده اند و آنان که به امرالله نزدیک گشته اند، تعیین کننده ی میزان درگیریشان در این فعالیت های اساسی نبوده است. بخصوص، تجارب حاصل از اطراف عالم نشان می دهد بسیاری از متحریان، گرچه یقیناً نه تمامی آنان، فرصت مطالعه ی دوره های متوالی را غنیمت می شمارند و در خدماتی مثل برگزاری جلسات دعا و برپایی کلاس های اطفال در منازلشان، که به حیات جامعه ی بهایی کمک می کند، شرکت می نمایند. این گونه مشارکت ها، اغلب وسیله ای بوده است برای تأیید نهایی امرالله و ابراز ایمان رسمی آن ها. بنا بر این، باید با دقت، انتظارات خود را مهار کنیم مبدا محدودیت هایی را بر نفوس مستعدۀ اعمال نماییم که در واقعیت ممکن است اصلاً وجود نداشته باشند.»^{۱۳۲} (ترجمه)

^{۱۳۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۸ می ۱۹۹۷، خطاب به محفل روحانی ملی بلغارستان

^{۱۳۱} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۱۳۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۷ آوریل ۲۰۰۴، خطاب به یکی از مؤمنین

۱۳/۴۵ مؤمنان تشویق می شوند به جای این که مردم را "غیر بهایی" بخوانند، "هرشخصی را که مجذوب تفحص در تعالیم حضرت بهاءالله می شود"، جایی در امتداد "مسیر بی پایان جستجوی روحانی"^{۱۳۳} در نظر گیرند. مکتوبی مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۴ می ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی قزاقستان، به میزانی که لازم است این نحوه ی تفکر، بر رویکرد ما به مسئله ی تبلیغ تأثیر بگذارد، اشاره می نماید:

۱۴/۴۵ « امیدبخش ترین نکته ی لازم به ذکر، نقشه هایی است که برای تشکیل شش گروه، بعضی مرکب از اعضای يك خانواده، در نظر گرفته اید که قرار است با دوستان و همسایگان و بستگان خود تماس برقرار نمایند. این گروه ها قطعا به طور منظم کار خواهند کرد تا تعدادی روبه فزونی از متحریان به دوره های متوالی مؤسسه وارد شوند و عشق و علاقه ی مشارکت در فعالیت های اساسی به همراه اعضای خانواده ها و دوستانشان در آنان پدید آید. روابط صمیمانه ای که میان اعضای گروه ها و شرکت کنندگان در دوره ها ایجاد می شود تصمیم و توانایی افراد اخیر را برای تماس با نفوس دیگر و کمک به آنان که به نوبه ی خود به پاخیزند و به فعالیت های خدماتی مشغول گردند تقویت خواهد کرد. به این طریق، جمع کوچکی از مؤمنین می تواند تا حد زیادی تأثیرات روحانی مؤسسه را گسترش دهد و برای توسعه ی سریع جامعه، اساسی مستحکم مستقر سازد.»^{۱۳۴} (ترجمه)

۱۵/۴۵ به نظر می رسد موضوع محوری این طرز تفکر، نگرشی است که بهاییان نسبت به تبلیغ امرالله دارند. بیت العدل اعظم فرموده اند "اهل بهاء باید تعالیم حضرت بهاءالله را آزادمنشانه و بدون قید و شرط، به عالم انسانی عرضه دارند، به نحوی که مردم بتوانند آن ها را برای حل و فصل مسائل میرم موجود به کار برند و اوضاع خود را، هم از لحاظ مادی و هم روحانی، بهبود بخشند."^{۱۳۵} همین حالت ارائه و اعطاء است که حضرت ولی امرالله به آن اشاره دارند:

۱۶/۴۵ « ما باید همانند چشمه سار بهاری باشیم که همواره خود را از آنچه داراست تهی می سازد؛ و پیوسته نیز از منبعی غیبی سرشار می گردد. سرّ حیات حقیقی، اعطاء مداوم به خاطر خیر هموعان است؛ که بدون ترس از فقر و مسکنت، و متکی به فیوضات لایتناهی منبع لایزال کل خیر و کل غنا باشد.»^{۱۳۶} (ترجمه)

۱۷/۴۵ چنین می نماید که حالت اعطاء، خصلتی ضروری از برنامه های فشرده ی رشدی است که همچنان هدف یادگیری در طول سنوات آتی خواهد بود. در قلب این برنامه ها، تحقق این حقیقت نهفته است که امرالهی فقط برای بهاییان نیست؛ بلکه برای کل مردم جهان است:

۱۸/۴۵ « احبایی که در این برنامه ها (منظور برنامه های فشرده ی رشد است - م) شرکت می کنند، باید همواره به یاد داشته باشند که هدف از همه ی این اقدامات، تأمین ابلاغ تعالیم حضرت بهاءالله به عامّه ی مردمان است تا به برکت آن تعالیم بتوانند پیشرفت های مادی و روحانی بیشتری

^{۱۳۳} بیت العدل اعظم، مجموعه ی "دین واحد"، مورخ ۲۰۰۵، ص ۵۲

^{۱۳۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۴ می ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی قزاقستان

^{۱۳۵} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۷ آوریل ۱۹۹۸، خطاب به دفتر توسعه ی اقتصادی و اجتماعی

^{۱۳۶} حضرت ولی امرالله، مندرج در مجله ی اخبار بهایی (انگلیسی) شماره ی ۱۳، مورخ سپتامبر ۱۹۲۶، ص ۱

داشته باشند. تعداد کثیری از مردم جهان آماده اند و در واقع مشتاقانه منتظر دریافت فیوضاتی هستند که فقط حضرت بهاءالله می توانند به آنان ارزانی دارند، فقط کافی نیست که خود را در ساختن جامعه ی جدیدی که پیش بینی فرموده اند متعهد سازند^{۱۳۷}. با یادگیری نحوه ی منظم ساختن فعالیت های وسیع تبلیغی، جوامع بهایی بهتر خواهند توانست به این انتظار پاسخ گویند و نمی توانند از کوشش و فداکاری لازم خودداری نمایند.»^{۱۳۸} (ترجمه ی رسمی)

^{۱۳۷} ترجمه ی این جمله، با توجه به متن اصلی انگلیسی، باید به این صورت باشد: «تعداد کثیری در میان مردم جهان آماده ی دریافت، و در واقع مشتاق فیوضاتی هستند که فقط حضرت بهاءالله می توانند به آنان ببخشند؛ البته هنگامی که آنان خود را وقف ساختن اجتماع جدیدی کرده باشند که آن حضرت پیش بینی فرموده اند.»

^{۱۳۸} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

یادگیری دسترسی به جمعیت های مستعد (پذیرا)

۱/۴۶ بیت العدل اعظم در پیام ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، به مؤثر بودن الگوی رشدی که از طریق تزايد فعالیت های اساسی در میان احبا و بستگان و دوستانشان حاصل شده، اشاره نموده و ادامه می دهند:

۲/۴۶ «در بسیاری از مناطق جهان وارد کردن تعداد کثیری از افراد در ظل شریعة الله کاری دشوار نبوده است. بنا بر این مایه ی امیدواری است که در بعضی از مجموعه ها (کلاسترها) که توسعه و تکامل بیشتری دارند، طرح هایی که برای اقدامات امری با دقت تنظیم شده به برنامه ی خدمات جاری اضافه می گردد و سبب می شود به جماعاتی که آمادگی دارند دسترسی پیدا شود و میزان رشد و توسعه به سطحی بالاتر ارتقاء یابد. این قبیل طرح ها به اقدامات فردی تبلیغی که رو به افزایش است، سرعت و شدت بیشتری می بخشد.»^{۱۳۹} (ترجمه ی رسمی)

۳/۴۶ در این رابطه، برای یکی از محافل ملیه توضیح داده شده "به طور کلی، تمرکز بر جمعیت های پذیرا، یکی از رویکردهای نقشه ی پنج ساله برای تسریع جریان رشد است."^{۱۴۰} بیت العدل اعظم، در فرصت های متعدده اهمیت تمرکز بر جمعیت های مستعد از طریق روش ها و روال های مناسب را مورد تأکید قرار داده اند. چارچوب پیام نقشه ی پنج ساله نیز نوعی جدید از برخورد با این مسئله را به محافل ملیه گوشزد می نماید. در مکتوبی مورخ ۲۰ مارس ۲۰۰۲، محفل ملی اطریش هدایت شد به يك کلاستر با اقلیتی مستعد، توجه مخصوص مبذول دارد:

۴/۴۶ «چالش مهم فراروی شما، تضمین این است که يك یا دو مورد از کلاسترهای اطریش به سطحی برسند که بتوانند برنامه های فشرده ی رشد را آغاز کنند. این مسئله بیش از هر چیز، مؤسسه ی آموزشی کشور شما را كمك خواهد کرد به مرحله ای پیشرفته تر نایل شود و توان آن را بیابد که طی دوره های متوالی، درصد بالایی از افراد را تا درجه ای تربیت کند که به عنوان آموزشگر یا راهنما وارد عمل شوند و تعداد حلقه های مطالعه ی موجود در کلاستر منتخب را افزایش دهند. با توجه به آمادگی پذیرشی که در گذشته، بعضی از اقلیت های اطریشی، مثلاً ترک ها، نشان داده اند، بسیار مناسب است که حد اقل، يك کلاستر با جمعیتی بزرگ از این دست را انتخاب کنید.»^{۱۴۱} (ترجمه)

۵/۴۶ البته هر کلاستری حائز خصایص جامعه شناختی و آماری متفاوتی است و غالباً گروه های نژادی و اجتماعی مشخصی را شامل است. نظر بر این است که وقتی در يك کلاستر فرایند مؤسسه به خوبی مستقر شد، فعالیت ها "به سمت مرحله ی دستیابی به جمعیت های مستعد جهش" ^{۱۴۲} خواهد کرد. برای مثال، بیت العدل اعظم در مکتوبی مرقوم از جانب ایشان، مورخ ۵ آگوست ۲۰۰۴،

^{۱۳۹} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، خطاب به بهاییان عالم

^{۱۴۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۸ می ۲۰۰۴، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا

^{۱۴۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۰ مارس ۲۰۰۲، خطاب به محفل روحانی ملی اطریش

^{۱۴۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۸ می ۲۰۰۴، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا

خطاب به محفل ملي كانادا، ابراز اميدواري كردند برنامه ي فشرده ي رشد جاري در ونكور، از پذيرشي كه جمعيت چيني نژاد نشان داده اند، حد اكثر استفاده را بنمايد:

۶/۴۶ «مسلماً محفل شما تا كنون به اين فكر افتاده است كه چگونه به بهترين وجه، منابع خود را در مسير موفقيت به كار گيرد. بيت العدل اعظم اميدوارند در پي گيري اهداف تبليغي نقشه ي پنج ساله، فعالانه، از اين قابليت استفاده شود. در جاهايي كه كلاسترها تا درجه ي آمادگي براي تعهد چالش يك برنامه ي فشرده ي رشد پيشرفت کرده اند، هيچ چيز به اندازه ي فتح باب وسيع به روي اقليتي مثل كانادايي هاي چيني تبار نويد بخش نيست. استفاده از اين فرصت، مستلزم عدول عمده از رويكردي تدريجي است كه در مراحل اوليه ي رشد با نيازهاي كلاسترها متناسب بوده است.

۷/۴۶ بيت العدل اعظم مطمئنند با تشويق شما، شوراي منطقه اي توان اين را خواهد يافت تا برنامه ي فشرده ي رشدي طراحي كند شامل فعاليت هايي كه بر رفع نيازهاي ويژه ي جامعه ي چيني تبار ونكور متمرکز باشد. سواي به كارگيري تمايل مشفقانه ي آقاي...براي كمك، حكيمانه خواهد بود كه شورا در زمينه ي ساير منابع انساني، مواد تبليغي، و پيش نهادهاي عملي، با لجنه ي امري چيني تباران هم تماس بگيرد.»^{۱۴۳} (ترجمه)

۸/۴۶ همان گونه كه از فقره ي فوق بر مي آيد، توفيق در فعاليت هايي كه براي جذب جمعيت هاي مستعده به امرالهي صورت مي گيرد، تا حدّي، موكل به توانايي مربياني است كه بتوانند پيام الهي را به نحوي مناسب عرضه كنند. بنا بر اين، نقش مؤسسه در اين زمينه بسيار حياتي است. بيت العدل اعظم هدايت نموده اند "يكي از اهداف اصلي تأكيدات اخير روي ايجاد مؤسسات آموزشي، افزايش توان افراد است براي تبليغ مؤثر امر الهي."^{۱۴۴} فرازي از پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانويه ي ۲۰۰۱، رابطه ي ميان آموزش و تبليغ را بيشتر توضيح مي دهد:

۹/۴۶ «با قوت گرفتن كار مؤسسات آموزشي، اكنون در همه جا بايد توجه به كوشش هاي منظم در تبليغ معطوف گردد. رساله اي كه اخيراً تحت عنوان "مؤسسه ي مشاورين" ارسال شده، به وظيفه و نقشي كه اعضاي هيأت معاونين و مساعدينشان در كمك به احبا در رويارويي در امر خطير تبليغ چه در سطح ابتكار انفرادي و چه در سطح كوشش هاي گروهي دارند اشاره شده است. با پيشرفت در درس مؤسسه ي آموزشي افراد نه تنها بر عمق معلومات امري خود مي افزايند، بلكه بينش و مهارت هاي لازم براي خدمت را نيز كسب مي كنند. بعضي از دروس مخصوص تبليغ، بيشتر به جنبه هاي كلي تبليغ مي پردازند. برخي ديگر با توجه و استفاده از تجربه هاي تبليغي احبا انواع طرقي را كه مي توان به وسيله ي آن پيام حضرت بهاءالله را به سطوح و طبقات مختلف اجتماع ارائه داد، مطرح مي كنند. جريان آميختن قيام عملي به تبليغ و فراگيري و كارآموزي، باعث مي شود كه جوامع بهايي مستمراً از موهبت وجود مبلغان كارآمد و شايق بيش از پيش برخوردار شوند.»^{۱۴۵} (ترجمه ي رسمي)

^{۱۴۳} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۵ آگوست ۲۰۰۴، خطاب به محفل روحاني ملي كانادا

^{۱۴۴} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۳۱ اکتبر ۲۰۰۲، خطاب به يكي از مؤمنين

^{۱۴۵} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانويه ي ۲۰۰۱، خطاب به كنفرانس مشاورين قاره اي

۱۰/۴۶ این فقره اشعار می دارد با حصول تجربه در دسترسی به یک جمعیت معین، یادگیری حاصل می تواند به گونه ای دروه هایی که مؤسسه ی آموزشی ارائه می دهد تنظیم گردد. وقتی نفوس فراينده ای در دوره های متوالی شرکت می کنند و علم و آگاهی، بصیرت روحانی، و مهارت و توانایی مورد نیاز برای جذب افراد آن جمعیت به امرالهی را کسب می نمایند، فعالیت های تبلیغی زیاد می شود، تسجیل نفوس افزایش می یابد، و یادگیری بیشتری حاصل می شود که می توان دو باره آن را در دروس دوره ها گنجانید. به همین دلیل است که سند "مؤسسات آموزشی"، صادر در سال ۱۹۹۸، بیان می دارد: "آموزش و تبلیغ دو فرایند موازیند که در یکدیگر تأثیر متقابل دارند."^{۱۴۶}، "دوره های آموزشی شوق و شور مؤمنین برای تبلیغ را افزایش داده، به آنان کمک می نماید مهارت های لازم را کسب کنند؛ و تجارب حاصل در میدان تبلیغ نیز در محتواهای مستمراً رو به بهبودی دوره های آموزشی منعکس می گردد."^{۱۴۷}

۱۱/۴۶ بنا بر این، چنین دوره هایی انعطاف پذیر را می توان به گونه ای نوشته ای نگارین از تجربه ی متکامل جامعه ی بهایی در ابلاغ پیام حضرت بهاءالله در نظر گرفت. آن ها می نمایند که جامعه چه می کند و چه فرامی گیرد. آن ها، هم آگاهی حاصل از اقدام جمعی و هم نتایج حاصل از آن را منظم و مرتب می نمایند. تصور می شود در سال های آتی، با تشدید تلاش ها برای دستیابی به جمعیت ها و گروه های اجتماعی گوناگون از طریق برنامه های رشد، مساعی عظیمه ای متوجه ایجاد شاخه های تکمیلی دروس خواهد شد. مکتوبی مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ جون ۲۰۰۲، بر نیاز به چنین شاخه هایی تأکید می ورزد:

۱۲/۴۶ «بیت العدل اعظم در پیام مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، دروه های متوالی اصلی مؤسسه را به تنه ی درخت و دروه های دیگر را به شاخه هایی که از آن می روید تشبیه نمودند. به موازات ظهور دوره های شاخه ای در برخی برنامه ها در جهت رفع بعضی نیازهای ویژه ی آموزشی، بروز درجاتی از تنوع قابل تصور است. از آنجایی که محتوای مؤثر این دوره ها به میزان یادگیری و تجربه ی حاصل در میدان عمل بستگی دارد، طراحی و تدوین آن ها ضرورتاً فرایندی تدریجی است.»^{۱۴۸} (ترجمه)

۱۳/۴۶ اما همان گونه که در پیام ۹ ژانویه توضیح داده شده است، برای افزایش تحرك تبلیغ، فقط آموزش کافی نیست:

۱۴/۴۶ «بدیهی است که کارآموزی (آموزش) به خودی خود الزاماً تحرکی خاص در فعالیت های تبلیغی به وجود نمی آورد. در همه ی رشته های خدمت، احبا به تشویق مداوم نیازمندند. انتظار می رود که اعضای هیأت معاونت و مساعدین آنان مخصوصاً به این که چگونه می توان ابتکار فردی را بخصوص در ارتباط با تبلیغ پرورش داد ببیندیشند. وقتی کارآموزی و تشویق مؤثر واقع می شود، جوّی برای توسعه به وجود می آید که احبا در آن به وظیفه ی تبلیغی خویش چون نتیجه ای طبیعی از ایمان به حضرت بهاءالله می نگرند. "این نفوس"، چنان که آرزوی حضرت عبدالبهاء است، مشاغل انوارند و "شب و روز آرام نگیرند... و اوقات را صرف نشر نفاتح الله کنند و ازمان را وقف اعلائی

^{۱۴۶} سند "مؤسسه ی آموزشی" (متن انگلیسی)، ص ۵

^{۱۴۷} همان

^{۱۴۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، ۲۶ جون ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

کلمه الله." دل هایشان چنان به نار محبت الله بر می افروزد که هر کس با نزدیک شدن به آن ها حرارت آن را احساس خواهد کرد. این نفوس می کوشند تا با قلبی پاک و با فروتنی و از خود گذشتگی و با ایقان و شجاعتی که منبعث از اعتماد و توکل به خداوند است، وسائط نشر نفحات روحانی گردند. در چنین جوّی (فرهنگی)، تبلیغ امر الهی شور و هیجان حاکم بر حیات احبا خواهد بود و ترس را در آن راهی نیست. پشتیبانی متقابل، تعهد به یادگیری، ارزش گذاشتن بر انواع گوناگون فعالیت های تبلیغی، معیارهای حاکم بر آن جوّ هستند.^{۱۴۹} (ترجمه رسمی)

۱۵/۴۶ واضح است که در این زمینه همچنان کارهای زیادی باقی است که باید انجام گیرد. در حالی که در سال های اخیر، تعدادی از جمعیت ها شایسته ی توجه خاص تشخیص داده شده اند، جامعه ی بهایی هنوز از لحاظ انتظام بخشیدن به علم و دانشی که از راه تبلیغ امرالله در این جمعیت ها حاصل کرده است، در مراحل ابتدایی قرار دارد. در پیام رضوان ۱۹۹۶ خطاب به پیروان امر حضرت بهاءالله در قاره ی اروپا آمده است که این جمعیت ها، "سامی ها (Sami) و مردمان دیگری را که در نواحی قطبی و نیمه قطبی شمالی زندگی می کنند"، همچنین سکنه ی "جزایر دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس و دریای شمال" و نیز "مردم رومانی را که پذیرشی والا از پیام حضرت بهاءالله نشان داده اند"^{۱۵۰} شامل می شود. عرب نژاد های آمریکای شمالی نیز تشویق شده اند در کلاسترهای خود بر "جذب نفوس از میان جمعیت عرب ها"^{۱۵۱} متمرکز شوند و محفل ملی ایالات متحده ی آمریکا هدایت شده است که در میان جمعیت مسلمان، کردها و افغان ها، حائز استعداد مخصوص به نظر می رسند.^{۱۵۲} در سال ۲۰۰۲ از محفل ملی اوگاندا خواسته شد به نشر "روح تعالیم مبارکه در میان نفوس طالب و پذیرا"^{۱۵۳} ی اردوگاه آوارگان سودانی مستقر در بخش شمالی کشور مساعدت کند. جوانان بهایی هم ترغیب گشته اند "در مدارس،...دانشگاه ها و محیط های کاری، در جستجوی نفوس مستعد"^{۱۵۴} باشند. در همین راستا، پیام رضوان معهد اعلی، خطاب به پیروان امر حضرت بهاءالله در آمریکای لاتین و حوزه ی کارائیب، توجه را به این موضوع معطوف می دارد که:

۱۶/۴۶ «...جوّ تتبع و تحقیق غالبی که بعد از طغیان ایدئولوژیک سال های اخیر، در میان رهبران و نیز توده های مردم کشورهای شما بروز کرده، حائز اهمیت ویژه است. به خصوص، دو قشری از اجتماع که به طرقی متفاوت تحت تأثیر این طغیان قرار گرفته، تشنه ی آب زلال و حیات بخش ظهور حضرت بهاءالله هستند، از یک جهت، معلمان دستگاه آموزش و پرورش ملی و از جهت دیگر، دانشجویان و اساتید دانشگاه ها هستند. از لحاظ تاریخی، هر دو گروه، نفوذ گسترده ای بر جوامع شما داشته اند؛ و اگر بتوانید به طور منظم به تبلیغ آنان اقدام نمایید، مطمئناً ثمرات باهظه ای به بار خواهد آورد.»^{۱۵۵} (ترجمه)

^{۱۴۹} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۱۵۰} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۶ (۱۵۳ بدیع)، خطاب به بهاییان قاره ی اروپا

^{۱۵۱} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۲ جون ۲۰۰۵، خطاب به کنفرانس احبای عرب زبان

^{۱۵۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۸ می ۲۰۰۴، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا

^{۱۵۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۵ مارس ۲۰۰۲، خطاب به محفل روحانی ملی اوگاندا

^{۱۵۴} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۱۰ آوریل ۲۰۰۳، خطاب به کنفرانس جوانان شورای منطقه ای ایالات غربی آمریکا

^{۱۵۵} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۶ (۱۵۳)، خطاب به بهاییان آمریکای لاتین و حوزه ی کارائیب

۱۷/۴۶ موارد مذکور، فقط معدودي از جمعيت هايي هستند كه گمان مي رود در سال هاي آتي، همچنان كه جامعه ي بهايي هدف دخول افوج مقلين را تعقيب مي نمايد و به تلاش هاي خود در جهت "ايجاد ارتباط نزديك تر در بين نژادهاي گوناگون عالم انساني"^{۱۵۶} ادامه مي دهد، توجه جدّي اين جامعه را به خود معطوف خواهند كرد.

^{۱۵۶} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۱۰ ژانويه ي ۲۰۰۲، خطاب به بهاييان عالم

یادگیری کاربرد منظم قوه ی ابتکار و مشارکت در اقدام جمعی

۱/۴۷ بیت العدل اعظم بیان داشته اند که "قدرت اقدام بدایتاً متعلق به کلیه ی مؤمنین است. این قدرت در سطح ابتکار فردی و نیز در سطح اراده ی جمعی تجلی می یابد."^{۱۵۷} "اگر قرار است امر الهی هدف حضرت بهاءالله را برای نوع بشر محقق سازد،" باید توجه را معطوف داشت به "فوران قدرت از هر دوی این سطوح"^{۱۵۸} در پرتو همین امر، بیت العدل اعظم اظهار داشته اند "این وظیفه و حق ویژه ی فرد است که در تبلیغ امرالله و کسب درکی عمیق تر از مقصد و ملزومات آن"^{۱۵۹} پیش گام باشد. آن مرجع همچنین بیان داشته اند "به موازات کاربرد این حق ویژه، ضرورت مشارکت فرد در مساعی جمعی، مانند برنامه ها و کارهای جامعه، مطرح است."^{۱۶۰}

۲/۴۷ در آغاز نقشه ی چهار ساله، پیام رضوان ۱۹۹۶، نقش فرد را در امور امری چنین بیان داشت:

۳/۴۷ «نقش و وظیفه ی فرد در خدمات امری حائز اهمیتی بی نظیر است. فرد است که روح ایمان را که اساس موفقیت در اقدامات تبلیغی و توسعه و پیشرف جامعه است زنده و نباض نگاه می دارد. از حکم حضرت بهاءالله که فرد مؤمن را موظف می سازد به تبلیغ امر مبارکش پردازد مفرد نیست و نمی توان آن را به یکی از مؤسسات امری محول نمود و هیچ یک از آن مؤسسات نیز نمی تواند این وظیفه را بر عهده گیرد. تنها فرد بهایی است که می تواند استعدادهایی را که مشتمل بر توانایی استفاده از ابتکارات شخصی، اعتنام فرصت ها، ایجاد روابط دوستانه با دیگران، معاشرت و مصاحبت با سایرین، برقرار ساختن ارتباط با مردمان، جلب همکاری سایرین در خدمات مشترک امری و اجتماعی، و بالاخره اجرای تصمیمات متخذه به وسیله ی هیأت ها و تشکیلات امری است به کار گیرد. این وظیفه ی فرد بهایی است که "به جمیع وسایل ممکنه متشبث شود و طرق مختلفه را به کمال دقت مورد مطالعه قرار دهد تا به جلب افکار و حفظ علایق و تحکیم و تقویت ایمان نفوسی که دخولشان را در ظل امرالله طالب و الحاقشان را به جامعه ی اسم اعظم شایق و آرزومند است توفیق یابد" (ترجمه)

۴/۴۷ فرد بهایی برای حداکثر استفاده از قابلیت (برای بهینه سازی کاربرد این توانایی ها - م) به عشقی که به حضرت بهاءالله دارد، و به قوه ی عهد و میثاق، و به نیروی محرکه ی دعا و مناجات، و به الهامات و تعلیماتی که از مطالعه ی نصوص مبارکه حاصل می گردد، و بالاخره به قوای تقلیب کننده ای که در اثر کوشش در انطباق رفتار با احکام و اصول الهی در روح و وجدانش ایجاد می شود، متکی و متوسل می گردد. علاوه بر این ها، به فرد بهایی که موظف به تبلیغ امرالله است این استعداد عطا شده که جاذب تأییداتی باشد که حضرت بهاءالله مؤکداً وعده فرموده اند: "تالله الحق من

^{۱۵۷} سند "موسسه ی مشاورین" (انگلیسی)، ص ۱۹

^{۱۵۸} همان

^{۱۵۹} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۵ (۱۵۲)، خطاب به بهاییان عالم

^{۱۶۰} همان

يفتح اليوم شفته في ذكر اسم ربه، لينزل عليه جنود الوحي عن مشرق اسمي الحكيم العليم و ينزلن عليه اهل ملاء الاعلي بصحائف من النور." (مضمون بيان مبارك به فارسي، مرقوم از روي متن انگليسي: هرکس امروز لبانش را بگشاید و نام پروردگارش را بر زبان راند، لشکریان الهام الهي از آسمان نام عليم و حکيم من بر او نازل خواهند شد. اهل ملاء اعلي نیز در حالي که هر يك جامي بلورين و نورين با خود حمل مي نمايند، بر او فرود خواهند آمد.) (تذکر: در ترجمه ي بيان مبارك به انگليسي، گويا کلمه ي صحائف، صحائف، به معني جام ها، خوانده شده و به chalice برگردان گشته است.)

۵/۴۷ حضرت ولي امرالله ضرورت قطعي اقدام و ابتکار فردي بهايان را مورد تأکيد قرار داده و توضيح فرموده اند که بدون پشتيباني "صميمانه و مستمر و سخاوتمندانه ي" افراد، هر اقدام و هر نقشه ي محفل روحاني ملي "محکوم به شکست" است و "مانع و رادعي" در راه حصول مقصود نقشه ي ملکوتي مرکز ميثاق ايجاد مي شود. به علاوه، تأييدات حضرت بهاءالله "از هر فردي که بالمآل در قيام به انجام وظيفه ي خود قصور ورزد سلب خواهد شد." (ترجمه) بنا بر اين در مرکز و مدار هر پيشرفتي، فرد قرار گرفته است که قدرت اجرايي را در دست دارد و تنها فرد است که مي تواند از طريق اقدام و ابتکار شخصي آن را به جريان اندازد. در باره ي احساس عدم لياقت که بعضي اوقات مانع از قيام و اقدام افراد مي شود در يکي از توقيعات مبارکه ي حضرت ولي امرالله توصيه شده است که "علت عمده اي را که متذکر شديد عدم جرأت و ابتکار از طرف افراد و احساس حقارت است که مانع مي گردد که با مردم مذاکره نمايند. دقيقاً همين نقاط ضعف است که ياران بايد بر آن ها فايق ايند. زيرا چنين احساسي نه تنها آنان را از اقدام باز مي دارد، بلکه في الواقع موجب مي شود که شعله ي ايمان در قلوبشان خاموش شود. فقط هنگامي که کليه ي احبائي الهي درک نمايند که هر يك از آنان قادر است در حد توانايي خود پيام الهي را ابلاغ نمايد مي توانند اميدروار باشند که به هدفی که مولاي عليم و مهربان برايشان تعيين نموده است نایل گردند... هر فرد بهايي بالقوه مبلغ امرالله است. فقط کافي است آنچه را خداوند به او عطا فرموده به کار ببرد و بدین ترتيب ثابت نمايد که به رسالت خود وفادار است." (ترجمه)» (ترجمه ي رسمي)

۶/۴۷ بيت العدل اعظم، دو سال بعد از شروع نقشه، در رضوان ۱۹۹۸، برآوردي از ميزان پيشرفت به عمل آوردند. در آن زمان، اکثريت ممالک هنوز درگير توسعه ي توان آموزشي مورد نيازي بودند که در آغاز نقشه براي افزايش نيروي انساني تأکيد شده بود. در همين عرصه بود که پيام رضوان بر نياز به آموزش و آماده سازي مؤمنين براي مقابله با چالش هاي رودروي خود تأکيد نهاد:

۷/۴۷ «به منظور تکامل منظم جامعه، از جمله وظيفات مؤسسات بهايي آن است که رويه و ترتيب خاصي براي پرورش نيروي انساني اتخاذ نمايند تا افراد احبا از قديم و جديد بتوانند معلومات و توانايي لازم را براي توسعه و تحکيم مداوم جامعه کسب کنند. براي اين منظور تأسيس مؤسسات آموزشي ضروري است؛ زيرا اين مؤسسات مراکزي هستند که به وسيله ي آن ها تعداد کثيري از افراد مي توانند توانايي تبليغ امر و اداره ي امور امري را کسب و يا تکميل نمايند. وجود اين مؤسسات مؤيد اهميت معارف امري و منشاء نيرو و توان براي تقويت جامعه ي بهايي و حيات بهايي افراي است که جامعه را تشکيل مي دهند.»^{۱۶۱} (ترجمه ي رسمي)

^{۱۶۱} پيام بيت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۸ (۱۵۵)، خطاب به بهاييان عالم

۸/۴۷ به این طریق، در چند سال باقی نقشه، مشارکت در دوره های مؤسسه ی آموزشی به احبا کمک می کرد توانایی مورد نیاز خود را برای پاسخ گویی به ضرورت های نقشه افزایش دهند. بیت العدل اعظم در سند "مؤسسه ی مشاورین" توضیح دادند که در فرایند تقویت افراد احبا، نقش اعضای هیأت های معاونت نیز به همان اندازه حائز اهمیت است:

۹/۴۷ « برانگیختن ابتکارات فردی یکی از وظایف فوق العاده مهم اعضای هیأت معاونت است؛ وظایفی که می توانند با کمک مساعدینی انجام دهند که با دقت انتخاب کرده، آموزش می دهند و به پرورش آن ها اقدام می کنند. این کار مستلزم تشویق احبا و احیای ارزش باسلان امر مبارک، و تأکید و توجه به اهمیت متجلی ساختن شکوه و عظمت تعالیم الهی در حیات روزمره است. این امر مستدعی تقاضاهای خالصانه و مؤثر از احبا است تا به طور مداوم موجب و موجد اتحاد و اتفاق شوند، نفوس مسعده را به امر الهی جذب نمایند، آن ها را تعلیم دهند، ایمانشان را تقویت کرده، آنان را به ساحل ایقان رهنمون گردند. این امر مستلزم ایجاد اعتماد و تبدیل خوف و تردید به شهامت و استقامت است. در این طریق، لازم است که اعضای هیأت معاونت و نیز نفوسی که این هیأت به آن ها خدمت می کند، ضعف خود را فراموش کنند و به تأییدات الهیه اتکال نمایند. مضافاً لازم است احبا را در مجهوداتشان در ایجاد و توسعه ی کفایت و قابلیت خدمات مؤثر، همراهی نمایند.

۱۰/۴۷ نقش مؤسسات آموزشی در توسعه ی این قابلیت را نمی توان قلیل شمرد. اعضای هیأت معاونت باید از این وسیله ی نیرومند برای تبدیل پذیرش منفعلانه امر مبارک به شور و شوق تبلیغ استفاده کنند. همزمان با ایجاد اشتیاق، باید به هدایت آن در مجاری مساعی و مجهودات سیستماتیک مساعدت کنند. در متن این اقدام سیستماتیک است که پرورش ابتکار فردی سالم و ارتقاء عمل متحد جمعی، دو هدف تکمیلی را تشکیل می دهد که پیوسته عضو هیأت معاونت باید به آن متوجه باشد.»^{۱۶۲} (ترجمه ی رسمی)

۱۱/۴۷ با آغاز نقشه ی پنج ساله در رضوان ۲۰۰۱، و دعوت به تشکیل جلسات دعا، کلاس های اطفال، و حلقه های مطالعه در کلاستر بعد از کلاستر، این فرایند تقویت روحانی به ثمر نشست و میزان مشارکت مؤمنان در فعالیت های امری به نحو چشم گیری افزایش یافت. در مکتوب مورخ ۲۲ آگوست ۲۰۰۲، مرقوم از جانب بیت العدل اعظم آمده است:

۱۲/۴۷ « فرهنگی در حال ظهور است که در آن گروه هایی از پیروان حضرت بهاءالله به همراه هم، در صدد جستجوی حقایق مودعه در تعالیم الهیه بر می آیند؛ آزادانه حلقه های مطالعه و جلسات دعا و کلاس های اطفال خود را بر روی دوستان و همسایگان می گشایند؛ و با اطمینان مساعی خود را متوجه نقشه هایی عملی می نمایند که در سطح کلاستر طراحی شده، رشد جامعه را هدفی مدیریت پذیر می سازد.»^{۱۶۳} (ترجمه)

۱۳/۴۷ بیت العدل اعظم در پیام مورخ ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، " قیام به فعالیت در سراسر جهان" را به موفقیت دوره های مؤسسه "در برانگیختن روح شجاعت و تهوّر لازم برای اجرای کارهای

^{۱۶۲} بیت العدل اعظم، سند "مؤسسه ی مشاورین" (ترجمه ی فارسی)، ص ۱۳
^{۱۶۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۲ آگوست ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین

متنوعی که هر مرحله از رشد کلاستر می‌طلبد^{۱۶۴} نسبت دادند. همچنین نوشتند "بخصوص، آنچه دلگرم‌کننده است مشاهده‌ی حسّی رو به رشد از ابتکارات فردی و تدبیر و کاردانی در عالم بهایی، همراه با جسارت و شجاعت است. فداکاری، شور و شوق، اعتماد، و سخت‌کوشی در زمره‌ی خصایص و فضایل است که وجه مشخصه‌ی یاران در هر قاره است."^{۱۶۵} همچنین این اطمینان غلبه داشت که الگوی رشد در حال ظهور در عالم بهایی، نتیجه‌ی ابتکار و اقدام فرد است. در یکی از رقاظم آمده است:

۱۴/۴۷ «با تأکیدی که در نقشه‌ی پنج ساله بر تزیید جلسات دعا، کلاس‌های اطفال و نوجوانان، و حلقه‌های مطالعه نهاده شد، یاران در سراسر جهان آموخته‌اند که چنین جلسات و کلاس‌هایی را در منازل خود یا در امکنه‌ی مناسب دیگر در محله‌ی خود تشکیل دهند.»^{۱۶۶} (ترجمه)

۱۵/۴۷ در بعضی جاها تأثیرات این اقدامات در حیات جامعه فوق‌العاده بوده است. در رقیمه‌ای دیگر می‌خوانیم "تزیید فعالیت‌های اساسی در نقشه‌ی پنج ساله، حیاتی بس نباض و پراهنراز به جامعه‌ی بهایی بخشیده است. در بعضی از کلاسترها، تمام شب‌های تقویم‌های احباء، با یک یا چند اقدام ابتکاری فردی پر شده است."^{۱۶۷}

۱۶/۴۷ آنچه لازم به توجه است این است که ابتکارات معموله توسط یاران در هر جایی، تابع بعضی ضوابط است؛ و از نوع فردگرایی عنان‌گسیخته‌ای نیست که اگر در جامعه‌ای غلبه یابد، به رهاسازی و در نهایت به رکود و ایستایی منتهی خواهد شد:

۱۷/۴۷ «جامعه‌ی بهایی... از همان روزهای آغازین از برکت یارانی متعهد، مبارز و فعال، چه در میان مؤمنین بومی و چه در جرگه‌ی مهاجرین خارجی، برخوردار بوده است. قوای نهفته‌ی این جامعه، بسیار عظیم بوده و خواهد بود. افسوس که بروز اختلاف مکرراً توسعه‌ی سالم جامعه را مختل کرده است؛ اختلافی که اغلب و در هر زمان، ناشی از سرسختی بعضی نفوس مؤمنه‌ای بوده که در باره‌ی مصالح ارجح جامعه نظریات متفاوتی داشته‌اند. به این ترتیب، خصیصه‌ای که می‌تواند در... منبع قدرت امرالله باشد، خیلی آسان و ساده، منشاء اختلاف گشته و مانعی بر سر راه پیشرفت آن شده است.»^{۱۶۸} (ترجمه)

۱۸/۴۷ ابتکارات فردی که وجه مشخصه‌ی نقشه‌ی پنج ساله بوده، با حسّ برتری طلبی نیز مناسبتی ندارد:

۱۹/۴۷ «همان‌گونه که مستحضرید، در دیانت ما، افراد مجازند در این زمینه (تبلیغ امرالله) در حدی معقول، ابتکار و نوآوری داشته باشند؛ و آزادند پیام حضرت بهاءالله را به هر طریقی که تناسب بیشتری با شرایط و مقتضیاتشان دارد عرضه نمایند. اما مشکلات وقتی ظاهر می‌شود که نظریات

^{۱۶۴} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانویه ۲۰۰۳، خطاب به بهاییان عالم

^{۱۶۵} همان

^{۱۶۶} مکتوب دارالانشاء، مورخ ۱۰ جولای ۲۰۰۵، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۱۶۷} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۱ جولای ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی محلی Guelph، از کشور کانادا

^{۱۶۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۶ مارس ۲۰۰۴، خطاب به یکی از محافل ملی

شخصی، راجع به روش یا رویکردی خاص، کلید موفقیت دیگران در مساعیشان ملحوظ می‌گردد؛ و این دریافتی است که در اغلب اوقات به مباحثات بی‌پایان منتهی شده، معمولاً نفوس را از عرصه‌ی عمل دور می‌سازد.»^{۱۶۹} (ترجمه)

۲۰/۴۷ در عرصه‌ی ابتکار و اقدام شخصی است که فرد می‌فهمد "اشتباه اجتناب ناپذیر است" و تمایل نشان می‌دهد "از اشتباهات خود چیز بیاموزد"^{۱۷۰}؛ زیرا به این طریق او، رابطه‌ی تنگاتنگ میان عمل و نظر را درک می‌کند:

۲۰/۴۷ «همانطور که می‌دانید، تأکید بیش از حد بر این نکته که مبلغ باید قبل از هر چیز خود را تبلیغ کند، می‌تواند به کاهش فعالیت‌های تبلیغی بینجامد؛ زیرا به این ترتیب، توجه روزافزون فرد متمرکز بر تکمیل شخصیت خود می‌شود. البته در آثار الهیه فقرات کثیره موجود است که از ما می‌خواهد تلاش روزانه مبذول داریم تا حیات درونیمان به طور فزاینده، تعالیم امرالله را منعکس سازد. همچنین بدیهی است که حالت درونی ما تأثیری مستقیم بر موفقیت مساعی تبلیغیمان دارد. اما همان آثار مبارکه نیز تصریح می‌کند هنگام ارائه‌ی پیام الهی، نباید به نقایص خود نظر نماییم؛ بلکه باید به قدرت تأییدات الهی اعتماد و اتکاء کنیم. لازم است مسئله‌ی اصلاح حیات درونی و رابطه‌ی آن با تبلیغ را در این عرصه‌ی وسیع‌تر نظاره‌ی نماییم. در این راستا، همچنین باید به خاطر داشته باشیم که همه‌ی اهل بهاء، با هر مقدار از کمالات روحانی مکتسبه، به تبلیغ امرالله فراخوانده شده‌اند. مضاف بر این، نفس عمل سهم کردن دیگران در کلام الهی، در تلطیف و تکمیل حیات درونی انسان تأثیری عمیق دارد.»^{۱۷۱} (ترجمه)

۲۲/۴۷ اما ابتکار و اقدام فردی، نه از یک حسّ اکراه‌آمیز وظیفه‌مندی، بلکه از اعماق وجود انسان و به گونه‌ی پاسخی به ندای الهی سرچشمه می‌گیرد:

۲۳/۴۷ «در سراسر این جهاد عظیم... اشتیاق به تبلیغ امرالله باید شما را به پیش راند. اجازه دهید مطالعه‌ی منظم آثار الهی شعله‌ی اشتیاق و انجذابتان را برافروزد. بگذارید کلماتش اندیشه‌هایتان را چنان شکل دهد که ضروری‌ترین وظیفه‌ی حیانتان را ابلاغ پیامش به دیگران بدانید.»^{۱۷۲} (ترجمه)

۲۴/۴۷ نیز ابتکار و اقدام فردی زاییده‌ی این باور است که ایمان همان معرفت قلبی و درونی است که به گونه‌ی عمل بیان می‌گردد:

۲۵/۴۷ «پس قیام کنید و تعدادی هرچه بیشتر از بستگان، دوستان، همسایگان و همکارانتان را به دوره‌های متوالی مؤسسه‌ی بخوانید و به آنان کمک کنید راه خدمت بپویند تا توسعه‌ی قابل توجه در جامعه‌ی بهایی حاصل و حفظ شود. اکنون زمان اقدام است...»

^{۱۶۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۰ فوریه‌ی ۲۰۰۳، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۱۷۰} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۶، خطاب به پیروان حضرت بهاءالله در اروپا

^{۱۷۱} یادداشت بیت العدل اعظم، مورخ ۹ آوریل ۱۹۹۶، خطاب به دار التبلیغ بین المللی

^{۱۷۲} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۶، خطاب به پیروان حضرت بهاءالله در آمریکای لاتین و حوزه‌ی کارائیب

۲۶/۴۷ با ایمان به حضرت بهاءالله که هر مؤمن وظیفه شناسی را روح می بخشد، موفقیت عاقبت تضمین خواهد شد. ایمان امری وجدانی است همراه با احساس این ضرورت که در گفتار و کردار ظاهر شود. تبلیغ امرالله این دو خصیصه (ایمان و عمل) را با هم ترکیب می کند. تلاش و تشویق شما به عنوان آموزشگر (تیوتر) می تواند در حضار حلقه ی مطالعه، روحیه ی ابتکار و تبعیت از نمونه ی عملی شما را بر انگیزد و به این ترتیب جریانی از نفوس مستعد مأمّن و مأوای خود را در امرالله بیابند. فرصت را از دست ندهید و نهایت سعی خود را برای هرچه سریع تر انجام دادن این خدمت شریف و شایسته مبذول دارید. بی تردید تأییدات ملاء اعلی مستعد حمایت از مجاهدات شما خواهد بود.»^{۱۷۳} (ترجمه)

۲۷/۴۷ ابتکار و اقدام فردی مورد نظر، در تبعیت از تمنیات نفسانی تحقق نمی یابد. وجه مشخصه ی آن، حرکاتی اتفاقی، منطبق با برخی عقاید رومانتیک راجع به خلاقیت و آفرینندگی نیست. این، ابتکاری است که با نگاه به امکانات، در دل می جوشد و در مسیر وحدت و یگانگی به پیش می رود. همان سان که در رقیمه ای دیگر بیان شده "بیت العدل اعظم از طریق نقشه های جهانی خود برای عالم بهایی، منظری روشن از فرصت ها و امکاناتی که در مقابل امرالله است، تأمین می فرماید. مقررات و مقتضیات این نقشه های متوالی یکسان نیست؛ امّا برای این که به طور پیوسته، جامعه را به سمت توفیقات بیشتر حرکت دهند، مکمل یکدیگرند." ^{۱۷۴} در مورد نقشه ی پنج ساله، تمرین تقسیم ممالک به کلاسترها و طبقه بندی آن ها بر حسب مراحل پیشرفت، به یاران کمک کرد با وحدت نظر به پیش بروند. این اقدام "سبب تشویق و تحریک یاران شد" و آنان "توانستند به نحوی واقع بینانه، نقاط قوت و ضعف خود را بر آورد کنند و با وضوح بسیار، مسیر پیشرفت را تشخیص دهند." ^{۱۷۵}

۲۸/۴۷ بنا بر این، شاید بهتر از هر کسی دیگر، این، فرد صاحب ابتکار و اقدام است که ارزش عمل کردن در درون یک چارچوب را درک می کند؛ البته چارچوبی که از پیام های بیت العدل اعظم راجع به نقشه های جهانی استخراج شده باشد. در این رابطه، چنین فردی می فهمد که انضباط و انتظام چیزی نیست که از بیرون به کسی تحمیل شود، بلکه خصلتی است که از اعتقادی درونی نشأت می گیرد. امّا این اعتقاد درونی، فقط نتیجه ی قدرت اراده نیست؛ زیرا روح انسانی وقتی که می آموزد به اقتداری برتر تسلیم شود قوا و کمالات خود را ظاهر می سازد؛ اقتداری که در نهایت همان قوانین حاکم بر حیات مادی و روحانی است. درک این قوانین، وجدان فرد را متأثر می سازد و به اختیاری که به مؤسسات امری تفویض شده، و نیز به مسیری که این مؤسسات تعیین می کنند، معنا می بخشد. بیت العدل اعظم در این مورد اظهار داشته اند "هرچند افراد ممکن است بکوشند درک شخصیشان از نصوص مبارکه هادی اعمالشان باشد؛ طریقی که بسی هم توفیق آمیز است؛ اما چنین اعمالی، اگر در مسیری کلی که مؤسسات مجاز تعیین می کنند، قرار نگیرد؛ قادر نخواهد بود اعتماد لازم را نسبت به پیشرفت بلامانع مدنیت تأمین نماید." ^{۱۷۶}

۲۹/۴۷ تا کنون تأثیر مساعی متحدانه ی افراد در چارچوبی که بیت العدل اعظم تعیین فرموده قابل توجه بوده است. امّا، تلاش های ناظر بر اقدام جمعی هنوز تمامی قوای مکنونه ی خود را ظاهر نساخته است. این فقط در بخش اخیر نقشه ی پنج ساله بوده است – زمانی که برنامه های فشرده ی

^{۱۷۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۵، خطاب به یکی از محافل ملی
^{۱۷۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۴ ژانویه ی ۲۰۰۳، خطاب به دو نفر از مؤمنین
^{۱۷۵} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۳۱ جولای ۲۰۰۲، خطاب به یکی از مؤمنین
^{۱۷۶} مکتوب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۹ می ۱۹۹۴، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا

رشد گسترش بیشتری یافته - که تجاربی مهم در مشارکت افراد در اقدامات جمعی کسب شده است. بیت العدل اعظم در پیام مورخ ۹ ژانویه ۲۰۰۱، در توصیف این نقشه ها گفته اند نیاز به اجرای "طیفی از تلاش های تبلیغی است که فعالیت های معمول توسط افراد و برنامه های مطروح توسط مؤسسات هر دو را در بر گیرد."^{۱۷۷} رقیمه ای اخیر، مورخ ۱۸ آگوست ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی آلمان، بر این نکته تأکید می گذارد:

۳۰/۴۷ «دوستان شهر فرانکفورت نیز همچون سایر همکیشانان در بسیاری از کلاسترهای اطراف عالم، در خلال نقشه ی پنج ساله، تلاشی منظم مبذول داشته اند تا شرایط لازم برای اجرای یک برنامه ی فشرده ی رشد را فراهم سازند. محور مجاهدات آنان این هدف بوده است که تعدادی هرچه بیشتر از همکارانشان را به جریان مؤسسه جذب کنند، به طوری که نفرات کافی برای اجرای خدمات مورد نیاز به جهت حفظ توسعه ی شتاب یافته ی امرالله مهیا گردد. اکنون که آن یاران این مرحله را پشت سر نهاده و آماده ی اجرای یک برنامه ی فشرده ی رشد هستند، با این چالش مواجه خواهند شد که در جهت دربرگیری تعدادی همواره فزاینده از مردم، و تبلیغ نفوس مستعد، الگویی از فعالیت به حرکت آورند که ابتکار فردی و تلاش جمعی را با هم متحد سازد.»^{۱۷۸} (ترجمه)

۳۱/۴۷ بی گمان زمان خواهد برد تا جامعه ها عمل کرد قوا در چنین الگویی از فعالیت را فراگیرند. با پیشرفت یادگیری، یاران خواهند دید که برخورد عقاید و سردرگمی هایی که گهگاهی در عرصه ی مساعیشان برای پیشبرد برنامه ی فشرده ی رشد پیش می آید، کاهش می پذیرد و قوه و توانی تازه مرکز توجه قرار می گیرد:

۳۲/۴۷ «نگرانی های خالصانه ی شما راجع به ظهور فرایندهای نقشه ی پنج ساله در... همراه با تحسین، مورد توجه قرار گرفت. توصیه می شود شما، با توجه به این که یاران در آن کشور، طی محدود سنوات اخیر، پیشرفت سریعی در ادراک و اقدام حاصل کرده اند، صبر و شکیب پیشه کنید. این یادگیری، آنان را قادر ساخته در هفده کلاستر، که بیش از ده درصد کل کلاسترهای سراسر کشور است، برنامه ی فشرده ی رشد پیاده نمایند. با توجه به دگرگونی عظیمی از این دست که مساعی تعداد چنین فراوان از مؤمنین مخلصه را در بر می گیرد، اعجاب آور نیست اگر گفته شود باید زمان بیشتری بگذرد و تجارب افزون تری به دست آید تا وحدت نظر و عمل کامل تری، راجع به امور مربوط به زمینه های مختلف اداری، تبلیغی، و نحوه ی عمل کرد مؤسسه ی آموزشی، پدیدار گردد. سردرگمی و برخورد نظریات به تدریج جای خود را به یک فرهنگ یادگیری خواهد داد که در آن، مؤسسات خدمت رسان به یاران، خواهند توانست از ابتکارت افراد حمایت کرده، مساعی گوناگون را در یک حرکت جمعی قدرتمند ادغام نمایند.»^{۱۷۹} (ترجمه)

۳۳/۴۷ صفات و خصوصیات که احبّا طی نقشه ی پنج ساله کسب کرده اند، یقیناً به آنان، در مقابله با این چالش جدید، کمک خواهد کرد. و البته بس ضروری است که آنان چنین کنند، زیرا در حالی که الگوی فعلی رشد از طریق تزايد فعالیت های اساسی برای استقبال از مصدقین جدید و درگیر کردن

^{۱۷۷} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۱۷۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۸ آگوست ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی آلمان

^{۱۷۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۴ سپتامبر ۲۰۰۵، خطاب به یکی از مؤمنین

آنان در حیات جامعه کافی به نظر می‌رسد، اما این فقط از طریق اقدام جمعی است که ترویج و تحکیم بزرگ مقیاس رخ خواهد داد. و هنگامی که یاران توفیق یابند معارف و خصایص و مهارت‌ها و توانایی‌های مورد نیاز برای مشارکت در اقدام جمعی را کسب کنند، جامعه هایشان به منظری که بیت‌العدل اعظم در آغاز نقشه‌ی چهار ساله ترسیم کردند، نزدیک‌تر خواهند شد. آن مرجع مصون در پیام مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵ بیان می‌دارند:

۳۴/۴۷ «...مصدقین جدید باید جذب جامعه‌ی محلی نبّاضی گردند که وجه مشخصه‌اش تحمل و بردباری و محبت و دوستی است و حسّی قدرتمند از هدفمندی و اراده‌ی جمعی هدایتش می‌کند؛ محیطی که در آن توانایی‌های همه اقشار؛ اعم از مردان، زنان، جوانان و کودکان، پرورش می‌یابد و قوایشان برای اقدام متحدانه تزايد می‌پذیرد.»^{۱۸۰} (ترجمه)

۳۵/۴۷ چالش‌یادگیری کاربرد ابتکار منظم و مشارکت در اقدام جمعی، هرچند به وضوح نوعی نگرانی برای فرد است؛ اما چنین می‌نماید که برای مسئله‌ی توسعه‌ی جامعه، امری محوری و اساسی است. زیرا، همان‌گونه که در فقره‌ی فوق مذکور آمد، این چالش در واقع، حصول مشارکت عمومی در کار پیشبرد امرالهی بوده، ناظر بر سرشت راستین سازمان دهی اجتماعی مورد نظر حضرت بهاءالله و نیز رفاه و آسایش جامعه به طور کلی است:

۳۶/۴۷ « حضرت بهاءالله خطاب به ملکه ویکتوریا فرمودند: "جهان را چون هیکل انسان بنگرید" (مضمون بیان مبارک - م). اکنون به یقین می‌توانیم دنیای بهایی، یا ارتش الهی، را به همین صورت ببینیم. در هیکل انسان هر سلول، هر عضو، هر عصب، نقش خود را دارد. وقتی هر جزء این نقش را بازی کند؛ هیکل سالم، توانمند، پرنشاط، و آماده‌ی انجام دادن هر کاری است که به آن محوّل شود. هیچ سلولی، هر چقدر هم ضعیف، جدای از هیکل حیات نخواهد داشت، چه خادم آن باشد یا مخدوم آن. همین حقیقت در باره‌ی بشریت نیز صادق است؛ بشریتی که خداوند "به هر عضو و همه‌ی اعضایش استعداد و قابلیت عطا فرموده است"؛ نیز این حقیقت به نحوی عالی‌تر، در مورد جامعه‌ی جهانی بهایی مصداق دارد؛ زیرا این هیکل، هم اکنون زنده و پویا و متحد در آرمان‌ها، و متحد در روش‌ها بوده، از یک منبع واحد تأیید و حمایت می‌طلبد، و منور به علم و آگاهی از وحدت و یگانگی خود است. به همین جهت، در این هیکل ارگانیک مبارک منور، و مفتخر به هدایت الهی، مشارکت هر مؤمن حائز اهمیت عظیم، و مصدر قدرت و نشاطی است که هنوز بر ما مجهول است.»^{۱۸۱} (ترجمه)

^{۱۸۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت‌العدل اعظم، مورخ ۱۴ سپتامبر ۲۰۰۵، خطاب به یکی از مؤمنین
^{۱۸۱} پیام بیت‌العدل اعظم، مورخ سپتامبر ۱۹۶۴، خطاب به بهاییان عالم

یادگیری مدیریت رشد

۱/۴۸ پیام مذکور در زیر، که بیت العدل اعظم در ماه می ۲۰۰۴، خطاب به محفل روحانی ملی هندوستان صادر فرمودند؛ چالشی بنیادی را که در هر جایی، رشد امرالله در برابر مؤسسات امریه قرار داده توضیح می دهد:

۲/۴۸ «این که تعدادی مداوماً رو به فزونی از آحاد مؤمنین در جامعه ی بهایی هندوستان، با آگاهی از وظیفه ی خطیره ی خود نسبت به امرالله، جایگاه حقه ی خود را در خط مقدم فعالیت های بهایی کسب می کنند، یکی از عمیق ترین آرزوهای ما از آغاز نقشه ی چهار ساله بوده است. همچنین مشاهده ی پیشرفتی که به خصوص در سال گذشته، در جهت تحقق این هدف مطلوب حاصل شده، بی نهایت سبب سرور و نشاط ما گشته است. فرایندهایی که شما به حرکت آورده و در طول نقشه ی جاری قدرتمندانه پیگیری کرده اید شروع به افاضه ی ثمراتی کرده اند که از دیرباز انتظار می رفته است. چالشی که اکنون در مقابل مؤسسات امرالله است یادگیری این است که امور جامعه ای مشحون از حامیان فعال امرالله چگونه باید اداره شود؛ و ما اطمینان واثق داریم به عنایات لاینقطع حضرت بهاءالله، این امر مهم نیز محقق خواهد شد.»^{۱۸۲} (ترجمه)

۳/۴۸ طی نقشه ی پنج ساله، به موزات شتاب یافتن دو جنبش در سطح کلاستر، مبرهن شد که به جهت تضمین تداوم پیشرفت، به اعمال نوعی هماهنگی نیاز است. در پیام رضوان ۲۰۰۴ بود که بیت العدل اعظم رابطه ی بین رشد امرالله در سطح کلاستر و نیاز به ساختارهای اداری را مطرح کردند:

۴/۴۸ «حرکت محدوده ها (کلاسترها) از یک مرحله ی فعالیت به مرحله ای بالاتر به خوبی در جریان است؛ و با ادامه ی این حرکت شمار بیشتری از مردم که هنوز بهایی نشده اند پیوسته به جرگه ی احبای فعال می پیوندند و در فعالیت های اساسی نقشه، باشور و اشتیاق شرکت می کنند. ساختارهایی برای اداره ی برنامه های پرتحرک رشد در بعضی از محدوده های پیشرفته در شرف ظهور است.»^{۱۸۳} (ترجمه رسمی)

۵/۴۸ سپس به عنوان پاسخی به نیازهای رشد، چنین ساختارهایی رو به ظهور نهادند و هدف یادگیری در کلاسترهایی شدند که در آن ها دو جنبش ضروری به خوبی در جریان بود. بیت العدل اعظم در مکتوب ذیل، مرقوم از جانب خود خطاب به محفل ملی هندوستان، توصیه می کنند آن محفل به تلاش هایش برای یافتن سازوکاری مناسب در سطح کلاستر، به جهت هماهنگ کردن دو امر تزايد منابع انسانی و به خدمت گرفتن آن ها ادامه دهد:

۶/۴۸ «بیت العدل اعظم از این که شما مسئله ی رشد در سطح کلاستر را باجدیت ملحوظ داشته اید، بسیار خشنودند. این که شما از یک سو، متوجه تضمین این امر هستید که فرایند مؤسسه در هر کلاستر

^{۱۸۲} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۷ می ۲۰۰۴، خطاب به محفل روحانی ملی هندوستان
^{۱۸۳} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۲۰۰۴، خطاب به بهاییان عالم

شتاب فزاینده ي خود را حفظ کند؛ و از سویی دیگر، مشتاقید ببینید منابع انسانی حاصل به طور منظم به میدان خدمت گسیل می گردند، نشان از وضوحی دارد که با آن رابطه ي ضروری میان عناصر مختلف رشد پایدار را در نظر دارید. بیت العدل اعظم مشتاقند بدانند مساعی ناظر به ایجاد ساختارهای مناسب چگونه در سطح کلاستر پیشرفت می کند، و امر یادگیری در این زمینه به چه صورت در سطح منطقه گسترش می یابد.»^{۱۸۴} (ترجمه)

۷/۴۸ مکتوبی مرقوم از جانب بیت العدل اعظم خطاب به محفل ملی مکزیك، در این زمینه توضیح بیشتری می دهد و دو عنصر اساسی يك طرح مؤثر برای هماهنگی را تشریح می کند:

۸/۴۸ «مقابله با چالش برانگیختن يك چنین رشدی، به ایجاد بعضی سازوکارهای اداری و عمل کرد مؤثر آن ها در سطح کلاستر موكول است. این امر از يك طرف، برای هر کلاستری که در اولویت است، محتاج به فردی منتخب از جانب مؤسسه است که به عنوان هماهنگ کننده، مسئول تضمین تزايد مستمر تعداد حلقه های مطالعه، کلاس های اطفال، و گروه های نوجوانان باشد؛ و از طرف دیگر، مستلزم تشکیل نوعی لجنه در سطح کلاستر است با يك منشی توانا که مسئول افزایش تدریجی جلسات دعا، ترتیب ملاقات های منظم از منازل مسجّلین جدید، و تشکیل جلسات دوره ای تأمل و بررسی باشد، و نیز به کمک اعضای هیأت معاونت و مساعدین آنان، در جهت جمع آوری آمارهای لازم و تشویق به گسترش ضیافات نوزده روزه و تقویت محفل روحانی در هر محل، کوشش نماید.»^{۱۸۵} (ترجمه)

۹/۴۸ مکتوبی دیگر مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۳، خطاب به محفل ملی فیلیپین، جزییات بیشتری از این طرح را توضیح می دهد:

۱۰/۴۸ «از تمامی گزارش های واصل به مرکز جهانی به روشنی بر می آید که اکنون معدودی از کلاسترهای فیلیپین آماده ي رشد سریعند. اما برای وقوع چنین رشدی، نیاز به ساختارهایی اداری است که باید برای حمایت از فرایندهای ترویج و تحکیم، در سطح کلاستر مستقر شود. بیت العدل اعظم مسرورند که می بینند مشاورات شما دارد منجر به طرحی می شود که نقش های مؤسسه و شورای منطقه ای را به روشنی معین می کند. محرز است که مطابق این طرح، بنیاد مطالع الانوار (مؤسسه ي ملی مسئول برای توسعه ي منابع انسانی) برای هر يك از کلاسترها فردی را انتخاب و مسئول تضمین تزايد منظم تعداد حلقه های مطالعه، کلاس های امری اطفال، و گروه های نوجوانان خواهد کرد. چنین هماهنگ کننده ای باید، در سطح کلاستر، با تعداد فزاینده ای از آموزشگران (تیوترها) و مربیان کلاس های اطفال کار کند و به حفظ شوق و ذوق آنان و بهبود کیفیت خدماتشان کمک نماید.

۱۱/۴۸ با قدرت گرفتن این فرایند آموزشی، تعداد مشتاقانی که به خدمت امرالله بپردازند؛ معارف جدیدی خود را با دیگران مشترك شوند؛ و آنچه را آموخته اند به کار گیرند، افزایش خواهد یافت. فرض بر این است که برای تسهیل مساعی این دوستان متبحر، و هدایت انرژی هایشان به سمت اقدام

^{۱۸۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ نوامبر ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی هندوستان
^{۱۸۵} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ آگوست ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی مکزیك

جمعي مؤثر، شوراي منطقه اي لجنه اي قوي با يك منشي كاملا توانا انتخاب خواهد كرد تا در سطح كلاستر به فعاليت بپردازد. وظايف اين لجنه علاوه بر نظارت بر اجراي برنامه ي ديدار از منازل مسجلين جديد و كم كاران جامعه براي تعميق معارف آنان نسبت به مباني امرالله، عبارت خواهد بود از ترقيع برنامه هاي تبليغي کوتاه مدت و توسعه ي جلسات دعا در سطح كلاستر. تشكيل ضيافات نوزده روزه و تقويت محافل روحانيه ي محليه و جمع آوري اطلاعات آماري لازمه نيز همچنان يكي از اقدامات اوليه ي اين لجنه خواهد بود. اين اطلاعات آماري براي برآورد وضعيت رشد، نه تنها در سطح كلاستر، بلكه نيز در سطوح منطقه اي و ملي از اهميت حياتي برخوردار است و در اين رابطه بيت العدل اعظم از استماع اين خبر كه مسئوليت تشويق و هدايت موظفين اجراي برنامه ي گزارش هاي آماري در سطح كشور، به عهده ي عضو محترم آن محفل، سرکار خانم... گذاشته شده است، ابراز خوشنودي كردند.

۱۲/۴۸ به نظر مي رسد منشي منتخب مي تواند به تنهائي بسياري از كارهاي اين لجنه را انجام دهد؛ اما اين امكان نيز موجود است كه از بعضي مؤمنين معين خواسته شود برخي كارهاي اداري را به عهده گيرند. هماهنگ كننده ي مؤسسه و اين لجنه، در حالي كه هر کدام در حوزه ي خدمتي كاملا مشخص خود عمل مي كنند، در جهت تضمين هماهنگي مؤثر فعاليت ها، با يكدگر همكاري نزديك خواهند داشت. براي مثال، بسيار مناسب است كه بلافاصله بعد از يك برنامه ي فشرده براي ازدياد تعداد كساني كه كتاب دوم سلسله دروس اصلي مؤسسه را تمام کرده و آماده اند معارف مكتسبه را به اشتراك بگذارند، يك برنامه ي فشرده ي براي ملاقات هاي خانگي به اجرا در آيد. به همين صورت، هرچند لجنه، موظف به ترتيب جلسات مشورتي دوره اي براي تأمل در باره ي ميزان پيشرفت در كلاستر است، اما برنامه و زمان بندي فعاليت هاي حاصل از اين مشاورات بايد كاملا با هماهنگ كننده مؤسسه به بحث و بررسي گذاشته شود. بديهي است اعضاي هيأت معاونت و مساعدين آنان نيز از اين لجنه و هماهنگ كننده ي مؤسسه در اجراي وظائفشان، حمايت و پشتيباني بي دريغ به عمل خواهند آورد.»^{۱۸۶} (ترجمه)

۱۳/۴۸ البته، بيت العدل اعظم در آغاز نقشه ي پنج ساله توضيح دادند كه اجراي يك برنامه ي فشرده ي رشد "مستلزم همكاري نزديك مؤسسه، اعضاي هيأت معاونت و مساعدين آنان، و لجنه ي تبليغ منطقه اي است."^{۱۸۷} اما فقط زماني كه تعدادي كافي از كلاسترهاي اطراف عالم به مرحله ي آمادگي براي اجراي چنين برنامه هايي رسيدند، اهميت مفهوم موجود در اين بيان درك شد. بيت العدل اعظم برخي از اين مفاهيم را در سند "مؤسسه ي مشاورين" توضيح داده اند:

۱۴/۴۸ «مشاركت اعضاي هيأت هاي معاونت در اين جريان طرح و اجراء، چند جانبه است. آن ها در مذاكراتي شركت مي كنند كه اهداف و دستاوردهاي جهان شمول امر مبارك تجزيه و تحليل مي شود؛ وضعيت اجتماع و قواي عامل در آن بررسي مي گردد؛ و فرصت ها و نيازها تشخيص داده مي شود. آن ها دانش خويش از امر مبارك را در مشاورات مطرح مي سازند كه سبب ايجاد ديدگاه هاي مشترك و تدابييري براي رشد مي شود. آشنائي آن ها با احبّا و استعداد هاي بالقوه ي آن ها، بخصوص وقتي كه اين استعدادها در اثر مساعي مؤسسات آموزشي توسعه مي يابد، آن ها (معاونين) را به جلب

^{۱۸۶} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحاني ملي فيليبين
^{۱۸۷} پيام بيت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانويه ي ۲۰۰۱، خطاب به كنفرانس مشاورين قاره اي

توجه احبا به خصوصیات نقشه هاي عملي كه واقع بينانه و براي آن ها (احبا) قابل درك باشند قادر مي سازد. شبکه ي مساعدین انتخابي آن ها وسایل تحرّك را در سطح محلي و پيگيري تا تکميل طرح، فراهم مي آورد. بالاتر از همه، محبت و احترامی كه بر فضاي آن (هیأت معاونت) حاكم است، به آن ها فرصت مي دهد تا به عنوان علمداران جامعه عمل نموده، جامعه را به اقدام به عمل هدایت نمایند.»^{۱۸۸} (ترجمه ي رسمي)

۱۵/۴۸ بیت العدل اعظم در این زمینه توضیح بیشتر داده، می افزایند "موضوع چالش برانگیز"^{۱۸۹} کار اعضاي هیأت هاي معاونت با جامعه هاي محلي مستلزم ۱۶/۴۸ «...آن است كه از مفروضات محدود راجع به نظم اجتماعي، كه در جهان امروز تعیین كننده ي نظريه و عمل اداري است، بالمره احتراز شود. زیرا این جمع، مشتاق القاء معاني روحاني در جميع اقدامات، اعم از انفرادي يا اجتماعي (جمعي) است (بوده)، تقدّس را در قلب جامعه قرار مي دهد و تمام تأملات مربوط به فعاليت را به آن (جامعه) معطوف مي سازد.»^{۱۹۰} (ترجمه ي رسمي)

۱۷/۴۸ بي تردید، در ماه ها و سال هاي آینده، با شتاب گرفتن فرایند توسعه، مقادیر افزون تری از یادگیری راجع به اداره ي امور جامعه هاي متشکل از حامیان فعال امرالله حاصل خواهد شد. همین حالا، بعضی از چالش ها در حال بروزند. در مکتوب مذکور در فوق، خطاب به محفل ملي فیلیپین، به يك مورد مهم از آن ها اشاره شده است:

۱۸/۴۸ « همان گونه كه مي توانید به خوبي تصور كنید، اگر قرار است تحرك و پویایی در جامعه ي شما تا حد زیادی شتاب گیرد؛ لازم خواهد بود از بعضی یاران در سطح كلاستر دعوت شود به صورت تمام وقت، دروه اي را به خدمت امرالله اختصاص دهند. اما كلمه ي احتیاطی نیز باید گفته شود. دستگاهي با حجم مورد نظر، اگر از ابتدا متكي به مساعي تعداد فعالینی مشخص و تكراري باشد، نمی تواند استقرار یابد و پیشرفت کند. چنین دستگاهي باید نیروي محرّكه ي خود را از قوای روحاني نفوس مخلصه ي مستقیمه اخذ کند؛ کسانی كه بدون انتظار كمك مالي، به عنوان آموزشگر (تیوتر)، یا برگزار كننده ي جلسات دعا، یا شركت كننده در برنامه هاي تبلیغي، مشتاق خدمت در سبیل الهی بوده، مساعدت خالصانه و داوطلبانه به نقشه هایی كه عاقبت ملكوت ابهي را بر بسیط غبرا مستقر خواهد كرد، به آنان سرور و نشاط می بخشد. شور و نشوری فنانشان از این دست است كه باید وجه مشخصه ي جامعه ي شما باشد.

۱۹/۴۸ البته از این مطلب چنین بر نمی آید كه ابزار و امكانات مادي لازم نیست. واضح است وقتی كلاستری به مرحله ي معینی از توسعه می رسد، بعضی منابع مالی باید به آن اختصاص یابد و مبالغی نیز باید به عنوان كمك هزینه ي زندگی برای معدود نفوس مؤمنه اي در نظر گرفته شود كه موظف به امور اداري یا هماهنگی بوده، وضع مادیشان اجازه نمی دهد بدون چنین كمكي، به طور تمام وقت، به خدمات امری مشغول گردند. اما اگر چنین كمكي، برای انجام دادن خدماتی مثل اداره ي جلسات دعا یا كلاس هاي اطفال، كه مؤسسه ي آموزشی به جهت مشاركت عموم احبا و به عنوان

^{۱۸۸} سند "مؤسسه ي مشاورین" (ترجمه ي فارسی)، ص ۱۶. توضیح: كلمات درون پرانتزها برای روشن تر شدن مفهوم، توسط مترجم اضافه شده است.

^{۱۸۹} همان، ص ۱۵

^{۱۹۰} همان، توضیح: كلمات درون پرانتزها برای روشن تر شدن مفهوم، توسط مترجم اضافه شده است.

بخشی از تجلی طبیعی حیات جامعه ی بهایی تدارك می بیند، ارائه شود؛ آشفتگی هایی بروز خواهد کرد و اهداف رشد تحقق نخواهد یافت. به طور کلی، در تخصیص منابع مالی به کلاسترها، بیشترین حد دقت و تدبیر باید اعمال گردد؛ در غیر این صورت، بودجه ی جامعه به زودی از تناسب پایدار خارج خواهد شد و هزینه های کل طرح به میزانی بازدارنده فزونی خواهد یافت.»^{۱۹۱} (ترجمه)

۲۰/۴۸ نه فقط جریان منابع مالی به درون کلاستر حائز ضرورت فوری است؛ بلکه ارسال اعانات از درون کلاستر به سطوح ایالتی و منطقه ای و حتی ملی نیز از اهمیت حیاتی برخوردار است. مکتوبی مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، از تأملات مجدانه ی محفل ملی هندوستان پیرامون این جریان دو طرفه به گرمی استقبال می کند:

۲۱/۴۸ «ظاهراً شما می خواهید این امکان را که صندوق دار ملی در هر یک از ایالات پیشرفته تر شخص مطمئنی را به عنوان دستیار خود تعیین کند، فقط در مورد ایالاتی که به مرحله ی معینی از رشد رسیده اند فراهم نمایید. از سندی که آقای... به شما تسلیم نموده است چنین بر می آید که این دستیار، به نیابه از طرف صندوق دار، بدایتاً مسئول جمع آوری و ارائه ی اعانات به شورای ایالتی و نیز تخصیص وجوه به لجنه ی رشد کلاستر خواهد بود. این، ایده ای سازنده است؛ و توصیه می شود اطمینان حاصل کنید که نقشه ی فعالیت ها، رویکردهای منظم به اجرای آن داشته باشد. بیت العدل اعظم منتظر دریافت تجارب شما در این زمینه هستند.»^{۱۹۲} (ترجمه)

۲۲/۴۸ از فقره ی فوق به وضوح چنین بر می آید که "از جمله موارد مصرف عاقلانه ی منابع مادی در سطح کلاستر، مسئله ی تخصیص مبالغ است به تمام سطوح جامعه؛ اعم از سطح ملی، از جمله خود محفل روحانی ملی و نماینده ی آن (برای توسعه ی منابع انسانی)، سطح منطقه ای، و سطح محلی."^{۱۹۳} مکتوب زیر، مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، در همین رابطه است:

۲۳/۸ «همچنان که رشد امرالله در کشوری بعد از کشور دیگر، پیوسته پویایی و شتاب می یابد، و برای پایداری فرایندهای ترویج و تحکیم در کلاسترهای اطراف عالم مقرراتی وضع می شود؛ مسئله ی مدیریت صحیح منابع مالی توسط محافل ملی و عوامل آن ها، اهمیت فزاینده به خود می گیرد. به ویژه، اگر قرار است بعضی محافل ملیه از فرصت های عظیمه ای که اکنون خود نمایی می کنند بهره ببرند، نیاز به کمک برای توسعه ی توانشان خواهند داشت تا امور اقتصادی خود را اداره کنند و سامانه (system) ای مالی ترتیب دهند که کفایت و شفافیت و قابلیت حسابرسی را در تمام سطوح جامعه، از ملی گرفته تا محلی، تضمین نماید.»^{۱۹۴} (ترجمه)

۲۴/۴۸ اما این فقط جریان منابع مادی به درون کلاستر و به بیرون از آن نیست که مستلزم توجه است. به همین میزان، جریان اطلاعات، تا حد زیادی به صورت آمار، حائز اهمیت است. در فقره ی زیر، مأخوذ از نامه ای که دایره ی آمار مرکز جهانی خطاب به چندین محفل ملی مرقوم داشته، از

^{۱۹۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی فیلیپین
^{۱۹۲} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۴ فوریه ی ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی هندوستان
^{۱۹۳} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی فیلیپین
^{۱۹۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۷ نوامبر ۲۰۰۴، خطاب به یکی از مؤمنین

يك برنامه ي ویژه ي رایانه اي سخن مي رود كه طراحي شده تا به حفظ اين جريان اطلاعاتي كمك كند:

۲۵/۴۸ « براي استفاده از برنامه اي كه تحت عنوان "برنامه ي گزارش آماری" به آن اشاره رفته، فرض بر این است كه يك كشور به كلاسترهاي متعدد تقسیم شده و در غالب آن ها تعدادي جامعه هاي محلي موجود است. اگر در كشوري اين برنامه به نحوه صحيح به كار گرفته شود، اطلاعات مربوط به عضویت در هر محل و نیز موارد دیگر، در سطح كلاستر جمع آوري و ثبت خواهد شد و بعد به سطوح منطقه اي و ملي و سرانجام به مركز جهاني ارسال، و در آمارهاي جهاني جامعه ي بهايي ادغام خواهد گشت. امید مي رود گزينش اين سامانه (system) فرايندي پويا ايجاد كند كه در آن، ستون داده هاي مربوط به امور محلي و عضویت در جامعه، مرتباً به روز شود و اطلاعات از يك سطح به سطح دیگر منتقل گردد. در اين راستا، مقصد برنامه، تأمین تصویری از موقعیت جاري يك محل، كلاستر، منطقه، يا كشور در تاريخي معين (يا يك تصوير فوري) است و نه سابقه ي تاريخي آن. به اين ترتيب، برنامه قادر است مجموعه اي از گزارش ها را در هر سطحي تأمین كند و به عنوان ابزاري كارآمد براي برآورد موقعیت رشد و برنامه ريزي براي آن به كار رود.»^{۱۹۰} (ترجمه)

۲۶/۴۸ در مکتوبي كه اخيرا از جانب بيت العدل اعظم خطاب به محفل ملي آلمان نوشته شده، اهميت جريان چنين اطلاعاتي تأکید گشته است:

۲۷/۴۸ « در اين رابطه، بيت العدل اعظم واقفند كه محفل شما در زمره ي آن معدود محافل روحاني ملي است كه با استفاده از "برنامه ي گزارش آماری"، يك پایگاه اطلاعاتي دقيق براي جوامع خود ترتيب داده اند. اين برنامه ابزاري است كه براي جمع آوري و حفظ آمار و ارسال آن به سطوح ملي، در مركز جهاني طراحي شده است. اين توفيق شما تحسین آمیز بوده، توصیه مي شود اطمینان حاصل كنيد كه اطلاعات ناشي از کاربرد برنامه، به عنوان وسیله اي براي آگاهی از تحولات جامعه در تمامی سطوح، و هدایت صحيح آن، مورد استفاده قرار گیرد.»^{۱۹۱} (ترجمه)

۲۸/۴۸ مهم است توجه شود كه در فقره ي فوق، بيت العدل اعظم، جريان منابع مادي و اطلاعات، هر دو را ابزاري براي حمایت از امور امرالله در قاعده ي جامعه ملحوظ مي دارند. علاوه بر اين، آنچه متزاید مبرهن مي شود اين است كه اداره ي امور جامعه در يك سطح، مستقيماً از سطح زیرين آن تأثیر مي پذيرد. مکتوبي مرقوم از جانب بيت العدل اعظم (خطاب به يكي از مؤمنين) هدایت مي كند "كاملاً محتمل است كه شما با ملاحظه ي ضرورت ها و نیازها در سطح منطقه اي، درك بهتري از اين موضوع بيابيد كه كارها و روال ها در سطح ملي چگونه بايد ترتيب يابد."^{۱۹۲} در اين رابطه، محفل ملي هندوستان نیز تشويق مي شود بر اساس طرحي معين، بررسی دستگاه اداري خود در سطح كلاستر را آغاز نمايد و نیز:

^{۱۹۰} رقیمه ي دایره ي آمار مركز جهاني بهايي، مورخ ۸ جولاي ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحاني ملي ناميبيا

^{۱۹۱} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۸ آگوست ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحاني ملي آلمان

^{۱۹۲} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۵ ژانويه ي ۲۰۰۴، خطاب به يكي از مؤمنين

۲۹/۴۸ «...عمل کرد ساختارهای جدیدی را که برای حمایت از فرایندهای ترویج و تحکیم و با هدف تعیین تأثیر آن ها بر امور اداری شوراهای ایالتی و سپس البته، عمل کرد محفل ملی و تشکیلات تابعه ی آن، در حال استقرار آن ها (است، مورد ملاحظه قرار دهد).»^{۱۹۸} (ترجمه)

۳۰/۴۸ بنا بر این، واضح است که تلطیف دستگاه اداری در سطوح منطقه ای و ملی، عرصه ی دیگری برای یادگیری بوده، محتاج توجه روز افرون است. فقره ی زیر، مستخرج از مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۷ می ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی فدراسیون روسیه، توضیحات بیشتری در این رابطه می دهد. در این مکتوب آمده است این موضوع که "با تقسیم کشورها به مناطق کوچک جغرافیایی؛ عملاً کلاسترها عرصه ی جدید فعالیت شده اند؛ به این معنی است که اکنون، تقسیمات زیادی که مرتبط با ترویج و تحکیم امرالله هستند، در آن سطح انجام می شود." مکتوب ادامه می دهد:

۳۱/۴۸ « با چنین تحولات دامنہ داری که در سطح کلاستر رخ می دهد، تقویت شورای منطقه ای بهایی اهمیت ویژه می یابد. شما خود متوجه شده اید که در کشوری به پهنای و گستردگی روسیه برای محفل شما بسیار دشوار است با جوامع یاران ارتباط نزدیک و مستمر داشته باشد. از طرف دیگر، شوراهای منطقه ای از منابع یاران ناحیه ی خود، توانایی های جامعه های محلی، و قابلیت های محافل روحانی آگاهی دقیق دارند. از آنجا که این شوراهای مسئولیت ارتقاء امرالله در منطقه ی خود را به عهده می گیرند، در تحلیل و بررسی قوا و نیازهای آن ها مهارت و توانایی می یابند و مبتنی بر این برآوردها، در اجرای نقشه، به طراحی طرق مناسب اقدام می نمایند. بنا بر این، به نظر بیت العدل اعظم، پاسخ به نگرانی شما در عمل کرد مؤثر شورای منطقه ای نهفته است.

۳۲/۴۸ در سطح ملی، مسئولیت محفل شما تقویت مساعی شورای های منطقه ای برای اجرای وظایف خطیرشان است. در زمره ی این مسئولیت ها است: نظارت مستمر و محبت آمیز بر کار آن ها، تشویق و هدایت آن ها در موارد نیاز، تأمین کتب و منابع آموزشی لازم برای آن ها، تقویت منابع مالی برای مراقبت از فعالیت های فزاینده اشان، و ترتیب سامانه ای کارآمد برای جمع آوری و انتشار آمارهایشان؛ و به طور خلاصه، رفع نیازهای شوراهای منطقه ای با این هدف که بتوانند با کفایت و اطمینان خاطر عمل نمایند. اما شوراهای منطقه ای بهایی هم باید مراحل مختلف تکامل را طی کنند؛ بعضی از آن ها در بدایت، به مقادیر بیشتری از هدایت محتاجند؛ و بعضی دیگر از همان آغاز قادرند با آزادی و اختیار کامل عمل نمایند.»^{۱۹۹} (ترجمه)

۳۳/۴۸ با توجه به چنین مسئولیت های خطیری است که بیت العدل اعظم برای یکی از محافل ملیه، بعضی خصایص نفوسی را که قرار است به عضویت شورای منطقه ای بهایی انتخاب شوند، شرح می دهند:

۳۴/۴۸ « همان گونه که مستحضرید شورای منطقه ای بهایی نقش حساسی در اجرای مؤثر نقشه ی پنج ساله به عهده دارد. جامعه ی بسیار خجسته ی شما که در صف مقدم حامیان حضرت بهاءالله در

^{۱۹۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۱ نوامبر ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی هندوستان
^{۱۹۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۷ می ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی فدراسیون روسیه

آفریقا قرار دارد، هم اکنون تعداد قابل توجهی از کلاسترها را به مرحله ای رسانده که برنامه های فشرده ی رشد می تواند در آن ها به اجرا در آمده و محافظت شود. در نقشه ی آینده، این تعداد تزايد هم خواهد یافت. بنا بر این بسیار حیاتی است که محفل ملی در انتخاب اعضای شوراهای منطقه ای، چه از میان کسانی که محافل روحانی محلی پیش نهاد می دهند و چه از بین کسانی که اعضای هیأت های معاونت توصیه می کنند، نهایت احتیاط را به خرج دهد. شما با در نظر گرفتن وظایف ویژه ی این شوراهای، باید زنان و مردانی را انتخاب کنید که با تجارب مسلم خود در فعالیت های نقشه، و ظرفیتشان برای مشارکت در فرایندهای یادگیری، و با رفتار پسندیده و حالات سازنده، می توانند به بهترین وجه، جریان دخول افواج را در استان های مختلف به پیش ببرند. همه چیز به کیفیت مشاورات شما بستگی دارد؛ مشاوراتی که باید با روح حقیقی بهایی، و با احساس حضور متواضعانه در برابر حضرت بهاءالله، و در حالی که تمامی منافع شخصی و مصالح گروهی را کنار نهاده، و فقط به بهترین منافع امر الهی که برای همه ی شما عزیز است، می اندیشید، صورت پذیرد.»^{۲۰۰} (ترجمه)

۳۵/۴۸ البته همه ی ممالک، شرایط لازم را برای تشکیل شوراهای منطقه ای ندارند. سواي این مسئله، این وظیفه ی خطیره ی تمامی محافل روحانیه ی ملیه است که "تصمیم بگیرند در هر زمانی، چگونه می خواهند از منابع در دسترس خود استفاده کنند." ^{۲۰۱} محفل ملی باید با توجه به کوچکی یا بزرگی کشور، و نیز سادگی یا پیچیدگی فعالیت های جاری، به ترتیبات و تنظیمات اداری لازم در سطح ملی همّت گمارد. بیت العدل اعظم بیان داشته اند "در حالی که هر محفلی باید از زیاده روی اداری بپرهیزد، اما برای هماهنگی و حمایت کار ترویج و تحکیم و اجرای وظایف ضروریه ی دیگر در سطح ملی، درجاتی از ترتیبات و اقدامات اداری لازم است." ^{۲۰۲} در این رابطه، بیت العدل اعظم نقطه نظریات زیر را برای محفل روحانی ملی ایالات متحده ی آمریکا تأمین نموده اند:

۳۶/۴۸ «تعهد نسبت به اجرای صحیح برنامه های فشرده ی رشد در تعدادی واقعی از کلاسترهای سطح کشور، باید زمینه را مهیا سازد برای رسیدگی به اسئله ی متعدده ی مرتبط با تنظیمات ضروریه در امور اداری و مالی، و به قصد مقابله با چالش های ناشی از توسعه ی توده ای (massive expansion) ...، با التفات به سرشت این سازوکارها، بهتر است بعضی نکات دیگر را هم ملحوظ دارید.

۳۷/۴۸ با درک طبیعت رشد و پیشرفتی که چنین سریع در قاعده ی جامعه در حال ظهور است، برنامه های مربوط به ترویج و توسعه ی امرش را می توان به بهترین نحو، در سطح منطقه یا کلاستر مدیریت نمود، تا تحول آن ها منطبق با تجارب عملی تضمین گردد. مساعی تشکیلات وابسته ی ملی باید مورد ارزیابی قرار گیرد تا تضمین گردد مبادا مسئولیت های محول به آن ها در این سطح، خارج از حد ظرفیتشان باشد. در موارد افراط، برنامه های آن ها باید تا حدّ زیادی تغییر کند و یا حتی به کلی حذف گردد، تا از بروز تشنّت افکار و تفرّق اعمال، یا تقسیم مشارکت احباب در برنامه

^{۲۰۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۷ اکتبر ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی جمهوری دموکراتیک کنگو

^{۲۰۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۵ دسامبر ۲۰۰۳، خطاب به محفل روحانی ملی مولداوی

^{۲۰۲} همان

هاي متوازي با هر ارزش و اهميت ذاتي، اجتناب شود؛ زيرا چنين وضعي منتهي به مقاصد متقاطع شده، وقت و انرژي محدود مؤمنين را هدر خواهد داد.»^{۲۰۳} (ترجمه)

^{۲۰۳} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۹ اکتبر ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحاني ملي ايالات متحده ي آمريکا

یادگیری نقشه طرح کردن و تحرک بخشدن

۱/۴۹ بیت العدل اعظم در اشاره به فرایند طرح نقشه اظهار داشته اند: «نقشه اساساً جریانی است روحانی که طی آن جوامع و تشکیلات می کوشند تا فعالیت های خود را با اراده ی الهی هماهنگ کنند.»^{۲۰۴} (ترجمه ی رسمی) همچنین بیان داشته اند نقشه ی کلی الهی و نقشه ی اختصاصی الهی "دو طریق شناخته شده ای (هستند) که در آن نوایای الهیه برای نوع بشر به پیش می رود. نقشه ی کلی الهی متضمن نزول بلایا و مصائبی است که ظاهراً در اثر اغتشاشات و بی نظمی های تصادفی به پیش برده می شود؛ اما در حقیقت به نحوی قاطع و خلل نا پذیر بشریت را به سوی وحدت و بلوغ سوق می دهد. عوامل اجرایی این نقشه ی کلی الهی غالباً مردمانی هستند که از مسیر آن بی خبرند و حتی با غایت و مقصودش خصومت می ورزند... بر خلاف نقشه کلی الهی که به نحوی اسرار آمیز عمل می کند، نقشه ی اختصاصی الهی به طور وضوح طراحی و ترسیم گردیده و طبق روالی منظم و معلوم برای اجرا به ما سپرده شده است. هدف غایی این نقشه صلح اعظم است." ^{۲۰۵} (ترجمه ی رسمی) نقشه ی اختصاصی الهی طی مراحل تحقق می یابد که هر یک، تحت حکومت نقشه ای جهانی است و ریاست امرالله آن را طراحی می نماید. بیت العدل اعظم همچنین اشاره می نمایند "به تحقق هدف چنین نقشه ای است که همه ی ما باید تفکر و توان خود را اختصاص دهیم." ^{۲۰۶} در پیام مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، معهد اعلی به خصوص به نقشی که مؤسسات امریه در تحقق چنین هدفی به عهده دارند اشاره می فرمایند:

۲/۴۹ «نقشه ی بزرگ (کلی) الهی در حال وقوع است و قوایی که به وجود می آورد بشر را به سوی سرنوشت خویش می راند. تشکیلات امری در برنامه ریزی فعالیت های خود باید بکوشند تا عمل کرد این قوای عظیم را دریابند؛ امکانات بالقوه ی مردمی را که مأمور به خدمتشان هستند کشف نمایند؛ میزان نیرو و توانایی جوامع خود را بشناسند؛ و قدم هایی عملی را برای به کار گرفتن همکاری بی قید و شرط احباء بردارند.» ^{۲۰۷} (ترجمه ی رسمی)

۳/۴۹ به این ترتیب، پروسه ی طراحی نقشه، با نقشه هایی جهانی که بیت العدل اعظم افاضه می کنند شروع می شود. این نقشه های جهانی مسیر حرکت دنیای بهایی را مشخص ساخته، اساسی مستحکم را مهیا می نماید که محافل ملی به تکیه به آن، و با مشورت با مشاورین قاره ای نقشه های ملی خود را طراحی نمایند. به این ترتیب، همان گونه که در سند "مؤسسه ی مشاورین" بیان شده، پروسه ی طراحی نقشه، از بالا به پایین جریان یافته، سطوح منطقه ای، کلاستری و محلی را در بر می گیرد:

^{۲۰۴} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۲۰۵} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۷ (۱۵۵)، خطاب به بهائیان عالم

^{۲۰۶} همان

^{۲۰۷} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۹ ژانویه ی ۲۰۰۱، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

۴/۴۹ « با افتتاح چهارمین عهد از عصر تکوین، خط مشی و سیاستی اتخاذ گردیده است که طی آن نقشه های ملی با مشورت بین محافل روحانی ملی و مشاورین قاره ای تدوین می شوند. این تمهید دو مزیت عمده در بر دارد: هر يك از این دو مؤسسه می تواند از تجارب و بینش های حاصله در مؤسسه ی دیگر بهره مند گردد، و از دو مجرای متمایز اطلاعات، از دو سطح اداری جامعه، در طرح نقشه ها استفاده نماید؛ همچنین، برای مشاورین امکان آشنایی لازم با سابقه، منطق و محتوای نقشه های ملی را، که آن ها باید اصولاً تحت حمایت خود قرار دهند، فراهم می آورد.

۵/۴۹ طرح نقشه های ملی مستلزم امری فراتر از مشاوره ی بین مشاورین و محفل ملی است. فی المثل، با تشکیل جلسات مشورتی بین مؤسسات گوناگون در يك کشور و حامیان فعال امر مبارك برای بحث کامل در مورد تدارکات مقدور و عملی جهت طرح و دلالات و اشارات ضمنی آن ها، نتایج فوق العاده ای حاصل می شود. پس از مشخص شدن عناصر اساسی طرح ملی، احسن و اولی آن که این جریان در سطح منطقه شمول یابد، سپس مناطق کوچک تر و سرانجام جامعه ی محلی را در بر گیرد. تعادل بین نقشه های تبلیغی ملی و مساعی عموم احبا، شرط لازم برای حصول موفقیت در این جریان است.

۶/۴۹ طرح های ملی که در زمینه ی نقشه های جهانی امر مبارك تدوین می گردد، قالبی هستند که از طریق آن احبا می توانند متقبل فعالیت ها گردند. محافل ملی از طریق آن ها، نه تنها اهدافی تعیین می کنند که توسط خودشان و عوامل مربوطه اجراء می شود، بلکه به اعضای جامعه جهت می بخشند، اولویت ها و حوزه های عمل را برای ایشان تعیین می کنند، و از آنان عکس العمل با جان و دل را نسبت به هدایات بیت العدل اعظم می طلبند. به این ترتیب، تدابیری در جهت تأمین منابع، اعم از کتب و جزوات، مهاجرین، مبلغین سیار، جلسات منطقه ای و ملی و بودجه های لازم، تأمین می نمایند تا از ابتکارات احبا حمایت کنند.

۷/۴۹ طرح های عملی که شوراهای منطقه ای، لجنات تبلیغی منطقه ای و محافل روحانی محلی متعاقباً طراحی می کنند باید ورائی (غیر از) تعیین هدف ها بوده، تحلیلی از روش عملی که باید اتخاذ گردد و نیز مسیر های عملی را که باید در پیش گرفت، شامل گردد. در واقع در این سطح، طراحی و اجرا باید همراه یکدیگر باشند. اگر قرار است که آموزش (در متن اصلی learning به معنی یادگیری آمده است - م)، روش اساسی عمل در يك جامعه باشد، در این صورت باید چشم اندازها، تدابیر، اهداف و روش ها به دفعات مورد بررسی مجدد قرار گیرد. در عین حال که وظایف ایفاء می گردند، موانع رفع، منابع چند برابر، و درس ها آموخته می شوند، باید در اهداف و شیوه ها تعدیلاتی صورت گیرد، اما به طریقی که استمرار اقدامات حفظ شود.»^{۲۰۸} (ترجمه ی رسمی)

۸/۴۹ بیت العدل اعظم در مکتوبی مرقوم از جانب خود، مورخ ۱۲ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده، در زمینه ی خاص نقشه ی پنج ساله، توضیح دادند که چگونه نقشه تنظیم شده در سطحی معین در نقشه ی سطح بالاتر ادغام می شود:

۹/۴۹ « نقشه های مربوط به رشد امرالله، در حالی که هر يك در سطح بالاتر ادغام می شود و هر يك مقصد معینی را تعقیب می نماید، در سطوح مشخصه ی مختلفه، لازم هستند. يك نقشه ی ملی در متن نقشه ی جهانی که خصوصیاتش را بیت العدل اعظم مشخص می نمایند، تعریف می شود. در

^{۲۰۸} سند "مؤسسه ی مشاورین" (ترجمه ی فارسی)، صص ۱۶ - ۱۵

چنین نقشه ای، محفل روحانی ملی طیفی جامع از وظایفی را که باید انجام شود تعیین می کند؛ حوزه ی اقدامات لازمه را تعریف می نماید؛ و از مؤمنین عکس العمل قلبی نسبت به هدایات بیت العدل اعظم طلب می کند. بیت العدل اعظم در رقیمه ی مورخ ۲۸ جون ۲۰۰۱، خطاب به شما، خشنودی خود را از مشاهده ی نقشه ی ملّیتان ابراز داشتند. این نقشه چارچوبی مشخص را ارائه می نماید که در آن، قشر های مختلف جامعه می توانند در طول نقشه ی پنج ساله، به فعالیت های محوّله مشغول گردند.

۱۰/۴۹ بدیهی است اگر قرار است شورای منطقه ای هم نقشه ای به همین صورت طراحی کند و یا خارج از حوزه ی نقشه ی ملی عمل نماید، ثمری به بار نخواهد آمد. در این موضع، آنچه مورد نیاز است این است که تحلیلی از رویکردهای معین لازم به گزینش، و تشخیصی از خطوط اقدام لازم به تبعیت، به عمل آید. در مورد نقشه ی پنج ساله، يك نقشه ی منطقه ای ضرورتاً متشکل است از تدارکات مورد نیازی که هر کلاستر منطقه را کمک نماید از مرحله ی جاری رشد به مرحله ی پیشرفته تر بعدی نایل شود. چنین نقشه ای در این مورد که در زمانی معین، چه کلاستر هایی باید به روی امرالله گشوده گردد؛ و چه کلاسترهایی باید تقویت شود؛ و در کدام يك از کلاسترهایی که آماده به نظر می رسند، برنامه ی فشرده رشد باید پیاده گردد؛ اولویت ها را تعیین و اهداف را مقرر می دارد. به این ترتیب، نقشه ی شورای منطقه ای متمرکز خواهد بود بر طبقه بندی کلاسترهای منطقه برحسب وضعیت فعلی توسعه ی آن ها. اما این طبقه بندی نباید این سوء تفاهم را بر انگیزد که نسبت به کیفیت اوضاع جامعه های محلی قضاوت شده؛ بلکه باید به عنوان عاملی ملحوظ گردد که به کمک آن، طراحی و اجرای روش های واقع گرایانه برای رشد امرالله میسر می شود.

۱۱/۴۹ نقشه های دقیق اجرایی با اهداف مشخص و روش های متناسب، به حق، متعلق به سطح کلاستر است. در حالی که فرایند مؤسسه، موتور محرک رشد در سطح تمام کلاسترها خواهد بود، اجباراً تنوعی از اقدامات در این سطح ظاهر خواهد شد. این تنوع، نتیجه ی طبیعی نقشه های عمل و اقدامی است که در آن ها، منابع مشخص مؤمنین، ظرفیت جوامع محلی، و توان محافل روحانی محلی در هر کلاستر، مورد ملاحظه قرار می گیرد.»^{۲۰۹} (ترجمه)

۱۲/۴۹ واضح است که نقشه های طرح شده برای هر سطح، اهداف متفاوتی را تعقیب می نماید و عناصر مختلفی را شامل می شود. در آن هایی که به قاعده ی جامعه نزدیک تر هستند، به همان اندازه که به فرایند طراحی توجه می شود، به اجرا و عمل نیز بها داده می شود. با این که مفهوم کلاستر طی نقشه ی پنج ساله معرفی شد، این نکته، از همان زمان دقیقاً مدّ نظر بود. مکتوبی مرقوم از جانب بیت العدل اعظم اشعار می دارد "باید به خاطر داشت که کلاسترها صرفاً يك ساختار جغرافیایی هستند؛ اما ساختاری بسیار مفید که یاران را قادر می سازد راجع به رشد امرالله در مقیاسی مدیریت پذیر بیندیشند و نقشه هایی طرح و اجرا نمایند که به قاعده ی جامعه نزدیک باشد." ^{۲۱۰} بنا بر این، ثابت شده که در مرحله ی فعلی رشد دنیای بهایی، و برای سازمان دهی امور امرالله و به حرکت در آوردن مؤمنین به نحوی که رشد بتواند تحقق یابد، از لحاظ حدّ و اندازه، کلاستر واحدی مفید تلقی می شود:

^{۲۰۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۲ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی ایالات متحده
^{۲۱۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۲ آگوست ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی فیلیپین

۱۳/۴۹ « با تقسیم ممالک به نواحی کوچک جغرافیایی، کلاسترها عرصه‌هایی جدید برای فعالیت شده‌اند. در این عرصه‌ها، مؤسسات آموزشی، برای ارتقای ترویج و توسعه به مرحله‌ای که پیاده‌سازی برنامه‌ی فشرده‌ی رشد را میسر سازد، به تقویت توان تعداد فزاینده‌ی از مؤمنین مشغولند. یکی از نتایج خجسته‌ی این فرایند، حسّ تملک‌ی است که برای مؤمنین و مؤسسات قائم به خدمت در سطح کلاستر حاصل شده است. این موضوع از لحاظ عملی به این معنی است که اکنون بسیاری از تصمیمات مربوط به ترویج و توسعه امرالله در این سطح اتخاذ می‌شود.»^{۲۱۱} (ترجمه)

۱۴/۴۹ بنا بر این، در نقشه‌های اجرایی طرح شده در سطح کلاستر است که شرایط کاری موجود در نظر گرفته می‌شود. بدیعی است که موضوع محوری چنین نقشه‌هایی مسئله‌ی منابع انسانی است. همان‌طور که در فقره‌ی فوق اشاره شده، مؤسسه‌ی آموزشی عنصری مهم در تحرك بخشی به احبای الهی است. پیامی صادر از بیت العدل اعظم در آغاز نقشه‌ی چهار ساله، بر نقشه‌ی که مؤسسه‌ی آموزشی در این تحرك بخشی به عهده دارد، تأکید می‌نهد:

۱۵/۴۹ «توفیقات گذشته‌ی شما عمدتاً نتیجه‌ی مساعی خالصانه‌ی تعدادی نسبتاً قلیل از مؤمنین متعهدی بوده است که وقت و منابع خود را به ترویج امرالله در محلی بعد از محل دیگر اختصاص می‌داده‌اند. اگر قرار است در سال‌های آینده به ترویج و توسعه‌ی سریع دست یابید، لازم است تعداد بسیار زیاد تری از نفوس منجذب‌ی متعهد قیام به پیشبرد این دو پروسه نمایند. دوره‌هایی آموزشی که از شمول و انتظام و سازمان دهی خوبی برخوردار باشند، مؤثرترین عامل را برای تحرك بخشی به مؤمنین در مقیاس لازم تشکیل می‌دهند.»^{۲۱۲} (ترجمه)

۱۶/۴۹ پیامی دیگر اشاره می‌کند "نقشه‌های متمرکز بر نواحی دارای توسعه‌ی بزرگ مقیاس، الزاماً باید تعداد قابل توجهی از مؤمنین در داخل هر جمعیت را به حرکت آورند تا نه تنها در جامعه‌های محلی خود، بلکه نیز به عنوان مهاجر و مبلغ سیار کوتاه و بلند مدت در محل‌های دیگر، ساعیان به خدمت مشغول گردند." این پیام همچنان ادامه می‌دهد "برنامه‌های آموزشی، نیرومندترین ابزار برای ایجاد تحرکی چنین وسیع هستند."^{۲۱۳} البته به عهده‌ی تشکیلات امریه است که این جنب و جوش را هدایت کنند و منابع انسانی حاصل از مؤسسه‌ی آموزشی را به خدمت گمارند:

۱۷/۴۹ «با پیشرفت مؤمنین در دوره‌های متوالی مؤسسه و تقویت مهارت‌ها و توانایی‌های آنان؛ این مسئولیت به عهده‌ی شما و سایر عوامل خواهد بود که قوا و استعدادهاي آنان را به سمت نوعی از خدمت فعال به امرالهی هدایت کنید. فرصت‌های فراوانی باید در اختیار آنان گذاشته شود تا آنچه را آموخته‌اند به مرحله‌ی عمل در آورند و در این رابطه نیاز است که شما در درون جامعه فضایی تشویق‌آمیز ایجاد کنید تا یاران با هر ظرفیت و استعدادی، در آن احساس اقتدار کرده، گام به پیش نهند و مسئولیت امور امرالله را به عهده گیرند.»^{۲۱۴} (ترجمه)

^{۲۱۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۷ می ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی فدراسیون روسیه

^{۲۱۲} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۶ (۱۵۳)، خطاب به پیروان حضرت بهاءالله در جزایر آندومان و نیکوبار، بنگلادش، هندوستان، نپال، و سریلانکا

^{۲۱۳} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۶ (۱۵۳)، خطاب به پیروان حضرت بهاءالله در آمریکای لاتین و حوزه‌ی کارائیب

^{۲۱۴} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۳ مارس ۱۹۹۸، خطاب به محفل روحانی ملی هونگ کونگ

۱۸/۴۹ تشکیلات امریه علاوه بر سرمایه گذاری روی توانایی ها و استعدادهاي یاران، اگر قرار است نیروهایشان را نیز با موفقیت به حرکت آورند، باید تشویق و حمایتشان کنند دیدگاهی واضح و روشن داشته باشند. در این زمینه، در طول نقشه ی چهار ساله بسیاری از محافل روحانیه ملیه این گونه هدایت شدند:

۱۹/۴۹ « آنچه اکنون هر يك از شما باید نسبت به آن اطمینان حاصل کنید این است که جامعه هاي تحت اشرافتان با دیدگاهی روشن و اشتیاقی روزافزون به پیش بروند. باید هر تلاشی را مبذول دارید تا مطمئن شوید از طریق عمل کرد مؤسسات آموزشی، ذخیره ی منابع انسانی جامعه هایتان مستمراً افزایش می یابد. همین طور که تعداد نفوس وارد به برنامه هاي مؤسسه تزايد می یابد، به همین ترتیب نیز باید تعداد دوستانی که به دروه هاي بالاتر سلسله دروس منتخبان می رسند، زیاد شود. در جوامع خود، فضایی مشحون از عشق و محبت ایجاد نمایید و به یاران کمک کنید منبع شوق و شور برای یکدیگر گردند. از هر فرصتی استفاده نمایید تا مؤمنین را روی هدف نقشه ی چهار ساله متمرکز سازید. هرچه در توان دارید به کار گیرید تا به آنان در میدان عمل یاری رسانید.»^{۲۱۵} (ترجمه)

۲۰/۴۹ به همین ترتیب، مؤسسات امریه نیز باید در جهت حفظ شور و اشتیاق یاران بکوشند و به آنان مساعدت نمایند برای خود اهدافی در نظر گیرند:

۲۱/۴۹ « به موازات افزایش تعداد مؤمنین وارد در دوره هاي مؤسسه، این مسئولیت به عهده ی محفل شما و نیز محافل محلیه خواهد بود که در جهت حفظ شور و شوق آنان تلاش کنید. باید به آنان کمک کرد برای خود اهدافی در نظر گیرند و نیز تشویقشان نمود در مساعیشان استقامت ورزند تا این که تبلیغ امرالله اشتیاق محوری حیاتشان شود و به توانایی هاي خود اطمینان یابند و سهمی به سزا در راستای تحقق هدف اصلی نقشه ی چهار ساله به عهده گیرند.»^{۲۱۶} (ترجمه)

۲۲/۴۹ بنا بر این، پیوند دادن این عناصر به یکدیگر برای تحرك بخشیدن به یاران در میدان خدمت، ظرفیت و توانی است که باید در مؤسسات امریه توسعه یابد. همان گونه که در پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، توضیح داده شده است، آنچه در خلال نقشه ی پنج ساله مبرهن گشته، این است که جلسات تأمل و بررسی ابزار مورد نیاز تشکیلات را برای تحرك بخشیدن به یاران، مهیا می سازد:

۲۳/۴۹ « تشکیل جلسات مشورتی در این مجموعه ها (کلاسترها) موجب افزایش آگاهی یاران نسبت به امکانات موجود و سبب ایجاد مودت و شور و شوق در میان آنان می گردد. در این جلسات که فارغ از محدودیت هاي تصمیم گیری هاي رسمی است، شرکت کنندگان در باره ی تجاربی که به دست آمده به تأمل و تفکر می پردازند و نظرات خود را با یکدیگر در میان می گذارند و راه هاي جدید را بررسی می کنند و بهتر درمی یابند که هر يك چگونه می تواند برای تحقق یافتن مقاصد نقشه

^{۲۱۵} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۳ مارس ۱۹۹۹، خطاب به محافل روحانی ملی کامبوج، جمهوری دموکراتیک لائوس، مالزی، میانمار، فیلیپین، صباح، ساراواک، سنگاپور، و تایلند
^{۲۱۶} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۲۹ جون ۱۹۹۷، خطاب به محفل روحانی ملی جزایر کارولینای جنوبی

مساعدت نماید. در بسیاری از موارد، این گونه تبادل افکار سبب وحدت نظر در تعیین اهداف کوتاه مدت فردی و گروهی می شود.»^{۲۱۷} (ترجمه رسمی)

۲۴/۴۹ همان طور که از فقره ی فوق بر می آید، جلسه ی تأمل و بررسی در سطح کلاستر، به هدفی دو وجهی خدمت می نماید. از یک طرف، امکان تحرّک بخشیدن به مؤمنین را فراهم می سازد؛ و از طرف دیگر، تا حدّ زیادی، به فرایند برنامه ریزی کمک می کند؛ و این امر، در مورد هم کلاسترهایی که در بدایت توسعه قرار دارند و هم کلاسترهای پیشرفته ای که در آن ها به عنوان جزئی از یک برنامه ی فشرده ی رشد، چرخه های فعالیت به اجرا در می آیند، صادق است:

۲۵/۴۹ «...جلسات تأمل و بررسی که در فواصل مختلف طول چرخه ها تشکیل می شود، باید به تقویت نگرش یادگیری در میان شرکت کنندگان در برنامه کمک کند؛ به نحوی که سرور و نشاط حاصل از تلاش مجدانه، هرگونه ترس از ناکامی و نکته گیری را زایل سازد. برای وصول به این مقصود، یاران درگیر در تشکیل این جلسات باید بدانند که گفتگوهای هدایت شده ی جمعی، سازنده تر از سخن رانی های استادانه و تحلیل های طولانی نظریه پردازانه است. یک بررسی دقیق آماری که نقاط ضعف محتاج به توجه بیشتر را مشخص، و نقاط قوت مورد اتکاء در چرخه ی بعدی را هم معین می نماید، خیلی بیشتر به تسهیل پروسه ی برنامه ریزی کمک می کند.»^{۲۱۸} (ترجمه)

۲۶/۴۹ به این ترتیب، برنامه ریزی، فرایندی انعطاف پذیر از کار در می آید که می تواند با شرایط سریعاً متغیّر و متحوّل سازگاری یابد. با چنین سازمان دهی گسترده ای برای جلسات تأمل و بررسی، سؤالی که پیش می آید این است که آیا "نقشه های حاصل از این گونه مشاورات، باید قبل از اجرا، به تصویب محفل روحانی محلی برسد یا نه." ^{۲۱۹} بیت العدل اعظم در مکتوبی، مورخ ۹ دسامبر ۲۰۰۱، به این سؤال این چنین پاسخ داده اند:

۲۷/۴۹ «اصولاً هر نقشه ای که در حوزه ی تحت اشراف یک محفل روحانی محلی اجرا می شود، باید به تصویب آن محفل برسد. با وجود این، از ما خواسته شده اشاره نماییم پروسه ی مورد نظر برای طراحی نقشه در طول نقشه ی پنج ساله، با تأکیدی که بر توسعه ی مناطق کوچک جغرافیایی دارد، حدّ زیادی از انعطاف را مجاز می شمارد. بیت العدل اعظم امیدوارند مشاوراتی که راجع به رشد امرالله در جلسات دوره ای منعقد در سطح کلاستر (جلسات تأمل و بررسی - م) صورت می گیرد، در مواردی که امور مناطق دارای محفل روحانی محلی را تحت تأثیر قرار می دهد، از چنان وحدت نظری برخوردار باشد که تصویب ضروری محفل را به آسانی کسب کند. باید به خاطر داشت هدف این مشاورات، سوای رسیدگی به بعضی امور اجرایی، حفظ حدّ بالایی از شور و اشتیاق و ایجاد روحیه ی خدمت و محبت در میان حاضران است. نباید با نگرانی بی مورد نسبت به مقررات و روش های اداری، گفتگوها را منع و محدود نمود؛ بلکه باید آن ها را متمرکز ساخت بر آنچه که می

^{۲۱۷} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، خطاب به بهاییان عالم

^{۲۱۸} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۸ اگوست ۲۰۰۵، خطاب به محفل روحانی ملی آلمان

^{۲۱۹} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۹ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی جزایر سیشل

تواند حاصل شود و نیز بر شادی و نشاط منبعث از مشاهده ی ثمرات کار سر سخرانه و برکات تلاش مجدانه».^{۲۲۰} (ترجمه)

۲۸/۴۹ مکتوبی دیگر مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۱ آپریل ۲۰۰۵، توضیحات بیشتری راجع به این موضوع ارائه می دهد:

۲۹/۴۹ « فعالیت در سطح کلاستر حس وحدت و یگانگی و روح خدمت و فداکاری را در واحدهایی بزرگتر از جامعه ی محلی، در بین یاران القاء می نماید. جلسات تأمل و بررسی که عنصری ضروری از این تلاش و کوششند، قطعاً نباید محافل محلیه را از مشارکت محروم سازند، یا نقش وظایف مشخصه ی آن ها را ناچیز شمرند؛ بلکه امید می رود که آن ها را هم در یک اقدام بسیار متهورانه ی جمعی سهیم سازند و حسّی جامع تر از جنبش را در مقیاسی وسیع ایجاد نمایند؛ حسّی که ناشی از درک عمیق تر نظرگاه گسترده ی امر مبارک است.»^{۲۲۱} (ترجمه)

۳۰/۴۹ به این ترتیب، کار و فعالیت در سطح کلاستر منجر به تقویت مساعی محافل روحانی محلی منضبط و مقتدر می شود:

۳۱/۴۹ « جمیع این اقدامات، فرصت هایی هیجان انگیز برای محافل روحانی محلی فراهم می آود. محفل روحانی محلی با همکاری اعضای هیأت معاونت که مشاور و مساعد آنانند، با این امر مهم مواجهند که با استفاده از قوا و استعدادهاي منابع انسانی که پیوسته در حوزه ی تحت اشرافشان افزایش می یابد، از طرفی، جامعه ای سرزنده و فعال ایجاد کنند و از طرف دیگر، جریان نفوذ و رسوخ در جامعه ی خارج را آغاز نمایند.»^{۲۲۲} (ترجمه ی رسمی)

۳۲/۴۹ از اعضای هیأت های معاونت خواسته می شود "چه در زمان تنظیم برنامه ها و چه هنگام اجرای آن ها، با این محافل همکاری نزدیک داشته باشند و به آنان کمک کنند مسئولیت رشد منظم امرالله را در جوامع خود و نیز در مناطقی که به عنوان اهداف اضافی تعیین شده، به عهده گیرند."^{۲۲۳} همین رابطه ی همکارانه است که به یاران الهام می بخشد و پاسخ قلبی به نقشه ها را از آنان دریافت می دارد:

۳۳/۴۹ « دو مؤسسه ی مشاورین و محافل روحانی، در حالی که هر کدام نقش مربوط به خود را ایفاء می کند؛ برای صیانت و ترویج امرالله مسئولیت مشترک دارند. تعامل هماهنگ آن ها با یکدیگر جریان پیوسته ی هدایت و محبت و تشویق را برای یاران تضمین می نماید و مساعی فردی و جمعی آنان را در مسیر پیشرفت امرالله تقویت می کند.»^{۲۲۴} (ترجمه)

^{۲۲۰} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۹ دسامبر ۲۰۰۱، خطاب به محفل روحانی ملی جزایر سیشل

^{۲۲۱} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۱ آپریل ۲۰۰۵، خطاب به یکی از مؤمنین

^{۲۲۲} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۱۷ ژانویه ی ۲۰۰۳، خطاب به بهائیان عالم

^{۲۲۳} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۵، خطاب به کنفرانس مشاورین قاره ای

^{۲۲۴} سند معرفی "مؤسسه ی مشاورین قاره ای" (انگلیسی)، ص ۲

۳۴/۴۹ چون اعضاي هیأت هاي معاونت از نزدیک با مؤسسه ي آموزشي و نیز لجنه ي تبلیغ منطقه اي کار مي کنند؛ مي توانند اطمینان یابند که مساعي چنین محافل روحاني محلي موفقي، منطبق با نقشه هاي عمل و اقدام در سطح کلاستر است. این امر، بخصوص در مورد کلاسترهاي خطير است که محل تمرکز برنامه هاي فشرده ي رشد شده اند، برنامه هايي که در آن ها همه ي مؤسسات امريه بايد ياد بگیرند "از ابتکارات افراد حمايت کنند و مساعي متنوع را روي يك اقدام جمعي قدرتمند متمرکز سازند." ^{۲۲۵} البته در اغلب موارد، کار اعضاي هیأت هاي معاونت "در حوزه ي جامعه هايي که از رهبري يك محفل روحاني بالغ بهره مندند نیست" ^{۲۲۶}؛ بلکه به کمک مساعدینشان، در مناطقي است که محافل روحاني هنوز در سطحي که بيت العدل اعظم در سند "مؤسسه ي مشاورين" مطرح کرده اند، عمل نمي کنند:

۳۵/۴۹ « در جامعه اي که محفل روحاني آن در مراحل اوليه ي پيشرفت باشد، نقش مساعدین در ترويج استقرار گروه ها (حلقه ها) ي مطالعه، جلسات دعا و مناجات، کلاس هاي دروس اخلاقيه براي کودکان (کلاس هاي اطفال) و ضیافات نوزده روزه حتي اساسي تر است. مضافاً، اعضاي هیأت معاونت، به تقويت محافل روحاني محلي توجه خاص دارند و کمک مي کنند تا در هنر مشورت تسلط یابند، در تصميم گيري اعتماد به نفس پیدا کنند، در کمال شهامت به اصول متمسک باشند، و بیاموزند چگونه احبا را در اقدامات متحد و يك پارچه به حرکت آورند.» ^{۲۲۷} (ترجمه ي رسمي)

۳۶/۴۹ يك کلاستر به هر مرحله اي از رشد که رسیده باشد، اعضاي هیأت هاي معاونت در تمام مناطق آن "نقشي حياتي در تشويق و ترغيب ياران به عهده دارند" ^{۲۲۸}، و "وظيفه ي خود مي دانند اطمینان حاصل کنند که توجه کافي به اقشار مختلف جامعه"، اعم از زنان، مردان، جوانان و کودکان "مبذول مي گردد." ^{۲۲۹} دو مورد اخير چالشي مخصوص به وجود مي آورند؛ به همین دلیل اعضاي هیأت معاونت "هر فرد از احبا را به ضرورت تربيت روحاني کودکان متذکر مي دارند و هرچه در توانشان است به کار مي گیرند تا کلاس هاي منظم اطفال تشکيل گردد. آنان همچنین با اعتماد کامل به توانايي هاي جوانان براي خدمت به امرالله، آنان را مساعدت مي نمایند به قواي مكنونه ي خود، به عنوان عاملي حياتي براي توسعه ي امرالله و تغيير جامعه، پي ببرند." ^{۲۳۰} نیز بيت العدل اعظم مکرراً تشکيلات امري را متذکر داشته اند "توجه مستمر به مشارکت جوانان در کار ترويج و تحکيم مبذول دارند" ^{۲۳۱}؛ و در همین رابطه، در آغاز نقشه ي چهار ساله، تأکيد نمودند:

۳۷/۴۹ « بدون تردید جوانان، پرشورترین حامیان برنامه هاي مؤسسات شما خواهند بود. آنان مشتاقند در پيشرفت جوامع خود سهمي به سزا داشته باشند و گهگاهی ظرفيت خود را براي پاسخ به فراخوان خدمت نشان داده اند. آنان را مي توان تربيت کرد تا مسئوليت هاي متنوع ناشي از ترويج و تحکيم سريع را به عهده گیرند. اما آنچه حائز اهميت ويژه است، این است که تعداد زيادي از آنان

^{۲۲۵} مکتوب مرقوم از جانب بيت العدل اعظم، مورخ ۱۴ سپتامبر ۲۰۰۵، خطاب به يکي از مؤمنين

^{۲۲۶} سند "مؤسسه ي مشاورين" (انگليسي)، ص ۲۲

^{۲۲۷} همان (ترجمه ي فارسي)، ص ۱۵

^{۲۲۸} سند معرفي "مؤسسه ي مشاورين قاره اي" (انگليسي)، ص ۳

^{۲۲۹} سند "مؤسسه ي مشاورين قاره اي" (انگليسي)، ص ۲۱

^{۲۳۰} همان، ص ۲۲

^{۲۳۱} پيام بيت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۶ (۱۵۳)، خطاب به پيروان حضرت بهاءالله در قاره ي آفريقا

مربیانی توانا برای کلاس های امری اطفال گردند. همان گونه که به خوبی آگاهید، بدون تعلیم و تربیت اطفال، حفظ انتصارات امری از نسلی به نسل دیگر میسر نخواهد بود.»^{۲۳۲} (ترجمه)

۳۸/۴۹ بیت العدل اعظم با التفات به همین موضوع، هدایت نموده اند "شیوه های پیشبرد جریان دخول افواج، نمی تواند کودکان و نوجوان را نادیده انگارد." ^{۲۳۳} البته نوجوانان "گروهی مخصوص با نیازهایی مخصوصند؛ زیرا به بین سنین کودکی و جوانی قرار گرفته اند؛ زمانی که تغییرات فراوان در وجودشان رخ می دهد." ^{۲۳۴} آگاهیم که دنیای بهایی تا انتهای قرن اول عصر تکوین امرالله، متمرکز بر پیشبرد جریان دخول افواج مقلبین خواهد بود. در آن زمان، کودکان و نوجوانان امروزی جوانانی برومند، و در زمره ی مبلغان و مدیران امرالله، خواهند بود. از اعضای هیأت های معاونت مصرانه خواسته شده اطمینان یابند که یاران دوره دیده در مؤسسات آموزشی، "در جهت برآوردن نیازهای روحانی کودکان و نوجوانان" ^{۲۳۵} به حرکت آیند. بیت العدل اعظم همچنین اشاره نموده اند "جوانان، بخصوص، منبع عظیمی از توان و استعداد را تشکیل می دهند." ^{۲۳۶} و نیز فرموده اند "پرورش این منبع ارزشمند و وسیع و استفاده از آن" ^{۲۳۷} برای رفع نیازهای اطفال و نوجوانان، بخصوص، و تسریع تحقق هدف نقشه های جهانی، به طور کلی، یقیناً یکی از مهم ترین چالش های است که در مقابل ما قرار دارد.

^{۲۳۲} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۱۹۹۶ (۱۵۳)، خطاب به پیروان حضرت بهاءالله در جزایر آندومان و نیکوبار، بنگلادش، هندوستان، نپال، و سریلانکا

^{۲۳۳} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹، خطاب به بهاییان عالم

^{۲۳۴} پیام بیت العدل اعظم، مورخ رضوان ۲۰۰۰، خطاب به بهاییان عالم

^{۲۳۵} پیام بیت العدل اعظم، مورخ ۲۶ نوامبر ۱۹۹۹، خطاب به بهاییان عالم

^{۲۳۶} مکتوب مرقوم از جانب بیت العدل اعظم، مورخ ۱۱ ژانویه ی ۱۹۹۵، خطاب به محفل روحانی ملی پرو

^{۲۳۷} همان